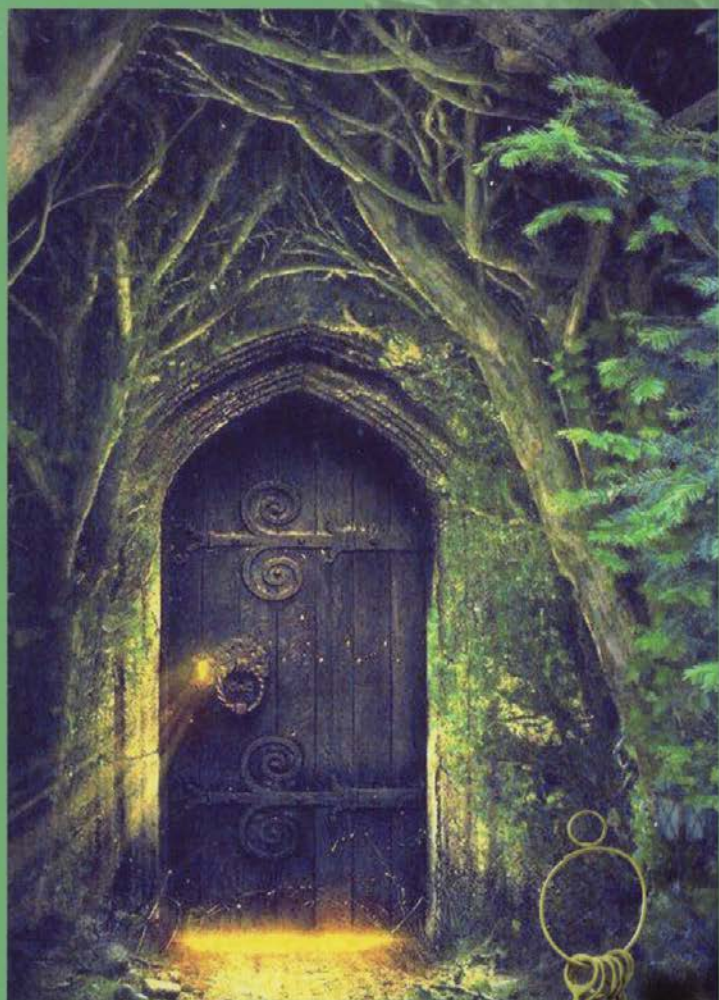

Rafiq Yusifoğlu

NAĞİL QAPISI

Rafiq Yusifoğlu

NAĞİL QAPISI

F. Kəçəri adına
Respublika Uşaq
KİTABXANASI
INV. № 106911

Baki-2018

(5axe) 4
192

Redaktor: **Zahid Xəlil**

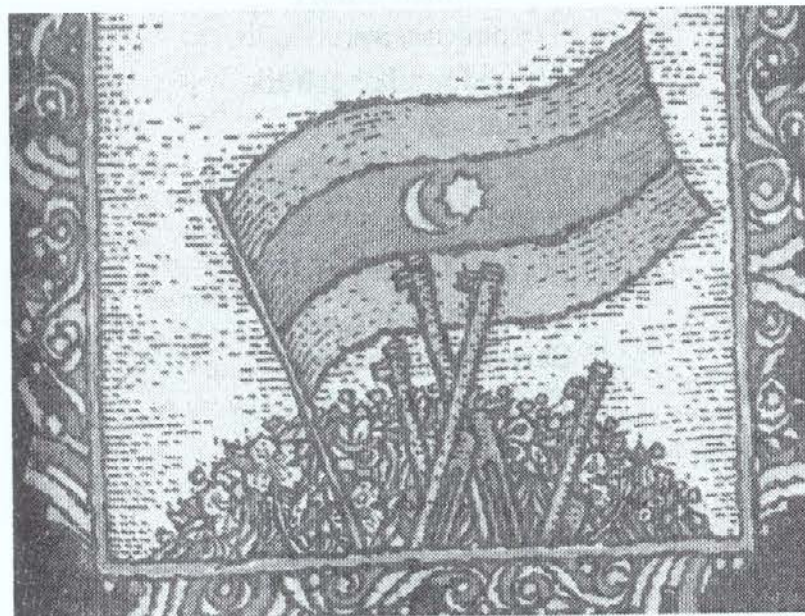
Rafiq Yusifoglu. Nağıl qapısı (şeirlər, poemalar, nağıllar).
Bakı, ADPU nəşriyyatı, 2018. - 308 səh.

Görkəmli şair, ədəbiyyatşünas, Azərbaycan Respublikasının
əməkdar mədəniyyət işçisi, filologiya elmləri doktoru, professor
Rafiq Yusifoglunun «Nağıl qapısı» adlı kitabına onun yeni uşaq
şeirləri, poema və nağılları, həmçinin «Ayılı cığır», «Zamanın qatarı»
kitabında gedən əsərləri daxil edilib.

© 1947(251)2018 - Qrifli nəşr
1955(H)2018

© Rafiq Yusifoglu

UŞAQ DÜNYASI – İŞIQ DÜNYASI

BƏRƏKƏT BAYRAĞI

Həm fərəhlə baxır
Yurdumun bayrağına...
Göyqurşağı enibdir
Lələtəpə dağına?

Bu tərədən baxanda
Adamın gülür üzü...
Elə bil ki, sevinir
Yurdumun dağı, düzü...

Torpaqdan ayrı düşüb,
Nə qədər zillət çəkdik.
Minaların yerində
Axır ki, zəmi əkdik...

Sevindi torpaq ana,
Taxıl çıxdı qurşağa,
Sarı-sarı sünbüllər
Döndü nura, işığa...

Yel əsdikcə arabir
Qəlbdə arzu dillənir.
Bayrağıma qoşulub
Zəmilər də yellənir...

Gördüyüm bu mənzərə
Kədərimi dağıdır.
Dalğalanan zəmilər
Bərəkət bayrağıdır...

08.04.2017

Dünyamız
çox gözəldi,
Yaradana
Həmd olsun!
Meyvəli
bağlarımız
Həm boşalsın,
həm dolsun!

2017

MACAL

Neçə ki, var macal,
Yaşamağı bacar!
Bu torpaqdan güc al,
Zirvələrə ucal!
Çəsmələrdən saflıq,
Ulduzlardan bac al!
Ləyaqətlə yaşa,
Ləyaqətlə qocal!

08.02.2018

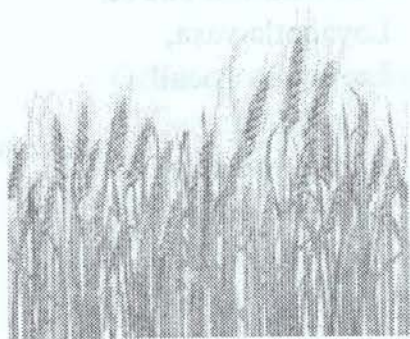
ZƏMİ

Elə ki zəmidə
Sünbül dən tutur,
Sərçə dimdiyiylə
Sünböldən tutur...

Külək hey tələsir
Zəmiyə sarı!
Sünbülün hər teli
Sim kimi sarı!

Muştuluq! Muştuluq!
Tutub zəmi dən! –
Hansı quş əl çəkər
Belə zəmidən?!

03.05.2017

GÜL ƏTRİ QONAQLIĞI

Babamgildə bir gül var,
Bir cüt göz gərək baxa!
Nənəm ürəyi yuxa,
Babam ürəyi yuxa...

Sadə ömür sürürlər,
Onların gözü toxdu.
Nə istəsəm verirlər,
Mənə «yox» sözü yoxdu...

Körpə kimi qoruyur
Nənəm o gözəl gülü.
O çiçək açan zaman
Babamın üzü gülür...

Bir gün hiss etdilər ki,
Bu gülü tutub gözüm.
Dedilər götür apar,
Razı olmadım özüm...

Üstündən bapbalaca
Bir yarpağı qopardım.
Nəm bir əskiyə büküb
Evimizə apardım...

Qoydum onu su dolu
Stəkanın içinə...
Zoğ atdı yavaş-yavaş,
Bir bax suyun gücünə...

Elə bil ki, körpədi,
Süd yerinə su əmir...
Bitkilərə can verir
İşıq, torpaq, su, Əmir!

Zoğları çoxalanda
Əkəcəyəm dibçəyə...
Baxacağam üstündə
Gülümseyən çiçəyə...

Mən hər şeyə hazıram,
Dostlarımin xətrinə...
Səni qonaq edəcəm
Tezliklə gül ətrinə...

03.05.2017

ANA ŞƏKLİ

Mən asfaltın üstündə
Bir qadın şəkli çəkdim.
Eynən mənim anamdı,
Görün necə qəşəngdi?!

Sevinirəm, gözümdə
Sanki ulduz sayır.
Tabaşirin ağ rəngi
Saçlarına yaraşır...

Bir medalyon da asdım
Bu qadının boynuna.
Şəkil bitdi, sığındım
Mən anamın qoynuna!

Xoşbəxtəm, hamı mənə
Durub qibtəylə baxır...
Cızdığım ağ sərhədi
Kim poza bilər axı?!

Şirin layla səslənir
Elə bil dodağında...
Ta mənə zaval yoxdu
Anamın qucağında...

30.04.2017

ANANIN SÖZÜ

Nə var anaya
Övladdan əziz?
Körpə balama
Sevgim bir dəniz...

Mənim gül balam,
Gözümün nuru!
Məni sevirsən,
Özünü qoru!

Pis şeylər haqda
Qoy düşünməyim.
Qalın geyin ki,
Mən üşüməyim...

19.06.2017

MƏNİM OYUNCAQLARIM

Bir vaxt canlı idilər,
İndi şam tək sönüblər...
Mənim oyuncaqlarım
Oyuncağa dönüblər.

Hiss eləmirlər qəti
Sığal çəkən əlimi...
Böyümüşəm, ta onlar
Anlamırlar dilimi.

Niyə adıləşibdir
Oyuncaqlarım, ana?!
Ötən günlər qayıtsa,
Onlar gələrdi cana!

Geriyə dönəcəkmə
Əvvəlki həvəs görən?
Mənim uşaqlığımmış
Onlara nəfəs verən!

04.02.2017

**TAR, KAMAN,
SAZ, BALABAN**

Nəvəm sevir muğamı,
Dinir tar, dinir kaman.
Xanəndə coşub yaman:
– Aman,
aman,
ay aman!

Aşıq girib meydana,
Cəh-cəh vurur telli saz...
Oxşayır ruhumuzu
Könül açan xoş avaz...

Saz dindikcə insanın
Nur çilənir üzünə.
Həzin balaban səsi
Dad qatır saz səsinə...

Gör mənə nə söyləyir,
Quzu qurban balama:
–Tarın dostu kamandı,
Sazın dostu balaban...

25.07.2017

DƏNİZ DARIXACAQ

Babam sahilə gəzir
Göz yaşı damla-damla.
Elə bil söhbət edir
Dənizlə yox, adamlar...

– Mən sakit Okeana
Səndən salam deyəcəm.
Xəzər dostumdu deyib,
Hey özümü öyəcəm...

Hara getsəm də səni
Axtaracaq gözlərim.
Darıxma qayıdacam,
Salamat qal, Xəzərim...

Bulud kimi dolubdur,
Yaşaran gözüne bax...
Təkcə biz yox, dəniz də
Babasız darıxacaq...

29.07.2017

Sumqayıt

SUAL-CAVAB

– Sakit okean nə üçün
Bu qədər sakitdi, bacı?
– Bu boyda nəhəng olanın
Kürlüyə nə ehtiyacı?

05.08.2016. Malibu

QAYALAR

Okean sahilində
Oy, nə qədər qaya var!
Elə bil ki, dağların
Qalxanıdı qayalar...

Okean kükrəməkdən
Nə yorulur, nə doyur.
Bu qaylar dağları
Yuyulmaqdan qoruyur...

Onlara çirpilan tək
İti dalğa qılınçı,
Səpilir dörd tərəfə
Ovulub xıncım-xıncım...

06.08.2016. Los Angeles

ARI VƏ MƏN

Gül dərəndə arıya
Söylədim: – Gəl dost olaq!
Mənim paltarımdakı
Gül-çiçək rəsminə bax!

Arı qondu üstümə,
Qorxsam da, çox sevindim!
–Təzə çəmən tapmısan,
Arı bacı, kefindi...

Arısa vızıldadı,
Hirsli səşindən qorxdum.
Dedi: – Paltarındakı
Güllərdə şirə yoxdu...

Qanadıma toxunma,
Dinc dayansın əllərin...
Dost olmaq isdəyirsən,
Onda dərmə gülləri...

Çəmənlərin üstündən
Sovuşsun xata-bala.
Qoy güllərdən bal çəkim,
Sən də qonaq ol bala...

– İndi ki, biz dost olduq,
Xatircəm ol, xatircəm.
İndən belə səninçün
Gül əkib becərəcəm.

Ancaq ki, bir şərtim var...
– Başa düşmədim, nə şərt?
– Güllərdən bal çəkməyi,
Dostum, mənə də öyrət!

Arı güldü:
– Əbədir,
Dostum, bu haray-həşir.
Səndən bal çəkən olmaz,
Get mürəbbəni bişir...

06.08.2016 . Los Angeles

GƏMİYƏ QONAN DURNA

Qərribə mənzərədi,
Hamı heyrətdən donub.
Sahildə lövbər salan
Gəmiyə durna qonub...

Nə düşünür görəsən?
Nədir onun istəyi?
Yəqin uçmaqdan bezib,
İndi üzmək istəyir...

11.08.2017.

Los Angeles, Marina Del Rey

DAĞDA BULAQ GƏZİRİK

Okean sahilindən
Maşınla dönüb sağa,
Dolama yollar ilə
Dırmanırıq biz dağa...

Göz önündə canlanır
Qərribə mənzərələr...
Daşlı, qayalı dağlar,
Suya həsrət dərələr...

F. Köçerli adına
Respublika Uşaq
KİTABXANASI
INV. № 106911

Çətinlikdən qorxmuruq,
Hər şeyə müntəzirik.
Okeandan ayrılıb,
Dağda bulaq gəzirik...

12.08.2017. Malibu

SUYU QURUYAN ÇAY

Yatağından görünür
Bu yerdən çay axırmış...
Susuz qalan dərənin
Dərdi yaman ağırmış...

Bu qayalar bənzəyir
Lap qoyun sürüsünə...
İri çaylaq daşları
Həsrətdi su üzünə...

Sanki nəhəng dağların
Matı-qutu quruyub...
Belə dərin çaylaqda
Nə əcəb su quruyub?

Quraqlıqdan inciyən,
Çay burdan küsüb gedib...
Qupquru yamaclara
O, dodaq büzüb gedib...

Nəhəng-nəhəng qayalar
Elə bil dağ kəlidir.
Altından çay axmayan
Körpü lap gülməlidir...

Bu iri çay yatağı
Göz dağıdır baxana.
Çayın geri dönməsi
Qaldı yağış yağana...

13.08.2017

Malibu Greek state park

QAYA KÖLGƏSİNDƏ GÖL

Ayaq qoysan yandırır,
Hər qaya sanki közdü...
Gözəllik görmək üçün
Hər çətinliyə dözdüm...

Quruyan çaylaq boyu
Getdim, gözlərim güldü...
Qayalar arasında
Oy, bu nə gözəl göldü?!

Cilvələnir, nazlanır,
Baxanın gülür gözü...
Ona baxıb sevinir
Ana təbiət özü...

Elə bil daş üstündə
Bitən nəhəng çiçəkdi.
Ondan göz çəkmək olmur,
Bu göl necə qəşəngdi...

Bu necə möcüzədi,
Adam heyrdədən donur.
Qayalar quraqlıqdan
Qoruya bilib onu...

Qulaq ver pıçıldayan
Ləpələrin səsinə.
Yayda bu göl sığır
Qayanın kölgəsinə...

13.08.2017

Malibu Greek state park

GƏMİNİN YOLU

Okean boyu
Gəmimiz üzdü...
Gəminin yolu
Həmişə düzdü...

Eniş yoxdu,
Yoxuşu yoxdu...
Şütüyüb gedir,
Elə bil oxdu...

Hərdən olmasa
İri dalğalar,
Gəminin yolu
Həphamar olar...

Bu mənzərələr
Mənə tanışdı.
Sakit okean
Sanki danışdı:

– Dalğa olsa da,
Qorxma, üz dedi...
Gəminin yolu
Hər an üzdedi...

Nə deyim axı
Mən doğru sözə.
Sahilə döndük
Biz üzə-üzə...

26.08.2017. Avalon

ŞƏBNƏM

Gecə şəhdən islanan
Otdu, çiçəkdi, daşdı.
Şəbnəm gecə şehidi,
«Şəb» gecə, «nəm»sə yaşdı...

Yaraşıklı bir qızsan,
Sənin adın Şəbnəmdi,
Sanki şəh düşüb gülə,
Sənin də gözün nəmdi...

Adın qəşəngdir deyə
Çox razısan özündən!
Şəbnəm gözəl olmur ha
Hər çiçəyin gözündə!

20.01.2017

OVCUMDA QAR ÜŞÜYÜR

Çapıb gəlir uzaqdan,
Olubdur ağ atlı qış...
Bir gecənin içində
Hər yeri ağartdı qış...

Bir bax, qarlı həyətə
Düşən ilk iz mənimdi...
Şaxtanın öpüşündən
Qızaran üz mənimdi...

Qar ələnib saçıma
Üstüm-başım bəmbəyaz...
Üşüyürəm yamanca,
Qılınc tək kəsir ayaz...

Ay baba, sənin nəvən
Elə bil qar qız olub...
Lap qardan da soyuqdu,
Əllərim bumbuz olub...

Qarlı qış at oynadır,
Çöldə nə var, üşüyür...
Əlim elə soyuqdu,
Ovcümdə qar üşüyür...

28.01.2017

ÇƏMƏNDƏ QONAQLIQ

Səhər təzə açılıb,
Yəqin böcəklər acıb.
Qonaqlıq hazırladım,
Yarpaqdan süfrə açıb.

Üstünə düzdüm moruq,
Tut qurusu, çiylək.
İndi bütün böcəklər
Qonaqlığa gələcək...

Buludların göz yaşı
Yerə düşüb, şəh olub.
Ətirli şərbət ilə
Ləçək fincanlar dolub.

Duman qalxır, elə bil
Tüstülənir samovar...
İçi şərbətlə dolu,
Oy, nə qədər qədəh var!

Nəyi yeyib-içməyi
Özləri seçəcəklər.
Qonaqlar doyan kimi
Çay, şərbət içəcəklər...

17.03.2018

GÜZGÜ QANADLAR

Qanadlara baxanda
Çiçəyin üzü güldü.
Kəpənəyin qanadı
Elə bildi güzgüdü...

Nazlanıb zərif çiçək,
Dedi: – Oy, nə gözələm!
Belə yaraşıklı gül
Görməyibdir göz hələ...

Elə bil ki, bal damır
Ləçəyimdən, üzümdən.
Olmayıbmış xəbərim
İndiyəcən özümdən...

Ay kəpənək, boş durma,
Uç bu güldən o gülə.
Bizim doğma çəməndə
Hamını xoşbəxt elə!

06.02.2018

KƏPƏNƏK

Yamyaşıl çəmən
Al-əlvan çiçəklər
bəzəyir...
O qədər güllərə
qonub ki,
Kəpənək özü də
güllərə bənzəyir...

13.09.2017

BUXARLANAN QIŞ

Bahar günəşi
Əridir qarı...
Qış buxarlanıb,
Qalxır yuxarı...

Onun könlündən
Görən nə keçir? –
Qışlamaq üçün
Şimala köçür...

31.03.2018

Qusar

QƏRİB KÜLƏK

Hey uçur eldən-elə,
O, çox yerlər görübdü...
Küləyin yurdu yoxdu,
O, hər yerdə qəribdi...

23.03.2018

YASAMAL

– Yasamal nə deməkdi,
Baba, başa sal bizə!
– Yasamal söyləyirlər
Dağ üstə olan düzə...

2017

YUXU

Əgər yorğun olmasam
O heç məni tapardı?
Gözlərimi bağlayıb,
Yuxu məni apardı...

13.09.2017

KÜÇÜK

Ağlayırdım bir küçük
Gəldi mənim yanıma.
Quyruğunu buladı,
Sığal çəkdim mən ona...

Bir parça çörək atdım,
İştaha ilə yedi.
Mənə elə gəldi ki,
Küçük dil açıb dedi:

– Kim dəyibdir xətrinə,
Ağlama, ay balaca.
Ömrümün sonunacan
Səninlə dost olacam.

Bir tapşırıq ver mənə
Sənin üçün işləyim.
Kim dəyibsə xətrinə
Gedib onu dişləyim...

11.04.2017

GƏL SUYUN «QAZINI AL»

Silkələnir borular
Kükürəyir, su fişqırır...
Sara yaman hirsələnib,
Haray çəkir, qışqırır.

Nənə, nənə, hardasan,
İtirmişəm başımı.
Bu su nə günə qoyub
Gör mənim üst-başımı!

Tez ol, tez ol kranın
Əlindən qızını al!
Fontan vurur səhərdən,
Gəl suyun qazını al!...

10.05.2017

KOLA

Buynuzsuz keçilərə
Kənddə deyirlər kola.
Buynuzsuz keçilərin
Başı ilişməz kola...

10.05.2017

CANAVARIN CAVABI

Qara qurdlar qaynaşır
Bu boz qurdun içində...
Acıqlandırsan onu,
Olar pələng gücündə...

– Ay Canavar, de görək
Günün xoş keçir harda?
– Mənimki el ilədi,
El harda, mən də orda...

10.05.2017

QUZUM DÖNÜB QOÇ OLUB

Bir balaca quzunu
Mən otardım, bəslədim.
Hər gün yuxudan durub,
Onu çölə səslədim!

Mənim quzum yoncanı
Dəyirman tək üyüdür...
Səhər-axşam yamacda
Hey otladı, böyüdü...

Buynuzarı da çıxıb,
Hərdən cumur adama.
Əlimdəki şiv çubuq,
Çatır mənim dadıma...

Yoxsa heç fərq də qoymur
O, böyüyə, uşağa...
Quzum dönüb qoç olub,
Mən hələ də uşağam...

12.05.2017

TOP NİYƏ QAÇDI

Bir kimsənin xətrinə
Gərək dəyməyim daha...
Topu təpiklə vurdum,
Küsüb qaçdı uzağa...

EHTİYAT

Kuklasının üzünü
Tənziflə örtüb Gülxar.
Deyir ki, mən qripəm,
Bir dən o da yoluxar...

15.03.2018

ŞARIMI NİYƏ DEŞDİM

Mən püləyib havayla
Öz şarımı doldurdum.
Ağzına sap bağlayıb,
Onu göyə qaldırdım...

Hey əyləndim, oynadım,
Birdən itdi həvəsim...
Şar içində dustaqdı
Axı mənim nəfəsim...

Sanki qəlbim sıxıldı,
Əməllicə darıxdım...
Şarı deşib, havanı
Azadlığa buraxdım...

09.05.2017

AZADLIĞA ÇIXAN NƏFƏS

(İkinci variant)

Atam alan şarları
Mən üfürüb doldurdum,
Ağzına sap bağlayıb,
Onu göyə qaldırdım...

Şar uçdu, sevincimdən
Az qaldı mən də uçum.
Şar uçdu, uçdu, uçdu
Baxıb sevindi bacım.

Birdən dəyib tikana
Şar oldu parça-parça.
Onu xilas etməyə
Tapa bilmədik macal...

Birdən qəribə fikir
Gəldi mənim ağlıma!
Gülə-gülə bacıma
Söylədim ki, ağlama!

Şarın deşilməyini
Dərd eləmə özünə!
Elə belə yaxşıdı,
Bircə damcı üzülmə!

Yəqin havasız yerdə
Nəfəsimiz darıxdı.
Tikan da şarı deşib,
Bizim nəfəsimizi
Azadlığa buraxdı...

10.03.2018

Hazırdı yataq,
Di durun yataq!

Danışsan yava-yava,
Çörəyin qalar yavan!

Danışsan harfa-harfa,
Daşla yarılar qafan!

DAĞLARA GÜVƏNƏNLƏR

Min il torpaqda qalsa,
Xalis qızıl çürüməz.
Qar yağar dağ başına
İl uzunluğuna əriməz.

Dəyəri olmayanı
Heç kəs, heç kəs qorumaz.
Qarlı dağ yamacından
Çıxan bulaq qurumaz.

Uca dağın başından
Bəyaz qar əskik olmaz,
Onun yamaclarına
Sığınan çiçək solmaz.

Əriyib damla-damla
Təmiz qar yerə hopar.
Dağlara güvənənlər
Həmişə xeyir tapar...

24.04.2018

GÜNƏŞƏ SARI

Günəşə sarı
Bir gül boylanır.
Ləçəklərindən
Nisgil boylanır.

Onu öpsə də
Kiçik arılar,
Könlü günəşdən
Çətin ayrılar!

Yapışb günün
Şəfəq əlindən,
Göylərə qalxmaq
Keçir könlündən.

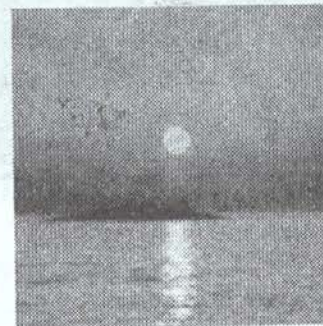
Günəş heç zaman
Dəyməz xətirə.
Hər təbəssümü
Dönər ətirə...

İşıq yaraşır
Bizim ellərə!
Günün gülüşü
Dönər güllərə...

Şəfəqləriylə
Bəzəyər yeri...
Qəlbimizdədir
Günəşin yeri...

Əl çatmasa da,
Heç vaxt günəşə.
Bizə dayaqdır
Nuru həmişə...

25.04.2018

TARİXİMDƏN GƏLƏN SƏSLƏR, MƏNƏ DOĞMA OLAN KƏSLƏR

YANARDAĞ

Yana-yana yaşayar
Abşeronda Yanardağ.
Dərdi böyük olanda
Yanar torpaq, yanar dağ.

Heç kəs tutduğu yoldan
Bu dağı döndərəmməz.
Göydən leysan ələnsə,
Odunu söndürəmməz.

Bu əbədi məşəli
Yandırır torpaq özü.
Bu alov Koroğlunun,
Xətainin son sözü.

Yanardağın şöləsi
Qəlbimizi isidir.
O, bizim yurdumuzun
Yanar abidəsidir.

1988

BU QOBU, DAŞLI QOBU

Yayda istiyə, qışda
Sinə gərrib sazağa.
Sığınacaq olubdur
İnsana "Ana zağa".

Bu "Ovçular zağası",
O "Kənizə", "Daşaltı"...
Ovun qanlı, ay ovçu,
Zağan niyə boş qaldı?

Ha yana üz tuturam
Daşlar kəsir qarşımı.
Bu daşların hərəsi
Donan bir göz yaşımı?

Bu qobu, daşlı qobu,
Hər daşdan bir ah qopur.
Qayaların canına
İnsan həniri hopub.

Həsrətini, dərdini
Bu daşlara bələyib,
Adi bir qayalıq
İnsan tarix eləyib.

Uzaq illərdən gəlir
Əcdadımın sorağı.
Qobustan bir kitabdı,
Hər qaya bir varağı.

Üstündə yazı olan
Neçə müqəddəs daş var.
Əmanətə xəyanət
Eləməyib bu daşlar.

Sinəsində saxlayıb
Babaların izini.
Amansız zəlzələlər
Bükəmməyib dizini.

Bu daşın üstündəki
Şəkil mənə tanışdı.
Bir onu dilə tutun,
Bəlkə dinib-damışdı?

Keçmişinə güvənir
Bütün ellər, obalar.
Səsimlə bir qışqırdım:
—Salam, ulu babalar!

Hər qayanın üstündən
Bir intizar boylandı.
Qavaldaşı bərk çalın,
Bəlkə tarix oyandı...

Bu qobu, daşlı qobu,
Hər daşdan bir ah qopur.
Bu daşların canına
İnsan həniri hopub...

ÖRƏNQALA

Zəlzələylə çarpışmada
Torpaqlara girən qala.
Qədim Beyləqan elindən
Bizə soraq verən qala,
Örənqala.

Daşlarına hopubdur qan,
Övladların gedib qurban.
Gözləriylə neçə tufan,
Neçə yanğın görən qala,
Örənqala.

Kəc baxmayıb qonşusuna,
Yaxşı deyib yaxşısına.
Düşmənlərin qarşısına
Sinəsini gərən qala,
Örənqala.

Tarixə bəzəkdir adı,
Sındırıb düşməni, yadı.
Yurdumuzun mərd övladı –
İgid qala, ərən qala,
Örənqala!

1990

GƏMİQAYA

Naxçıvanda bir «gəmi» var,
Yaxın get, gör sözü nədi?
Köksünə baş qoyub yatan
Hər şəkil bir xəzinədi.

Ögey gözlə baxsan əgər,
Daş inciyr, daş yadlaşır.
Gəmiqaya – əcdadımın
Heykəlləşən daş yaddaşı.

Gəmiqaya – babaların
Nəvələrə daş kağızı.
Gəmiqaya – bizim ulu
Xalqımızın yaş kağızı.

Gəmiqaya sinəsinə
Tariximi düzüb gəlib.
Gəmiqaya əsrlərin
Yaddaşından üzüb gəlib...

1990

XOCAMSAXLI QALASI

Unudulub bu qala,
Bir adını çəkən yox.
Daş üstə daş qoyan az,
Uçuran çox, sökən çox.

Sıldırıma söykərib
Hörüklərin hamısı.
Baxırsan, gözə dəymir
Pəncərəsi, qapısı.

Çox qədimdi bu qala,
Çox ucadı bu qala.
Babaların verdiyi
Tapmacadı bu qala.

Nəvələr, nəticələr
Gərəkdir baş işlədə.
Ürəkdə yangı olsa,
Qədim dəyirmanları
Gözdəki yaş işlədə.

Bizdə ki, bu qeyrət var,
Düşmənlər şad olacaq.
Bu tapmaca ömürlük
Açılmamış qalacaq...

1989

QUBADLI

Ömür yolum üstə yanır,
Taleyimin ülkəridi.
Qubadlı sazdı, simləri
Bərgüşadla Həkəridi...

O sazin səsi altında
Yerimişik ayaq tutub.
O çayların laylasından
Xəmirimiz maya tutub.

Torpağımın arzuları
Çiçək olub, ota dönüb.
Çaylaq daşının hərəsi
Bir sehrli nota dönüb.

Nəbi, Həcər qeyrəti var
Adamların ürəyində.
Satqın olmaz, kim dadıbsa
Bu torpağın çörəyindən.

Diş göynədən bulaqları
Dizimizdə təpər olub.
Dağları düşmən önündə
Keçilməz bir sipər olub.

Çəkilməz yağı önündən
Burda hamı inadlıdı.
Qartal tək zirvəyə qonub,
Daşları da qanadlıdı...

1991

**DƏDƏ-BABA
TORPAĞINDAN
DİDƏRGİN
DÜŞƏNLƏRƏ**

Dədə-baba torpağını
Övlad kimi sevirdiniz.
Üstünüzü bulud aldı,
Siz ondan üz çevirdiniz.

Ürək dərddən partlamazmı
Dost çevrilib yağı olsa?
Sizə qoşulub gedərdi
Torpağın ayağı olsa.

Durna kimi cərgələnib,
Quş ürəkli insan köçür.
Babaların ürəyindən
Dirilmək arzusu keçir...

1988

**UZAQDAN GƏLƏN
NƏĞMƏ**

Xanəndənin harayı
Götürüb dağı, düzü.
Bir qədim xalq mahnısı
Kövrəldib qəlbimizi.

O nəğmə xəyalımı
Aparıb lap uzağa.
Bir dodaqdan uçanda
Qonub başqa dodağa.

Düz əsrin o başından
Sel kimi daşıb gəlib.
İlləri aşıb gəlib,
Ayları aşıb gəlib.

O nəğmə neçə-neçə
Ürəyi şad edəcək.
Balamın dodağında
Gələcəyə gedəcək...

1988

DAŞ HASAR

Bu su axar daşa sarı,
Keçə bilməz daş hasarı.
Daş hasarın o üzündə
Çiçək solğun, yarpaq sarı.

Asfalt küçə dənizində
Torpaq qalıb ada-ada,
Torpaq qalıb dibçək-dibçək.
Bu adanın, o dibçəyin
Hərəsində beş-on çiçək.

Ya bir ağac, ya da bir kol
Boylanır o adalardan.
İmdad dilər küskün-küskün
Gedib-gələn adamlardan.

Hər əl boyda çiçəkliyin
Dövrəsində bir daş hasar.
Gün qızdımı, çiçəkləri
Bu asfaltın odu qarsar.

Bu su axar daşa sarı,
Keçə bilməz daş hasarı.
Daş hasarın o üzündə
Çiçək solğun, yarpaq sarı...

1985

QORQUD BABA

Ürəkləri ovsunlayan
Bir qopuzu – sazı olub.
Ağsaqqal bir kişi imiş,
Hamı ondan razı olub.

Məclislərdə saz çalanda
Dinləməkdən
kim doymuş?
Ərənlərə, igidlərə
Qorqud baba
ad qoyarmış.

Adı ilə fəxr eləyir
Bu el-oba.
Babaların babasıdır
Qorqud baba.

FAYTON

Atları haraylayan
Qoca faytonçuya bax.
Çuxası vəznəlidir,
Başda buxara papaq.

Saxla faytonu minək,
Bir az da bizi gəzdir.
Keçmişin yadigarı
Hamımıza əzizdir.

Maşınların yanında
Bəzəkli fayton gəlir.
Qırmızıya bürünüb,
Elə bil toydan gəlir...

BU YOLLAR, TƏZƏ YOLLAR

Bu yol qalxır Hərtizə,
Gül səpilib hər düzə.
Əyri yüz tələ qursa,
Zaval yoxdu ər düzə.

Bu yol gedir Göyyala,
Pərdə çəkib göy yala.
Yada ötən gün düşüb,
Dalmışam xoş xəyala.

Bu yol gedir Fərcana,
Daşlar bənzər mərcana.
Turşsunun hər qurtumu
Şəfa verər hər cana.

Dağlar danış, din deyir,
Təpəmizə gün döyür.
Bəs niyə təzə yolda
Köhnə yolçu təntiyr?

El bir yerə olar cəm,
Xatircəm ol, xatircəm.
Bu yollarla şütüyüb,
Keçər nəvəm, nəticəm.

Yoldaşdı bizə yollar,
Yol ömrə bəzək olar.
Bu yerlər ulu yerlər,
Bu yollar təzə yollar...

TUTAR

Göylər yağış, qar ələyər,
Yolumu, izimi tutar.
Yağışı çölü, çəmənini,
Qarğışı bizimi tutar?

Məni məndən aralayar,
Çiçəyimi yaralayar,
Ürəyimi paralayar,
Günahkar özümü tutar.

Öz yeri var hər guşənin,
Pöhrəliyın, sıx meşənin.
Çəmənəzara öyrəşənin
Səhranı gözümü tutar?

Sırr açsam yoldan ötənə,
Könül versəm hər yetənə,
Xəyanət etsəm Vətənə
Çörəyi gözümü tutar...

1990

QAVAL DAŞ

Çingiz çaldı «Qaval daş»ı,
Qobustana düşdü haray.
Daş üstündə mürgüləyən
Neçə şəkil vurdu halay.

Burlaxatun oda düşdü,
Salur Qazan yada düşdü.
Qaval daş dindi, elə bil
Əsrlərə səda düşdü...

1983

BU DAŞ MƏNƏ TANIŞ GƏLİR

Sahildəki bir qayanın
Yanında çay haçalanır.
Yuxarıdan gələn sular
Ona dəyib parçalanır.

Qaya dinmir, qaya susur,
Göy kişnəyir, yağış gəlir.
Dilə gəlir elə bil su:
Bu daş mənə tanış gəlir...

AŞIQ

Ürəyimi ovsunladı
Bu aşığın xoş avazı.
Sınəsina sıxan kimi
Yarpaqladı telli sazı...

Simlər sanki şölalədi,
Pərdələrdən axır işıq.
Şəfəqlənib üzü, gözü,
Sanki çiçəkləyib aşiq...

BU SAZ

İçindən bir sel kükrədi,
Farağat durmadı bu saz.
Sanki qanadı qırılmış
Bir qərib durnadı bu saz.

Hünərin var ayağa dur,
Qanadını qaytar ona;
Özü uça bilməsə də,
Köksündən qopan havalər
Dönsün durna qatarına.

Sən çaldığın sazin səsi
Elə bilmə simdən gəlir.
Sən bu günün uşağısan,
O səda qədimdən gəlir...

1991

SUQOVUŞAN

Bir çay o yandan gəldi,
Bir çay bu yandan gəldi.
Biri ürəyi dərqli,
Biri bağı qan gəldi.

Torpağın da, daşın da
Sevinci aşdı-daşdı.
İki həsrətli kimi
İki çay qucaqlaşdı.

Kür kövrəlib söylədi
Gözlərində qanlı yaş:
– Öpüm Culfadan keçən
Boyunu, Araz qardaş!

Elə sarmaşdılar ki,
Bir-birinə Kür-Araz...
Bu çayların suyunu
Daha ayırmaq olmaz...

ŞƏHİD, ŞAHİD

Sənin taleyinə
Acıyıram mən;
Hər cürə oğlun var,
Qızın var, vətən!
Birisi hazırdı
Şəhid olmağa,
O biri çəkinir
Şahid olmağa...

1991

YAYLIM ATƏŞİ

Havaya atılsa da,
Havayı şey deyil o.
Dinlə məğrur səsinə,
Bir gör nələr deyir o?

Dərdli-dərdli kişnəyən
Atdı yaylım atəşi.
Əsgər qəbri üstündə
Anddı yaylım atəşi.

Zəfərlər şərəfinə
Atılan fişəngdi o.
Qapqara buludları
Doğrayan şimşəkdi o...

1988

NABRAN

Meşəsi var,
dənizi var,
bulağı var.
Ona görə
il uzun
qonağı var...

ŞUŞA NƏĞMƏLƏRİ

VURULMUŞAM

ŞUŞAYA

Dindirsen oxuyacaq,
Qalalar himə bənddi.
Vurulmuşam Şuşaya,
Həm şəhərdi, həm kənddi.

Dörd tərəfi sıldırım,
Sıldırım boyu çiçək.
Oğlanları şirindil,
Qızları gözəl-göyçək.

Aşağıdan baxırsan,
Dağda işıq sayrışır.
Şuşanın işıqları
Ulduzlara qarışır.

Qapıbir qonşudurlar
Qartallarla adamlar.
Qızıl-qızıl güllərin
Ləçəyindən od damlar.

Çiçəklər də olubdur
Bu şəhərin sakini.
Küçəyə daş döşənib,
Di dur göz daş səkini.

Ən qədim evlər ilə
Təzələr yan-yanadı.
Şuşa həm gənc, həm qoca,
Həm övlad, həm anadı.

Hara baxsan tarixdi,
Hara baxsan muzeydi.
Bir tərəfi güneydi,
Bir tərəfi quzeydi.

Bir tərəfində Qırxqız,
Bir tərəfində Kirsdi.
Qalxıb getdim Turşsuya,
İsa bulağı küsdü.

Heç bir şəhərdə yoxdu
Belə hava bəlkə də;
Gün altında yanırsan,
Üşüyürsən kölgədə.

Binalar addımlayır,
Gedir üzü sabaha.
Qala divarlarına
Bu şəhər sığmır daha.

Gözəl günü öndədi,
Hələ qönçədi Şuşa.
Dağların ətəklərində
Sanki xonçadı Şuşa.

ZƏNGULƏ

Təki duymağı bacar,
Dinir ot da, yarpaq da.
Dilə gəlib oxuyur
Burda daş da, torpaq da.

Təbiət yaddaşında
Neçə şux səs yaşadır.
Qarabağ torpağının
Zənguləsi Şuşadır.

BURDA SƏS SƏSƏ SÖYKƏNİR

Burda səs səsə söykənir,
Zil ucalıb bir dağ olur.
Yamacların ətəyində
Bəm əriyib bulaq olur.

O kimdi bayatı çəkən? –
Açıb dərini söyləsin.
Otu, çiçəyi oxuyan
Yerin adamı neyləsin?!

1986

XARI BÜLBÜL

Sarı bülbül, sarı bülbül,
Söylə, nə tez gözdən itdin?
O qədər gül dərdi çəkdin,
Özün də gül olub bitdin.

Ay çiçəyə sığınan quş,
Çıxart ləçək donu, barı!
Gülə qonub bal yığmağa,
Səni görüb, donub arı.

Belə çiçək görməmişdim,
Ləçəyində arı, bülbül.
Üç canlının heyratına
Heykəl olub Xarı bülbül...

ŞUŞADA BİTƏN ÇİÇƏK

Çıxanda Üçmıx dağına
Sevincdən qartala döndüm.
Xarı bülbülü görəndə
Heyrətimdən lala döndüm.

Deyirəm, təbiət necə
Əlvən çələng toxuyurmuş?!
Şuşada bitən çiçək də
Bülbül olub oxuyurmuş...

1986

CIDIR DÜZÜ

Cıdır düzünün qoynunda
Ulduzlar sanı gül-çiçək.
Bu düzdən aşağı baxsan,
Qarqar lent tək görünəcək.

Sanacaqsan təyyarədən
Boylanırsan aşağı sən.
Nə bilirsən bu yer haqda,
Sən dünyanın uşağısan.

Əlçatmayan zirvə olub
Cıdır düzü yadlar üçün.
Ancaq bu gün qəribsəyib,
Şahə qalxan atlar üçün.

Təbiətin yaratdığı
Əsrarəngiz bir əsərdi.
Düz olsa da, hündürlükdə
Dağlar ilə bərabərdir...

QOTUR SU

Sıldırımın dibində
Bir buz bulaq çağlayır.
Hər kim suyundan içsə,
Onu gümrah saxlayır.

Hamı ora can atır,
Yolu düşsə də uzaq.
Suyunda çimən olur
Azar-bezardan iraq.

Ona qotur deyənlər,
Fəs-farağat otursun.
Qoturları sağaldıb,
Adı qalıb Qotur su.

1986

BU DƏRƏDƏN BAXIB GÖRDÜM

Xoşbəxtlərin xoşbəxtiyəm,
Güzarım bu yerə düşüb.
İki dağın arasına
Bir insafsız dərə düşüb.

Bu dərənin sinəsindən
Büllur sulu Qarqar axır.
Layla çalıb ovundurur,
Ta neyləsin Qarqar, axı?!

Bu dərədən baxıb gördüm,
Cıdır düzü bir dağ imiş.
Ayrı düşmüş iki dağın
Hər gözü bir bulaq imiş...

1986

NATƏVAN BAĞINDA

Biz Natəvan nənənin
Əyləşmişik bağında.
Kimdən utanır, onun
Yaşmaq var dodağında?

Gülləri, çiçəkləri
Pay göndərüb yamaclar.
Yaşıl fəvvarələrdi
Elə bil ki, ağaclar.

Büllur atılğanların
Saçları var upuzun.
Onlar nəğmə oxuyur
İçində çarhovuzun.

Birdən sular kəsildi,
Gözəl nəğmə yox oldu.
Orxan dedi: – Fəvvarə
Çarşovuza yığıldı.

1986

MEŞƏYƏ QAYIDAN AĞACLAR

Maşınımız şütüyür
Meşədən evə sarı.
Seyr edirik yol boyu
Düzülən ağacları.

Arxada qalır dağlar,
Gül-çiçəkli yamaclar.
Adama elə gəlir,
Geri qaçır ağaclar.

Orxan deyir, başını
Söykəyərək şüşəyə:
–Biz Şuşaya dönürük,
Ağaclarsa meşəyə.

1986

ÇÖPÜ QALAN ŞİR

Püləyibdi burnundan,
Püləyibdi ağzından,
Çöpçü çiyid çıxardı
Uşağın boğazından.

Şuşada babasıyla
Gəzir, dincəlir Tofiq.
Axşam şir heykəlinin
Yanına gəlir Tofiq.

Şirin iri burnunu
Baxın, ağzına salıb.
Üfürür ki, bunun da
Boğazında çöp qalıb.

TƏRƏKƏMƏ

Ən sonuncu cərgədə
Durub rəqsə baxırdım.
Ən birinci sıradan
Dostum məni çağırırdı.

Enib getdim aşağı,
Biz əyləşdik yanaşı.
Rəqsə dəvət elədi
Camal mənə yanaşıb.

Çox üzr istədim ondan,
Dostum bir az alındı.
Üç-dörd havadan sonra
«Tərəkəmə» çalındı.

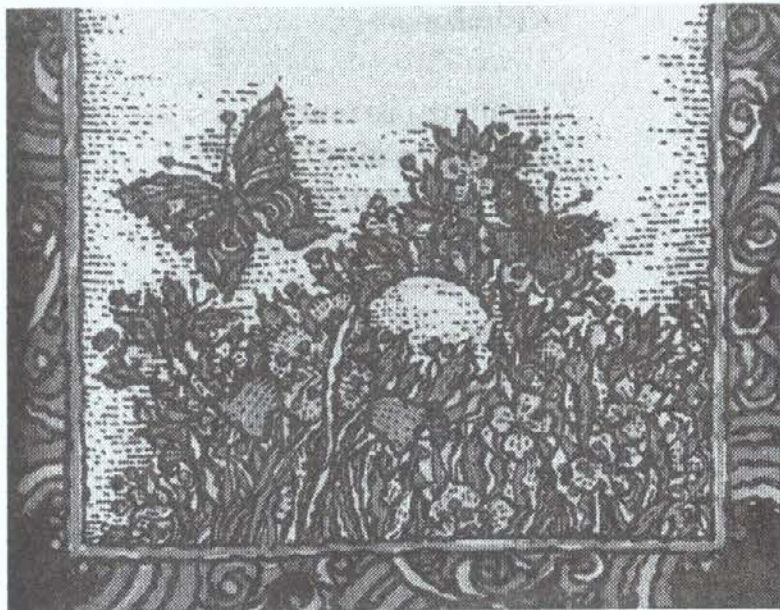
Oynamaq istəmirdim,
Utanırdım düzü mən.
Bir də gördüm meydanda
Qol götürüb süzürəm.

Bu nə iş idi düşdüm,
Yanaqlarım yanırdı.
Rəqs qurtaranda, Şuşa
Başıma fırlanırdı...

1986

HAVAM, SUYUM, TORPAĞIM, OTUM, GÜLÜM, YARPAĞIM

BİR AY, BİR DƏ ÇAY

Gedib mürgüyə
Dağlar, yamaclar.
Yatıb meşədə
Kollar, ağaclar.

Yuxuya dalıb
Dərələr, düzlər.
Tənha üşüyür
Cığırılar, izlər.

Yatıb Çayzəmi,
Yatıb Atrizi.
Qarışıq yuxu
Görür Vəldüzü.

Baxıram yeri
Şumlanan yurda...
Bir ay, bir də çay
Oyaqdı burda: –

Biri çağlayır,
Elə hey axır.
Biri də göydən
Sakitcə baxır.

1988

DƏYİRMANIN NƏĞMƏSİ

Mən öpdüm, oxşadım arxı,
Dedim: – Boyun uzun olsun!
Köynəyimdən keçirdim ki,
Dönüb mənim qızım olsun.

Sevdim, əzizlədim onu,
Heç məni salmadı saya.
Axıb getdi, aşağıda
Qovuşdu anası çaya.

1988

BULAĞIN EVİ

Bulağın evinə bax,
Yaraşıqlı, qəşəngdi.
Balaca qapısı var,
Elə bil ki, pətəkdi.

Kimsə girməyib hələ
O qapıdan içəri.
Ordan çıxan bol sudan
Biz doyunca içərik.

Bulağın səxavəti
Kaş ki, hamıda ola.
Qapısına gələn
Əliboş salmaz yola.

İç, nə qədər içirsən,
Qablarını da doldur.
Qəlbi açıq olanın
Varı, dövləti boldur.

Bulağın damı üstə
Qar yağar, dolu düşər.
Ancaq evinə təkə
Yağışın yolu düşər.

Gecə-gündüz işləyir,
Yox gözünün yuxusu.
Arı güldən bal çəkir,
O, yağışdan sərin su.

XOCAMSAXLI ŞƏLALƏSİ

Yekə naqqa balığı
Çay aşağı üzürmüş.
Özünə dərin, rahat
İri bir göl gəzirmiş.

İlişib dar keçiddə,
Qorxudan dönüb daşa.
Bir şəlalə yaranıb,
Şəlalə yox, tamaşa.

Daşdan tökülən suya
Hamı heyrətlə baxır.
Şəlaləyə çevrilib
O balığın hər bığı.

1989

QARA GÖL

Baxanda sahillərdən
Əskik olmayan qara,
Sənin büllur tək şəffaf
Suyun görünür qara.

Ona görə adını
Qara göl qoyub ellər.
Ağ-ağ daşları sənə
Qonaq gətirib sellər.

O ağ daşlar dağların
Donmuş göz yaşidimi?
Ay qara göl, qaralıq
Pisdimi, yaxşıdımı?

Bu təpələr, bu dağlar
Nə üçün adsız qalıb?
Sənin adın onların
Adına kölgə salıb...

1987

MEŞƏDƏ YARIŞ

Bu meşənin qoynunda
Gör nə qədər ağac var.
Bir-biriylə yarışır
Elə bil bu ağaclar.

O qalxdıqca bu qalxır,
Bu qalxdıqca o qalxır.
Qonşu qonşuya baxıb,
Özünü oda yaxır.

Meşədəki bu yarış
Bil ki, deyil havayı.
Ağac tez boy atmasa,
Əldən çıxar nur payı.

Hər biri çalışır ki,
Olsun bir az da uca.
Günəşin işığıdı
Gəl-gəl deyən ağaca.

1987

BƏRGÜŞAD

Sahillərin yaxasına
Əlvan güllər taxıb gedir.
Həm yoldu, həm də yolçudu,
Gecə-gündüz axıb gedir.

Neçə kəndin ortasından
Ötəsidi, keçəsidi.
Kəndimizdən Arazacan
Uzanan su küçəsidi...

1988

DAĞ ÇAYININ NƏĞMƏLƏRİ

Körpə bir bulaq idim,
Suyum artdı, bollandım.
Dupduru bir çay idim,
Böyüdükcə, bulandım.

Dərə keçdim, düz keçdim,
Çırpıldım dağa, daşa.
Qəzəbləndim, hönkürdüm,
Kükrədim daşa-daşa.

Duruluğu itirdim,
Hirsimdən gözüm doldu.
Suyumu bulandıran
Keçdiyim yollar oldu...

ÇAY AŞAĞI

Ağ yazıdan enirəm,
Gedirəm çay aşağı.
Ürəyimə nur saçır
Heyrətimin işığı.

Bərgüşadım özünə
Doğru yol seçib gedir.
Arzu tək neçə kəndin
İçindən keçib gedir.

Elə bil bir təsbehi
Seyr edirəm doyunca:
Kəndlər muncuqlar kimi
Düzülüb çay boyunca.

Sevinirəm, dörd yana
Baxıram həsrətlə mən.
Dağ çayına qoşulub,
Getmək keçir qəlbimdən.

1987

ÇƏMƏNDƏN AYRILAN ÇİÇƏK

Çiçəkləri sayrışır,
Bu nə gözəl yamacdı!
Ətirli düymələrdən
Biri, birdən dil açdı:

—O yandan bir qız gəlir,
O qız məni görəcək.
Hamınızdan göyçəyəm,
O qız məni dərəcək.

...Qız çatdı çiçəkliyə,
Dayandı, nəfəs dərdi.
Əyilib çəmənlikdən
Həmin lovğanı dərdi.

Çiçək yaman sevindi,
Qızınsa nə vecinə.
Aparıb qoydu onu
Evdə suyun içinə.

Gecə çiçək ağladı:
—Apar məni yamaca.
Bacılarımdan ötrü
Darıxmışam yamanca.

Ev istidi, canımda
Bəs bu nə üşütmədi?
Ancaq onun səsinə
Qızcıgaz eşitmədi.
Səhərəcən ağladı,
Öz-özünə danışdı.
Göz yaşı güldandakı
Soyuq suya qarışdı.

Əridi gilə-gilə,
Quru çöpə döndü o.
Gül qabının içində
Çıraq kimi söndü o.

Qız çiçəyi tulladı,
Suyu səpdi yamaca.
Yağışa həsrət otlar
Sevindilər yamanca.

Birdən kimsə qışqırdı:
—Çox atılıb düşməyin.
Bu, bizim bacımızın
Göz yaşadı, içməyin!

Yamac nənə vaysındı,
Çəmən ana ağladı.
Gözlərindən göz yaşı
Çiçək-çiçək çağladı.

Günəş yamaca dedi:
–Muğayat ol özündən.
Enib öpdü çəmənin
Doluxsunmuş gözündən...

1987

PƏYHAN BULAĞI

Bu bulağı görəndə
Hər şey huşumdan çıxır;
Meşənin ətəyindən,
Dağın döşündən çıxır.

Dörd tərəfi olubdur
İgidlərin oylağı.
Özü dağlar gözəli,
Suyu şəfa qaynağı.

Əzəl gündən el ona
Deyib bəy-xan bulağı.
Adını həmin sözdən
Alıb Pəyhan bulağı.

1989

GECƏ YAĞIŞ

YAĞANDA

Çəməndə gəzmək üçün
Məni çağır gecələr.
Güllərin yuxusuna
Yağış yağır gecələr.

Yağış nəğmə oxuyur,
Lal olmuşam heyrətdən.
Addım səsləri gəlir
Elə bil ki, həyətdən.

Damcılardan səsindən
Ayna tək sınır sükut.
Yağış ayaqlarıyla
Çölləri gəzir bulud.

Yağışın qədəmini
Çəmən öpür sevincək.
Onun gəzdirdiyi yerdə
Tapdanmır ki, gül-çiçək.

1985

PƏNCƏRƏDƏN BAXAN BUDAQ

Budağa bax, budağa,
Hey ucalır, qalxır o.
Boylanıb pəncərədən
Evimizə baxır o.

Deyirəm ki, utanma,
Keç içəri, ay budaq.
Evdə tək darıxıram,
Gəl birlikdə oynayaq.

Yalvarıram nə qədər,
Bəs niyə baxmır sözə?
Yəqin anası ağac
Onu buraxmır bizə.

1987

ÇİÇƏYİN XAHİŞİ

Üstünə arı qondu,
Yelləndi zərif çiçək.
Deyin, harda görmüsüz
Belə qəşəng yelləncək?

Arı yaman sevindi,
Baxdı çölə, çəmənə.
Çiçəyə söylədi ki,
Nə arzun var, de mənə!

Çiçək yaman utandı,
Çiçək yaman qızardı.
Ondan bir az aralı
Balaca bir gül vardı.

Söylədi ki, arıcan,
Çıxma, çıxma sözündən.
Uç, mənim əvəzimdən
Öp o gülün üzündən!

1987

BUDAĞA QONAN BULUD

Bıy, bun necə buluddu,
Boyu var bapbalaca?!
Özü də uçub qonub
Bağımızda ağaca.

Elə hey yağış səpir,
Çölə, düzə – sozalmır.
Yenə həmin boydadı,
Heç ərimir, azalmır.

Yağış tökür səhərdən,
Hamı olub sevincək.
Yağır, yağır, üzlərdə
Təbəssüm açır çiçək.

O buluda baxın bir,
Donu naxış-naxışdı.
O bulud – bir bülböldü,
Nəğmələri yağışdı...

1987

KÖTÜK PİLLƏKƏN

Enib getdik bulağa
Kötük pilləkən ilə.
Yaraları göynədi,
Gəldi pilləkən dilə:

–Bir hündür ağac idim,
Lap uzaqda bitmişdim.
Meşənin sıxlığında
Görünmürdüm, itmişdim.

Qurudum ayaq üstə,
Doğrandım qarış-qarış.
Dərdimi məni bura
Düzən oğlandan soruş!

Titrəyirəm, siz gəlib,
Sinəm üstədən keçəndə.
Bir hənir eşidəndə
Yarpaq göynər içimdə...

**BALACA QARIŞQA
VƏ BUĞDA İLƏ
DOLU ZƏNBİL**

Balaca qarışqa
Hər otu yol bildi.
Hansıyla getsin o,
Zəmidə yol birdi?!

Küləşin üstünə
Dırmandı güc ilə.
Az getdi, üz getdi,
Yetişdi mənzilə.

Bu nədir görəsən? –
Deyəsən sünbüldür.
İçi də buğdayla
Dopdolu zənbildir.

Sevindi yamanca,
Nur gəldi gözüne.
Başının üstündə
Nur dolu xəzinə...

Elə ki, meh əsdi,
Qarışqa bərk qorxdı.
Neyləsin bəs indi,
İrəli yol yoxdu.

Geriyə qayıtdı
Əliboş, çarəsiz.
Yuvanın ağzında
Bir onu görəsiz...

Qopara bilməyib
Kökündən sünbülü.
Apara bilməyib
Dopdolu zənbili.

Ağlayır, hönkürür,
Dəm verir gözüne.
Utanır, baxammır
Heç kəsin üzünə...

1987

QAYADAN ATILAN SU

Yuxarıda büllür tək
Şəffaf olan suya bax.
Şəlaləyə çatanda
Rəngi olur ağappaq.

Haray salır, kimisə
Köməyinə çağırır.
Qayadan atılanda
Qorxusundan ağarır...

1987

QISRAQ BULAĞI

Qısraq dağa qısılib,
Qısraq
Qısqıvraq olub.
Adamlar köçüb gedib,
Qısraqın gözü dolub...

Bir yanına gələn yox,
Onu götürüb fikir.
Öpülməyə öyrəşən
Nəmli gözlər yol çəkir.

Kimsəsizlik yamandı,
Qorxu düşüb canına.
Özü axır ki, getsin
Adamların yanına.

Yonca ovulub gedər,
Biçəni yoxsa əgər.
Bol su nəyə gərəkdi
İçəni yoxsa əgər?

Qısraq yenə də gurdu,
Can atsa da irəli,
Dağdan üzülə bilmir
O bulağın bir əli...

1989

KİMDİR QAPINI DÖYƏN

–Kimdir qapını döyən? –
Kimdir bu gecə vaxtı?
–Budağından ayrılmış
Bir saralmış yarpaqdı.

–Nə istəyirsən axı?
–Aç qapını ahəstə,
Uçub qonum yazdığın
"Payız" şeirinin üstə...

–Kimdir qapını döyən? –
Kimdir bu gecə vaxtı?
–Öz yarpaq balasından
Ayrı düşən budaqdı.

–Nə istəyirsən axı?
–Yuxu getmir gözümə.
Mənim yarpaq balamı
Qaytar mənim özümə!...

1987

KÖZƏRƏN YARPAQLAR

Günəşin işığını
Saraldıbdır üzünü? –
Gün altında qalmısan
Sən axı yay uzunlu!

Ay qızılı yarpağım,
Yaşıldan gözəlmisən?
Yanağından od damır,
Elə bil közərmisən.

Ay sərçə, payız gəlib,
Ağaca qonma daha.
Közərmiş yarpaqlardan
Qanadın od alar, ha?!

1987

GƏLƏN BAHARA KİMİ

Dimdiyində çöp tutub,
Havada uçurdu quş.
Bir yarpaqsız ağaca
Qonub yuva qurdu quş.

Ağac yaman kövrəldi,
Qüvvət duydu dizində.
Yaş tumurcuq-tumurcuq
Gilələndi gözündə.

Sevindi, sevincindən
Ürəyi dağa döndü.
Açıldı tumurcuqlar
Yaşıl yarpağa döndü.

O yarpaqlar yuvanı
Gözdən iraq saxladı.
Aradan xeyli keçdi,
Yuva da yarpaqladı.

Yazıq ağac az qala
Sevincindən uçurdu.
Yumurta qönçələrdən
Qanad yarpaq açıldı.

Bir azdan körpə quşlar
Qanadlanıb uçdular.
Yarpaqlar da onların
Arxasınca düşdülər.

Yuva ilə ağacın
Matı-qutu qurudu.
Dərdli-dərdli hönkürdü
Kövrək payız buludu.

Ağac dinmək istədi,
Yuva dinmək istədi.
Peşman olan yarpaqlar
Geri dönmək istədi.

Ancaq bunlar əbədi,
Payız küləyi əsdi.
Yarpaqların budağa,
Qanadların yuvaya
Dönən yolunu kəsdi.

O ağacla o yuva
Mat qalıbdır gör necə?! –
Gələn bahara kimi
Susacaqlar beləcə...

1987

PARAŞÜT

Təyyarənin gözündən
Qopdu bir damla yaş tək.
Aşağıya endikcə
Onu şişirtti külək.

Mavi göydə balaca
Adadı bu paraşüt.
Uçuşun sonundakı
Nidadı bu paraşüt...

1987

TƏK AĞAC

Taleyi bağlanıbdır
Bu kol-kossuz yamaca.
Tək ağac meşə üçün
Qəribşəyib yamanca.

Elə bil ki, durnadı,
Qatarından ayrılıb.
Bürkü ilə döyüşən
Qılınc kimi sıyrılıb.

Gün altında bişənlər
Kölgəsində üşüyər.
Yorğun yolçular onu
Dəyişməz bir meşəyə.

Yay vaxtı çətir kimi
Qanadını gərər o.
Bir meşənin işini
Təkbaşına görər o...

1987

OVÇU VƏ TURAC

Addım səsi eşidib,
Turac havaya uçdu.
Ovçu əlində tufəng
Ovun dalınca düşdü.

Düz "Qırmızı kitab"ın
Üstünə qondu turac.
Bunu görəndə ovçu
Geri döndü nələc...

1988

ƏTİRLİ QIF

Dedim: –Nə qəşəng qıfıdı,
Dostum üzümə güldü.
–Heç belə də qıf olar?
Görmürsənmi, bu, güldü.

–Düz deyirsən, ancaq sən
Bu gülə diqqətlə bax.
Sanki çöllər əlində
Tutub nur dolu çıraq.

Bu gülün ləçəkləri
Çəmənləri bəzəyir.
O, günəş işığını
Süzən qıfa bənzəyir.

İşıq bu «qıf»dan keçib,
Yerin canına axır.
Torpağın sinəsindən
Təzə çiçəklər qalxır...

1986

GİLİZ

Gör nə tapıb gətirib
Evimizə Gülüzə:
Quşu uçmuş yuvadı,
Gilizə bax, gilizə.

İçindəki qurğuşun
Hara gedib? –Uy, uy, uy!
Görəsən hansı quşun
Sinəsində uyuyur?

«Bu yuvadan uçan quş»
Axı kimə gərəkdi?
O gilizin içində
Balaca bir gül əkdim.

Giliz güldana döndü,
Güllə gül olub bitdi.
Uşaqların üzündən
Kədər buludu itdi.

1986

TİKANLAR

Qızılgülün üstündə
Gör nə qədər tikan var.
Gül çəmənin gözüdür,
Kirpikləri tikanlar.

Dərmək istəsək gülü,
Sancılar tikan biza.
Elə bil ki, kirpikdir,
Keşik çəkir o, gözə.

AYLI CİĞİR

Dənizin üstündə
ay cığır salıb,
Üzür su üstündə
titrək naxışlar.
O aylı zolaqda
neçə göz qalıb,
O aylı cığırda
gəzir baxışlar...

GEÇƏ LÖVHƏSİ

Dağlar şirin yuxu görür,
Büllur şəhə bata-bata.
Qoynundakı sellər, sular
Dərələri qoymur yata.

Gözəllikdən xumarlanıb,
Bu çəmən deyil özündə.
Ay işığı bardaş qurub
Çiçəyin şəhli gözündə...

1989

DÜŞÜB QALMIŞAM YOLLARDA

M.Namaza

Qaçdım şəhər hay-küyündən,
Getdim, getdim uzaqlara.
Sığındım tənha ağaca,
Dırmandım uca dağlara.

Bu adamlar harda qalıb?
Yol çəkir çöllərin gözü.
Titrəyir bulağın səsi,
Dolubdu güllərin gözü.

Tənhalıq qəlbimi sıxdı,
Tutulmuşam yaman dərdə;
Qala bilmədim, darıxdım,
Bu ölüb qalmalı yerdə.

Nə dağı aparmaq olur,
Nə dostu gətirmək olur.
Düşüb qalmışam yollarda,
Peşəm köks ötürmək olub...

1988

BÖLÜŞMÜŞÜK DÜNYANI

Bölmüşük bu dünyanı:
Bax, bura mənim yerim,
Bax ora sənin yerin.
Çəkilən sərhədlərə
Gülməyi tutur Yerin.
Tikanlı məftilləri
Hünərin var keç indi.
Sərhəd yer üçün deyil,
Sərhəd insan üçündü...

1985

CIĞIRLAR

Elə bil kəndirdilər,
Sarınlıblar dağlara.
Hey uzanıb gedirlər
Çəmənələrə, bağlara.

Çəsmə üstə enirlər,
Zirvələrə çıxırlar.
Ayaqlardan süzülüb
Elə bil ki, cığırlar...

AĞACA NƏ BƏLA GƏLSƏ

Ağacların budağında
Hər meyvə, hər çiçək işıq.
Bəzən qırıb aparırlar
Budağı meyvə qarışıq,
Budağı çiçək qarışıq.

Ağacların qoluna güc
Yağışdan, çisəkdən gəlir.
Ağaca nə bəla gəlsə,
Meyvədən, çiçəkdən gəlir.

1985

QIRMIZI ZANBAQ

Bənzəsə də lələyə,
Zanbaqdır, lələ deyil.
O, torpaqdan fısqıran
Qızıl qandır elə bil.

Zanbağın tacına bax,
Bənzəri var xaşxaşa.
Dövrəsində veribdir
Altı ləçək baş-başa.

Bu qırmızı zanbaqlar
Biri-birindən qəşəng.
Sarı, qırmızı, qara –
Hər ləçək üstə üç rəng.

Sarı, nazik zolağa
Nəzər yetir dərinədən, –
Qarayla qırmızını
Ayrır bir-birindən.

Qızıl zanbaq torpağın
Ürəyinin odudu.
Ləçəkləri elə bil
Kəpənək qanadıdı.

KÜLƏK KİTAB OXUYUR

Dənizin sahilinə
Endim atamla birgə.
Dalğalar sıra-sıra,
Dalğalar cərgə-cərgə.

Dəniz sanki kitabdı,
Hər dalğa varığıdı.
Onu səhifələyən
Küləyin barmağıdı.

Külək yaman tələsir,
Belədən-belə ötür.
İstəyir ki, dənizi
Oxusun sətir-sətir...

BAR ƏSKİK OLMUR BAĞDAN

Hər meyvənin öz yeri,
Hər meyvənin öz dadı.
Bağların sovgatından
Yaxşı ki, hamı dadır.

Təbiət öz sözünü
Vaxtı gələndə deyir.
Bir meyvə sovulanda,
O biri təzə dəyir.

Gilasdan doyan kimi
Tut görünür budaqda.
Sonra ərik, şaftalı,
Alma yetişir bağda.

Armud sulanan zaman
Nar dənə tutur təzə.
Payızın son ayında
Heyva görünür gözə.

Meyvələr yetişəndə
Gəl-gəl deyir budaqdan.
Bahardan qışa kimi
Bar əskik olmur bağdan.

BU ÇİÇƏKLƏR ÜŞÜMÜRMÜ

Dərələrdən sellər axır,
Yağış yağır yamaclara.
Duman hörümçək toru tək
Sarımbdır ağaclara.

Yaşıl meşə xəyalıdadı,
Uca dağlar düşünürmü?
Bu yağışda, bu çişəkdə
Bu çiçəklər üşümürmü?

Öyrəşibdir, bu havada
Elə bilmə çiçək donur.
Bu güllərin hamısının
Əynində var ləçək donu.

1982

BAŞI SOYUQ DAĞ

Zirvən buluda dəyər,
Baxan sənə baş əyər.
Dik durmağın nə xeyri,
İşləmirsə baş əgər?!
Səninçün nə qış, nə yay? –

Zirvən qardı həmişə.
Qar altında dustaqdı
Nərgiz, lələ, bənövşə...
Hər qayğıdan uzaqsan,
Sən başı soyuq dağsan...

1985

NECƏ QALACAQ

Dərədən, dağdan keçib
Qonaq gəldik bulağa.
Sərin suyundan içib,
Başladıq oynamağa.

Kəndə qayıdacağıq
Qaranlıq düşən kimi.
Alışacaq göylərdə
Ulduzlar fişəng kimi.

Biz gedəndə bulağın
Ala gözü dolacaq.
Bilmirəm o, meşədə
Təkcə necə qalacaq?!

1985

ÇƏMƏN ÇİÇƏYİ BİLƏR

Əskik olmur qış-bahar
Otağımdan qoxusu –
Dibçək gülləri üçün
Payızın nə qorxusu?

Çırpıldı şimşək qamçı,
Göydə bulud kişnədi.
Çəmən çiçəyi bilər
Payız nədi, qış nədi?

1985

BU DAĞIN O TƏRƏFİNDƏ

Bu dağın o yamacında
Nəgmə deyir bir buz bulaq.
Uzaqdan elə bilirdim
Dünyanın sonudu bu dağ.
Elə ki, zirvəyə qalxdım,
Ayağıma döşəndi qış.
Bu dağın o tərəfində
Təzə bir dünya varırmış...

1984

YAXŞI BULAQLAR

Yurdumda nə çox
Yaxşı bulaq var.
Dalda yerdədi
Yaxşı bulaqlar.

Öz qanunları
Var təbiətin.
Yaxşını tapmaq
Çətindir, çətin...

DAĞ SANKİ BİR GÖZƏLDİR

Bulaq gücünü dağdan,
Çay gücünü bulaqdan
Alıb axır çöllərə,
Obalara, ellərə.

Onun şirin nəgməsi
Yamacları bürüyüb.
Dağ sanki bir gözəldir,
Çaylar onun hörüyü.

İŞİĞA DOĞRU

Çəyirdəyin içində
Yeri qaranlıq idi.
Torpaq, günəş, hava, su
Ləpəyə gəl-gəl dedi.

Birdən elə şişdi ki,
Parçalandı çəyirdək.
Qabığı qaldırdı o
Düz başının üstünə
Ağırlıqqaldıran tək.

Sonra da çırpdı yerə
Parçalanmış qabığı.
Döyüşdən qalib çıxan
İgid şitilə baxın...

ÇİMƏN AY

Bərgüşadın suyunda
Ay bu axşam yuyunur.
Çay nə qədər çalışır,
Apara bilmir onu...

1983

ODLU YUMAQ

Sanki yun darağıdı
Ağacların budağı.
Onda yun tək daranır
Günəşin zər saçağı.

Günəş gülümsəyəndə
Ləzzət çəkir üfüqlər.
Günəş odlu yumaqdı,
İlmələri şəfəqlər...

Nə qədər çözlənsə,
Azalmır ha bu yumaq;
Olar bütün dünyaya
Ondan paltar toxumaq...

HƏMƏRSİN KOLLARI

Həmərsin kollarında
Açılıb ağ çiçəklər.
Elə bil budaqlara
Qonub ağ kəpənəklər.

O zərif kəpənəklər
Birdən qanad açdılar.
Hərəsi öz yerində
Meyvə qoyub uçdular...

AĞ BAYRAQ

Dənizə bax, dənizə,
Nəğmə yatır dilində.
Dalğalar elə bil ki,
Ağ bayraqdır əlində.

Dəniz yaman hirslənib,
Nərə çəkir, bəs demir.
Ağ bayraq qaldırsa da,
Təslim olmaq istəmir...

1985

GÜNƏŞ QÜRUB EDƏNDƏ

Günəş hər şeydən uludu,
Günəş hər yerdən ucadı.
Ağacın, otun, zəminin
Əlindən tutub ucaldır.

Günəş elə müqəddəsdir,
Hamıya bir gözlə baxar.
Günəş qürub edəndə də
Heç kəsə çevirməz arxa...

1985

FƏVVARƏ QURŞAĞI

Ucal, ucal bir az da,
Ay suyu gur fəvvarə!
Ürəklərə sərinlik,
Gözlərə nur fəvvarə!

Suyun yuxarı qalxıb,
Səpələnir aşağı.
Üstünə şafəq düşəcək
Yaranır göy qurşağı.

Möcüzədir, möcüzə,
Damcılar rəngbərəngdi.
Elə bil çiçəklərdən
Hörülmüş bir çələngdi.

Suyu rəngbərəng edən
Günəşin işığıdı.
Bu, göy qurşağı deyil,
Fəvvarə qurşağıdı...

1985

DAŞLI DƏRƏ

Başı səngər dağında,
Ayağı Bərgüşadda.
Qoynunda sel kükrəyir
Gur yağışda – gürşadda.

Elə bil poçtalyonu
Yeldən qanad götürür.
Dağın sel sovqatını
Bərgüşada yetirir.

1982

DƏLƏNİN QUYRUĞU

– De, bu boyda quyruğu
Neyləyirsən, dələ, sən?
Dələ güldü üzümə:
– Bilmirsənmi hələ sən?

Ağıllı heyvan heç vaxt
Quyruğu verməz ələ.
Quş qanadla öyünər,
Dələ quyruğu ilə.

Tullananda quyruğum
Dönüb paraşüt olar.
O olmasa, bədənim
Əzilər, şil-küt olar.

Soyuq düşcək, özümü
Mən koğuşa dürtərəm.
Yuvamın qapısını
Quyruğumla örtərəm.

QAYĞIKEŞ

QONŞULAR

Tufan bərk silkələdi
Meşədə bir ağacı.
Ağac az qaldı əsa,
Ağladı acı-acı.

Nə yaxşı ki, yazığın
Dörd yanında ağac var.
Yıxılmağa qoymadı
Onu qonşu ağaclar.

Hər tərəfdən girdilər
«Yaralı»nın qoluna.
O, təzədən dirçəldi,
İşlər düşdü yoluna...

ÇİÇƏKLƏRİN NƏĞMƏSİ

– Hay-haray salmaqdan sa,
Gəlib çəməndə gəzin.
Burda nəğmə oxuyur
Çiçəklər həzin-həzin.

–Dayanıb bir tərəfdə
Dinləyirəm səhərdən.
Çiçək nəğmə oxuyar? –
Heç nə eşitmirəm mən.

– Onların nəğməsini
Eşitmək üçün gərək,
İnsanın sinəsində
Həpəssas olsun ürək...

ARANDA, DAĞDA

– Torpaq kövrəlidir,
Çimir dağ-dərə.
Buluddan yağış
Ələnir yerə.

– Nədən yaranır
Buludlar, ata?
– Su buxarlanıb
Dönür buluda.

Buludlar olur
Qara da, ağ da...

– Daha çox harda
Buxarlanır su? –
Aranda, dağda?

– Aranda.
– Niyə?
– Aran istidi.
Yenə də sual
Vermək istədi.

Durub diqqətlə
Baxdı üzümə.
Yenə suallar
Yağdı üstümə.

–Yağış niyə az
Yağır arana? –
Oğulsan indi
Cavab ver ona...

AZARSAN HA

– Getmə gözümdən iraq,
Bulaq suyu, amandı.
Bir az ehtiyatlı ol,
Azarsan ha, dumandı!

– Qorxma, dostum, yollara
Mən diqqətlə baxaram.
Lap gözü yumulu da
Gedib çaya çıxaram...

AĞ GÜNƏ ÇIXAN AĞAQLAR

Yaz gəldi, ana torpağın
İliyinə gün işlədi.
Ağaqlar çıxdı ağ günə,
Budaqları gümüşləndi.

Bəlkə meyvə ağaqları
Bu ağılığı qardan alıb?
Çiçəklər sanki noğuldu,
Ağac onu hardan alıb?

AĞAQLARIN ÇİÇƏYİ

– Gilənarın, alçanın
Çiçəyi necə olur?
– Görməmişən? – Ağappaq,
Özü də göyçək olur.
– Bəs zoğalın?
– Sapsarı.
– Narın necə?
– Qırmızı.
– Doğru deyirsən, qızım.
– Bəs qovağın çiçəyi?
Gülzar bir az duruxdu:
– Ata, məgər bilmirsən,
Onun çiçəyi yoxdu.
– Bəs meyvəsi necədir?
Çalış düzgün cavab seç.
– Çiçəyi olmayanın
Meyvəsi də olmaz heç.

1985

QOVAQ

Mayası qara torpaq,
Kölgəsi yarpaq-yarpaq.
Gövdəsi sanki dirək,
Budağı nazik, kövrək.
Onun da meyvəsi var:
Əzəmət, düzlük, vüqar...

1978

AĞAÇAY

Sən nə qədər durusan,
Ağaçay, ay Ağa çay.
Mənə bələdçi oldun,
Gedib çıxdım dağa, çay.

Bir bulaq paqqıldayır
Burda haraya baxsan.
Kəndimizdə çay idin,
Dağda kiçik bulaqsan.

YONCA

Bir dəfə əksən məni
Bitəcəyəm yeddi il.
Mən əkilən torpağın
Otu qurtaran deyil.
Allı-güllü yoncayam,
Sevməyəm var heç məni?
Suyumu ver, bir ildə
Yeddi dəfə biç məni...

1974

TUMURCUQ

Düzülmüşəm budağın
Üstünə muncuq-muncuq,
Tumurcuğam, tumurcuq.
Yellər müjdə gətirər
Mənə ətirli yazdan.
Mən hələ ağacların
Yumulu gözləriyəm,
Açılaram bir azdan...

ŞABALID AĞACI

Uzaqdan baxan zaman
Uca qoza bənzəyir.
Yamyaşıl yarpaqları
Budaqları bəzəyir.

Gəlirəm lap yaxına,
Baxıram diqqət ilə.
Yox, mən çaşmışam, qozun
Yarpağı olmur belə.

Budaqda yaşıl qoz yox,
Yaşıl-yaşıl qoza var.
Elə bil ki, balaca
Kırpılardı qozalar.

Hərəsinin üstündə
Gör nə qədər tikan var?
Yetişməmiş meyvəni
Qoruyur bu tikanlar...

1977

MƏHƏBBƏT AĞACI

Dəmirağac canlıdı,
Nə dəmirdi, nə daşdı.
Ürəyində sevgi var,
O, sehrli ağacdı.

Gövdəsi çox möhkəmdi,
Budaqlarısı uca.
Məhəbbət ağacı da
Deyirlər bu ağaca.

Yanaşı bitənlərə
Siz diqqətlə baxın bir;
Bu ağacın budağı
O ağaca əl verir.

«Əl əldən» yapışdımı,
Daha ayrılan deyil.
Bu budaq o budağa
Qaynaq olur elə bil...

TƏKİ AĞAC SAĞ OLSUN

Hava yaman soyuyub,
Köçür köçəri quşlar.
Bir gün qara dönəcək
Yağan soyuq yağışlar.

Məcnun küləklər gəzir
Dərələri, düzləri.
Elə bil ki, yol çəkir
Ağacların gözləri.

Qanadları olsaydı
Uçardı bu ağaclar.
Ayaqları olsaydı
Qaçardı bu ağaclar.

Ancaq əbədi, qardan,
Yağışdan qaçmaq olmaz.
Nə amansız payızdan,
Nə qışdan qaçmaq olmaz.

Yarpaqsız ağac heçdi,
Payızın nə vecinə.
Yarpağı qurban verib,
Çəkilir öz içinə.

Dinib-danışmır ağac,
Birə dolmur kürkünə.
Soyuqlar düşən kimi,
Sığınır öz kökünə.

Şirə qayıdır geri,
Axıb zoğlara dolur.
Küləklərin əlində
Quruca budaq qalır.

Qorxmasın bu xəzəldən,
Qoy meşə toxtaq olsun.
Yarpaq işi asandı,
Təki ağac sağ olsun....

SARMAŞIQLI AĞAC

Bu qurumuş ağaca
Sarmaşıbdır sarmaşıq.
Bir baxın, görün hara
Dırmaşıbdır sarmaşıq?!

Kökü yerdə olsa da,
Can atır uzaqlara.
Yaşıl bir tənzip kimi
Sarılıb budaqlara.

Siz bu qəşəng ağacın
Kölgəsinə gəlin bir.
Üstü sarmaşıqlıdı,
Qurumağı bilinmir.

Sanki bu quru ağac
Bir işıq dirəyidi.
Üstündəki lampalar
Sarmaşıq çiçəyidi.

1986

SƏXAVƏTLİ AĞAC

Çəpərin dibindədir
Bizim alma ağacı.
Gör üstündə nə qədər
Meyvəsi var, ay bacı?

Barıyla, bəhəriylə
Düşüb dilə bizim bağ.
Aşıb, keçib çəpərdən
Üç-dörd meyvəli budaq.

Ağac üçün nə fərqi,
Ya o tay, ya da bu tay.
Onun budaq əlləri
Qonşuya uzadıb pay...

AĞACIN NƏĞMƏSİ

Budağımı titrədən
Külək gəldi-gedərdi.
Yarpaq gəldi-gedərdi,
Çiçək gəldi-gedərdi.

Bu torpağa sadıqsə
Gövdəm, budağım, köküm,
Hər gedənin dalınca
Nə üçün qan-yaş töküm?!

O yarpaqlar, çiçəklər
Yaz üzə gülən kimi –
Gələcəklər,
Baharda
Qaranquş gələn kimi...

QOCA AĞAC

Çiçəklərdən, yarpaqlardan
Tez-tez qoyar başına tac.
Hər il, hər il yaz gələndə
Cavanlaşar qoca ağac.

Budağında körpə-körpə
Tumurcuqlar sırğalanar.
Yel əsəndə xoşbəxt-xoşbəxt,
Məğrur-məğrur yırğalanar...

HEÇ BELƏ YARPAQ OLAR

Yamyaşıl budaqların
Arasına yaxşı bax.
İlin bu vədəsində
Nədir bu sarı yarpaq?

Özü də yarpaqların
Hamısından qəşəngdi.
–Heç belə yarpaq olar? –
Dost, bu, sarıköynəkdi...

YAĞIŞ

Yenə damcı əlləriylə
Qapımı döyürdü yağış.
Ürəyinin istəyini
Astaca deyirdi yağış.

Güllərə, yasəmənlərə,
Nur selində çimənlərə,
Zəmilərə, çəmənlərə,
Çöllərə xeyirdi yağış.

Ağacların budağında,
Çiçəklərin qulağında,
Buludların dodağında
Nəğmədi, şeirdi yağış...

XOŞ HALINA

Qaranlıqda mürgüləyər,
Yuxuya gedər çiçəklər.
Ləçək barmaqlar yumular,
Ovcunda qalar böcəklər.

Səhərəcən zərif güllər
Dönər sehrli beşiyə.
Gecələr nazik ləçəklər
Çevrilər yorğan-döşəyə.

Göylərdə alışıb yanan
Hər ulduz bir nağıl olar.
Böcəklərin bal yuxusu
Şipşirin bir nağıl olar.

Çiçəklərin bəbəyində
Yatanların xoş halına.
Arzusuna, muradına
Çatanların xoş halına...

ADINI BİLMƏDİYİM GÜLLƏR

Bu necə olan işdi,
Lalə mənə baxmadı?
Ağkirpiyi səslədim,
Kirpiyi də qalxmadı...

Çağırıram, üzümə
Bircəyi də gülmür heç.
Bu güllərin çoxusu
Öz adını bilmir heç...

1986

ARILARIN İŞ YERİ

–Güllərin sayı qədər
Bu çəməndə arı var.
Pətəkdən bura uçub,
Nə iş görür arılar?

–Bəs bilmirsən, bal yığır
Qonub çiçəyə, ota.
–Bu yamac arıların
İş yeridi, ay ata?

1986

QARĞAGÖZÜ

Zəhərli bir bitkiyəm,
Adımsa qarğagözü.
Məni dimdikləməkdən
Çəkinir qarğa özü.

–Nə üçün zəhərlisən?
–Belə olmasam əgər,
Heyvanların hamısı
Məni otlayar, yeyər...

FƏSİLLƏR VƏ NƏSİLLƏR

YAŞIL İŞIQ

Ağaclara baharın
İliq nəfəsi dəycək,
Budaqlarda yarpaqlar
Yandı yaşıl işiq tək.

Tez ol, tez ol, əzizim,
Bizi səsləyir bahar.
Açılıb meşələrin
Qoynuna gedən yollar.

1987

ZOĞAL ÇİÇƏKLƏYƏNDƏ

Ağaclar yuxusundan
Oyanmayıbdır hələ.
Meşədə sarı-sarı
Görünən nədir belə?

Bahar üçün darıxıb
Yurdumun dağı, düzü.
Həsrətdən saralıbdır
Bəlkə meşənin gözü?

O tərəfə kənardan
Yaxşı-yaxşı bax, şair.
Sarı donlu yarpaqlar
Sarı simə oxşayır.

Bu gözəl mənzərəni
Görənin gedir huşu.
Zoğal çiçəkləridi
Meşənin qaranquşu.

Bu çiçəkdən rəng alıb
Qaranquş döşü bəlkə?
Ta bulud çəkə bilməz
Qızıl günəşi bərkə.

Ağaclardan ən əvvəl
Çiçəkləyən zoğaldı.
Sənin zoğal dərməyin
Ancaq payıza qaldı...

SEHRLİ QAZAN

Bu qazanı qoymayın
Yanan ocağın üstə.
Bu qazanı asıblar
Uca budağın üstə.

Bu qazanın içində
Beş-altı yumurta var.
Örtülməsə qapağı,
Bişməz bu yumurtalar.

Bu qazanın qapağı
Ana quşun özüdü.
Yumurtanı «bişirən»
Ürəyinin közüdü.

Həftələr, günlər ötdü,
Bıy, birdən qalxdı qapaq.
Bu qazanın içindən
Boylanın quşlara bax!

1987

BEŞ-ON GÜNƏ

Hər tərəf qupqurudu,
Baxıram çölə, düzə.
Beş-on günəcən bahar
Qonaq gələcək bizə.

Quru otun dibindən
Yamyaşıl ot bitəcək.
Yaşıl otun qoynunda
Quru otlar itəcək.

Sanki nəşə deyəcək
İlk bahar ürəklənib.
Yarpaqlar ağacların
Qulağını şəkənlənib?

Küləklərin dilində
Bir mehriban pıçıldı.
Budaqların üstündə
Həsət puçur-puçurdu.

İndicə günəş nənə
Hər yana nur saçacaq.
Bahar ota, ağaca
Ürəyini açacaq.

Paxıllıqdan çovğunun
Ürəyi partlayacaq.
Sevincdən ağacların
Çiçəyi çırtlayacaq...

ORABANA YAZ GƏLİR

Əsir yaz yelləri,
Əriyir kənddə qar.
Çöllərə, düzlərə
Tələsir ilk bahar.

Yavaşca sivişib,
Qış çıxır aradan,
Gül-çiçək ətrinə
Qərq olur Oraban.

Nur saçır günəşin
Qəlbinin alovu.
Elə bil yarışdır,
Qış qaçır, yaz qovur.

Ona bax, ona bax,
Aradan əkilir,
Döyüşə-döyüşə
Qış dağa çəkilir...

1983

AĞACIN YAŞIL DONU

Onun sarı paltarını
Əynindən çıxarır külək.
Yarpaqları yerə düşür
Odlu-odlu göz yaşı tək.

Ağaca de, ağlamasın,
Darıxmasın zərrə qədər.
Bahar nənə onun üçün
Yaşıl don alıb gətirər...

1987

YAŞIL ALOV

Yaz gəlir, tumurcuqlar
Budaqları bəzəyir.
Onlar kibrit çöpünün
Kükürdünə bənzəyir.

Bu «çöplər» alışanda
Çox gözəl görünəcək.
Quru meşə yamyaşıl
Alova bürünəcək...

1987

PAYIZ – PAY ÜZ

Fəsillərin gözəli
Son bahardır –
Payızdı.
Oğlum girdi bağçaya,
Budaqlardan
Pay üzdü...
Ağacların budağı
Doludur meyvə ilə.
Deyirəm:
– Bəlkə payız
«Pay üz»
deməkdir elə?!

YAŞIL ÜMİD

Meyvə sovulub,
Uralanıb bağ.
Payız otları
Göz oxşayır, bax!

Budaqda əsən
Qızılı yarpaq,
Yaşıl çəmənə
Baxıb çəkir ah.

–İşlər yamanca
Düşübdü bərkə.
Bahar təzədən
Qayıdıb bəlkə?

Torpağa gəlib
İkinci nəfəs.
Niyə budaqda
Titrəyirəm bəs?

Ömrüm beş-on gün
Uzana barı!
Yaşıl ümiddi
Payız otları...

1986

GƏLIB SƏNİ DƏ KƏSƏR

Pöhrə dedi: –Oğlanın
Əlində darağa bax.
İndi o gəlib mənim
Saçımı darayacaq.

Ağac bərk acıqlandı:
–Tez elə, səsinə kəs! –
Daraq nədi, ay yazıq,
Mişar görməmişən bəs?

Onun adı gələndə
Ağaclar tir-tir əsər.
Sus, mişar acıqlanar,
Gəlib səni də kəsər.

AĞ KÖRPÜ

Sağ ol, sağ ol, qarlı qış,
Qeydimizə qalmısan.
Sən palçığın üstündən
Dümağ körpü salmısan.

1984

ÇİÇƏYİN İÇİNDƏN KEÇİR

Bahar gəlib, çiçəkləri
Budaqlara ələyibdir.
Ağac körpə meyvələri
Ləçəklərlə bələyibdir.

Günəş çılpaq budaqların
Hərəsinə bir don biçir.
Meyvələrin ömür yolu
Çiçəyin içindən keçir.

YAYLAQDA

İnəklər otlayırdı
Yaylaqda şirin-şirin.
Onlara baxıb dedi
Bizim balaca Şirin:

–Ata, dağların otu
Nə üçün yumşaq olur?
İnək yaşıl ot yeyir,
Südü niyə ağ olur?

1985

ÖZ İÇİNDƏ

–Ağacların budağını
Bəzəyibdir yenə bahar.
Əncir niyə çiçəkləmir,
Heç çiçəksiz barmı olar?

–Niyə olmur, meyvəyə bax,
Gözə dəyir orda-burda.
Budaqlara yarpaqla bir
Bəhər qonub yaşıl, xırda.

–Çiçəksiz bar olmaz axı,
Yaxşı-yaxşı düşün barı.
–Öz içində çiçəkləyir
Yəqin əncir ağacları.

BALACA ƏSGƏR

Necə papaq alsan,
Gəlməz xoşuna.
Əsgər pilotqası
Qoyar başına.

Danışmağı sevməz,
Çox vaxt susar o.
Çiynindən oyuncaq
Tüfəng asar o.

Hələ arzuların
beşiyindədi,
Hələ xəyalında
çatar ocaq o.

Hələ gül-çiçəyin
keşiyindədi,
Böyüyüb, Vətəni
qoruyacaq o.

1983

NƏNƏM BÖYÜYƏNDƏ

–Çox yaxşıdı yaddaşı,
Sən bizim Aytənə bax.
Nə deyirəm dinləyir
Gözündə sonsuz maraqla.

Tənbəlləri xoşlamır,
Balam zirəkdir yaman.
Ağıllı qız olacaq
Nənəm böyüyən zaman.

...Nənə nağıl danışır,
Oturmuşuq üz-üzə.
Dinləyib nənəsini
Aytən başlayır sözə:

–Verdiyi tapmacaya,
Dediyi laylaya bax.
Bu nənəm böyüyəndə
Yaman nənə olacaq...

MƏN NƏNƏMİN GÖZÜYƏM

–Mənim gözlərim almır,
Oğlum, sınıb gözlüyüm.
Tez gəl iynəmi sapla,
Paltarları gözəyim.
–Yaxşı, indi gəlirəm...
–Səni çoxmu gözləyim?
...Nənəm deyir ki, onun
Ocağının közüyəm.
İynəsini sapladım,
Mən nənəmin gözüyəm.

1985

PAYIZ LÖVHƏSİ

Payız yenə qonaq gəlir,
Göylər qaralıb, qaralıb.
Ağacın yarpaq gözünün
Kökü saralıb, saralıb.

Bu sarılıq hardan gəldi,
Tutqundur üzü dünyanın.
Bu sarılıq beş-on günə
Tutacaq düzü-dünyanı.

Elə dolub ki, buludu
Ovunduran kim olacaq?
Beş-on günə bu yarpaqlar
Sarı-sarı sim olacaq...

DƏNİZİ OYADAN QIZ

Qızım səhərlər durub,
Söyləyir ki, ay ata,
Tez ol gedək, dənizi
Yuxusundan oyadaq.

Qoşulub bizə gedir
Xəzərin sahilinə.
Balıqqulaqlarını
Götürərək əlinə

Atır suyun içinə,
Belə deyir Aybəniz:
–Tez ol, oyan yuxudan,
Tez ol, tez ol, ay dəniz!

YUXUYA HƏSRƏT ANA

Bala yatandan sonra
Anaya növbə çatır.
Bəs niyə günəş ana
Hamıdan əvvəl yatır?

Yox, günəş ananın da
Yuxu getmir gözünə.
Yatmır, səhər aparır
Dünyanın o üzünə...

1983

YAĞIŞ, MƏN VƏ ÇİÇƏKLƏR

Çimir yağış altında
Dərə-təpə, çöl-çəmən.
Çimir güllər, çiçəklər,
Çimir nərgiz, yasəmən.

Əlimdə bir dəstə gül
Yüyürdüm alaçığa.
Yağış hər şeyi yudu,
Məni basdı palçığa...

1985

KÜLƏK

Yolların üzərində
Qanad çalan qara bax.
Əgər külək olmasa,
Yer olmuşdu ağappaq.

Əsir belədən-belə,
Hay-haray qoparır o.
Torpağın qar payını
Dənizə aparır o...

1982

OTLAR NİYƏ SARALMAYIB

Payız gəlibdir yenə,
Dolub qara buludlar.
Yarpaqlar saralıbdır,
Hələ yaşıldır otlar?

Nədir bunun səbəbi,
Burda bir hikmətmi var?
–Axı otlar torpağa
Yarpaqdan yaxındırlar!...

GEÇƏ NƏNƏ

–Laylay, mənim gözəl nəvəm, –

Nənə dinir, səs ucalır.

–Ay nənə, bəs nənələrə

Yatanda kim layla çalır?

–Böyüklərin hamısına

Gecə nənə çalır laylay.

Adamların üzündəki

Yorğunluğu yuyur lay-lay.

–Gecə nənə, gecə nənə,

Sən nənələr nənəsisən.

Bir laylay çal, nənəm yatsın,

Bəs sən nə vaxt dinəsisən?

1984

DƏNİZ ÇİÇƏKLƏYİB

Durub seyr edir Xəzəri,

Gülür Yusifin gözləri.

Ağ dalğalar coşub-daşır,

Suların yuxusu qaçır

Yusif deyir: –Dənizə bax,

Elə bil ki, çiçək açıb...

1983

DƏNİZ HARDA ÇİMİR

Bir dəfə çimərlikdə

Belə söylədi Samir:

–Biz dənizdə çimirik,

Bəs dəniz harda çimir?

Fikirləşdi atası,

Nə cavab versin axı?

Hava birdən qaraldı,

Yağış yağdı şıdırğı...

–Dənizə yağış yağır,

Oğlum, sulara bax bir...

–Aha, tapdım, dənizlər

Yağış yağanda çimir...

NƏ ÜÇÜN PAYIZDA SOLUR YARPAQLAR

–Nə üçün payızda

Solur yarpaqlar?

–Soyuğun qurbanı

Olur yarpaqlar.

Torpağın istisi

Çatmır budağa.

Yarpaqlar budaqdan

Enir torpağa...

PAYIZDAN XƏBƏRİ OLMAYAN AĞAC

Qarşılayırıq
Az qala qışı,
Bu nə payızdır,
Yarpaqlar yaşıl!

Sanki xəzandan
Yoxdur xəbəri,
Gülür ağacın
Yarpaq gözləri.

Yaraşır ona
Zərif, yaşıl tac.
Korluq çəkməyib
Sanki bu ağac.

Torpağın camı
İstidir demək.
Yaşıl yarpağa
Neyləsin külək?

1984

QIŞA HAZIRLIQ

–Niyə çılpaq qoyursan
Bu uca budaqları?
Ay payız, sən nə üçün
Tökürsən yarpaqları?

–Ağaca xeyir gəlməz
Bu saralmış xəzəldən, -
Qışa hazırlayıram
Mən onları əzəldən.

Yarpaqlı ağacların
Budağına yağsa qar,
Ağırlıq edib bir-bir
Budaqları sındırar...

QIŞIN SOVQATI

Qışam, qar ələyirəm,
Diqqətlə bax bir göyə!
Mən gələndə ağaclar,
Kollar gedir mürgüyə...

Yuxulamış torpağın
Nəyinə gərəkdi su? –
Buludların zəhməti
Niyə havayı olsun?

Ona görə yağışı
Döndərirəm mən qara.
Üst-üstə qalaqlayıb,
Saxlayıram bahara...

1977

QAR ÜSTÜNDƏ YAZILAR

Dümağ qarın üstündə
Heyvanların rəddi var.
Bir-birinə bənzəmir,
Hər kəsin öz xətti var.

Oxu gör nə yazıblar? –
Hünərin çatır, buyur.
Kamil ovçu onları
Asanlıqla oxuyur...

YURDUMA BAHAR GƏLİB

Yurduma bahar gəlib,
Seyr edirəm çəmənini.
Sanki yerə qoyublar
Çəmən boyda səməni.

Çiçəkləri görəninin
De, gəlməzmi həvəsi? –
Sanki yaşıl xonçada
Yanan şamdı həərəsi...

1986

BİR CÜT TUMURCUQ

Elə bil ki, bir cüt gözdü,
Tumurcuğa bax.
Birində çiçək gizlənib,
Birində yarpaq.

De, hansı tez açılacaq:
Yarpaq, ya çiçək?
Oğlum alça ağacına
Baxdı sevincək.

Dedi: –Ata, üç-dörd günə
Qızacaq torpaq.
Əvvəl çiçək açılacaq,
Sonra da yarpaq...

1986

«MƏNSURİYYƏ»

Diktor əmi radioda
Söylədi: –«Mənsuriyyə».
Dünyanı bağışladı
Elə bil Mənsurəyə.

–İşini qoy kənara,
Bir qulaq as, ay nənə.
Eşitdin, bu muğamı
Həsr eləyiblər mənə.

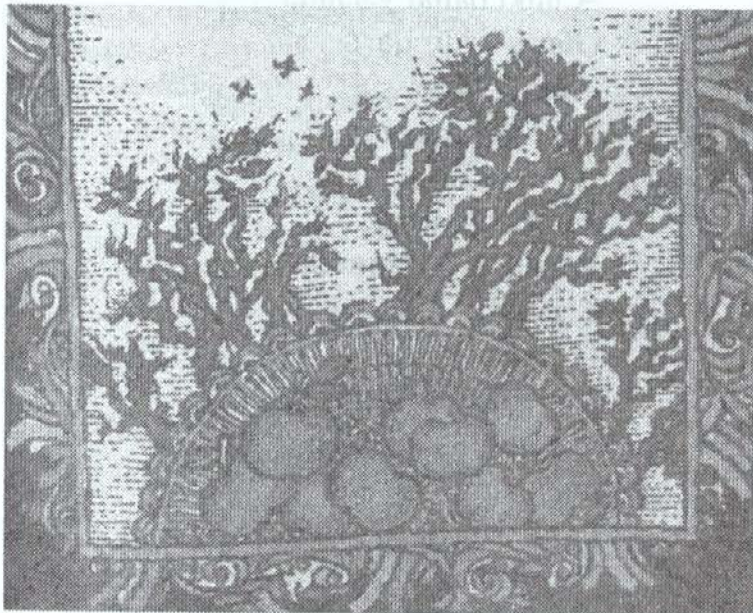
Zildən zəngulə vurdu
Elə bu vaxt xanəndə.
Muğamın xoş sədası
Yayıldı bütün kəndə.

Səslər bulaq suyu tək
Şaqqıldaıyb axırdı.
Qız nənəyə, nənəyə
Uzaqlara baxırdı...

TÜLKÜ BAHARI NİYƏ SEVMİR

–Bilirsənmi nə üçün
Tülkü sevmir baharı?
–Çünki bahar gələndə
Günəş əridir qarı.
–Qar əriyir ərisin,
Tülkünün nə vecinə?
–Axı onda su damır
Yuvasının içinə! –
Porsuğun, siçanın da
Üzünü bürüyür qəm.
Onların evləri də
Yaz gələndə olur nəm.
Yer altında yerləşən
Yuvalar dərin olur.
Qışda isti, yazda nəm,
Yayda səpərin olur...

SİZDƏN HƏRƏKƏT, BİZDƏN BƏRƏKƏT

TEZ BOY AT

A körpəcə ağacım,
Səni hara aparım?
Kiçik budaqlarını
Dana-buzov qoparıb.

Qoruyuram mən səni,
Qoy əməyim batmasın.
Tez boy at, inəklərin
Ağzı sənə çatmasın...

1985

DƏMİR YUMAQLAR

Yolbasan yola çıxıb,
Küçəmiz təzələnir.
Təkərləri elə bil
Yumaqdı, çözələnir.

Aldatmıram mən sizi,
Gəlin baxın, uşaqlar.
Fırlandıqca, açılıb
Küçə olur yumaqlar...

1989

KAKTUS

Kaktus sanki kirpidi,
Yumulub yumaq kimi.
Əl uzatsan, oxları
Sancılar sancaq kimi.

Ona mehriban olsan,
Mütləq açacaq çiçək. –

Kirpi kimi yavaşca
Tikanlar arasından
Burnunu göstərəcək...

1989

İSTİXANA

Atam istixanada
Çiçək əkib-becərdi.
Qışın oğlan çağında
Ləkdə şitil cücərdi.

Axı istixananın
Örtülü olur üstü.
Yeri isti olanda
Toxum bitir əlüstü.

İstixana qışda da
Süfrələri bəzəyir.
İstixana şüşəsi
Bir qalxana bənzəyir.

Nə qədər sərt olsa da
Qışın şaxta qılınıcı –
Şüşə qalxan üstündə
Əzilir xıncım-xıncım...

AĞAC BOŞ QAYTARMADI

Ağacın dibindəki
Torpağa bax, çat-çatdı.
Nə yaxşı ki, tez gördüm,
Onun hayına çatdım.

Bir vedrə su apardım,
Tökdüm, ləzzətlə içdi.
Budaqlardan almalar
Qopub vedrəmə düşdü.

Necə gözəldir ətri,
Necə əladır dadı!
Pay apardığım qabı
Ağac boş qaytarmadı...

YERALTİ ƏKİNÇİ

Bizim həyatımızda
Çoxlucadı, çoxluca.
Ora-bura soxulur,
Adı qalıb soxulcan.

Yeraltı əkinçidi,
Başladımı əkinə,
Sığal çəkir torpaqda
Ağacların kökünə.

Keçdiyi yer su üçün
Hava üçün yol olur.
Soxulcanlı torpağın
Mer-meyvəsi bol olur.

O, həm də sinoptikdir,
Torpaqdan çıxsa çölə,
Demək yağacaq, hər yan
Batacaq suya, selə.

Qoyma qurusun, yerə
Su ver, su ver çoxluca.
Quraqlıq düşən kimi
Tələf olur soxulcan...

1989

BU MAŞININ YÜKÜ ÇİÇƏK

—Ay uşaqlar, axın-axın
Maşınıma gəlin yaxın!
—Bu ki, bir ovuc çəməndi,
Çiçək bitən bana baxın!
Bu maşının yükü çiçək,
Yavaş-yavaş ipini çək.
Torpaq töküb gül əkmisən,
Bu kuzovdu, yoxsa dibçək?

1986

BULAĞA BAXAN AĞAC

Kənardakı bulağa
Ağac gör necə baxır?!
O, su həsrətindədi,
Su elə-belə axır.

Ağacı bulaq üstə
Necə aparım axı?
Arx çəkib, kölgəsinə
Gətirərəm bulağı...

1986

YOLAYRICI

Əllərimin içində
«Ayaq izləri» boldu.
Ovcum yolayrıcdı,
Hər barmağım bir yoldu.

Bax, bu yol ayrıcında
Neçə səyyah görüşür.
Həmin yollardan keçir
Dünyanın hər bir işi...

1986

YELLƏNCƏK

Gətir bura sicimi,
Mən göstərim gücümü.
Boş-bekar oturmuşuq
Bu kölgədə bayaqdan.
Çıxıb yelləncək asım
Ən uca bir budaqdan.
Göylər məni gözləyir,
Tez ol, tez ol, ləngidim.
Ayaq qoydum sicimə,
Sandım ki, üzəngidi.
Əyilib qalxdım tez-tez,
Özümü yırgaladım.
Yelləncək köhlən kimi
Altımda yorğaladı...

VERTALYOT

–Vertalyota baxın bir,
Caynağında borular;
Elə bil şirə yığıb,
Bal aparır arılar.

–Yaman da söz danışdın,
Boru hara, bal hara?
Vertolyot yük daşıyır
Əl çatmayan dağlara.

–İnsanlar boruları
Uc-uca bağlayacaq.
Onların içi ilə
Dağ suyu çağlayacaq...

1984

TƏKƏR

Əgər təkər olmasa,
Maşınlar necə gəzər?
Şini olmayan maşın
Qanadsız quşa bənzər.

Təkərə bax, elə bil
Bir dəyirman daşındır.
Ancaq dən üyütmür o,
Çiyində yük daşıyır.

Girdədi qoğal kimi,
Yox-yox, ondan iridi.
Fırlanmağa başladı,
Maşınımız yeridi.

Yolları qurşaq kimi
Ortasına doladı.
Birdən üstündən keçər,
Oğlan, bir az dala dur!

Təkərlər fırlandıqca
Sürətlə gedir maşın.
Bütün gün hərlənsə də,
Gicəllənmir heç başı...

SUAL-CAVAB

–Çiçək nədir?
–Üzmüşəm.
Güldanlara düzmüşəm.
–Ağac nədir?
–Əkmişəm,
Qayğısını çəkmişəm.
–Meyvə nədir?
–Dərmişəm,
Dostlara göndərmişəm...

BÖYÜYƏ SARI

Dünya yaranan gündən
Yağış yağır, yel əsir.
Bulaqlar çaya axır,
Çay dənizə tələsir.

Bu qaydadır əzəldən,
Gəlirik görə-görə:
Kiçiklər can atırlar
Böyükələr olan yerə...

1990

AĞAQLARIN ŞƏHƏRİ

Hər ağacın qarşısında
Ehtiramla ayaq saxla.
Burda nə qədər ağac var,
Qurtararmı sanamaqla?!

Qəlbimizə fərəh dolur
Uzandıqca meşə yolu.
Şəhərin adamı çoxdu,
Meşənin ağacı, kolu.

Biz meşəyə gedən zaman
Bir günəşli şəhər idi.
Oğlum dedi:
–Yəqin meşə
Ağacın şəhəridi...

DULUSÇU NƏĞMƏSİ

Dulus kürəm, közər, közər,
Gil bişirim gözəl-gözəl.

Yoğurduğum həmin gildən
Hazırlayım kuzə, güldən.

Dulus çarxım, hərlən, hərlən,
Saxsı qablar düzəldim mən.

Bu qabları naxışlayım,
Dost-tanışa bağışlayım.

1985

OCAQ

Yenə qarlı qış gəlib,
Ağ geyinib dağ-dərə.
Şaxta buz qılıncını
Siyirib, istəyir ki,
Ağacları endirə.
Buza döndü əl-ayaq,
Tez ol, ocaq qalayaq.
Ağacları isitsin
İstisi.
Şaxtanı kor eləsin
Tüstüsü...

YADİGAR

Nənəmgilin həyəti
Elə bil ki, meşədi.
Bu fındıq, bu da əzgil,
Nara bax – gülöyşədi.

Bu alma, bu da armud,
Bu zoğal, bu gilənar.
Bu əncir, bu şaftalı –
Nə ağac istəsən var.

Çinar göyə baş çəkir,
Qovaq ondan ucadı.
Palıd – dibi kölgəli,
Həyat tamam yoncadı.

Ağacın budağında
Bülbüllər vurur cəh-cəh.
Biz uzanıb kölgədə
Belə deyirik: –Bəh-bəh!

Budaqlarda nə qədər
Heyva, armud, nar qalıb.
Bu bağ Yusif babamdan
Bizə yadigər qalıb...

1984

BAĞDA MEYVƏ DƏRƏN QIZ

Bağda meyvə dərən qız
Oxuyur həzin-həzin.
Yarpaqlar hey titrəyir,
Dolub güllərin gözü.

Almalar sırğa kimi
Aşağıya sallanıb.
Meyvə dolu budaqlar
Nəğmədən xoşallanıb.

Elə bil ağacların
Nur çilənib üzünə.
Qopub düşmək istəyir
Meyvələr öz-özünə...

YƏQİN

Bağda meyvə dərən qız
Hey oxuyur bayaqdan.
Narı yığır səbətə
Bir-bir yığb budaqdan.

Narlıqdan uzaqlaşdı,
Almalığa döndü o.
Nəğmə kəsildi, yəqin
Alma yeyir indi o...

KAL

Armud dərmışəm iki cib,
Babam məndən bərk inciyib.

Bir-bir dişləyib atıram,
Deyirəm: –Armudlar pisdı.
Kişi minir cin atına,
Belə deyir hirsli-hirsli:

–Qulağını çəkəcəyəm,
Bir də almanı kal yolsan!
Dəymişi seçə bilmirsən,
Sən özün də hələ kalsan...

TAYA

Yayda taya vurmayan
Qışda qalar avara.
Nə qədər ki, taya var,
Zaval yox mal-davara.

Daşı küləşdən, otdan,
Üst-üstə yığ, dağ olsun!
İnəklərin üzündən
Qəm buludu dağılsın.

Göyə dirənən o «dağ»
Ərisin qış uzununu.
Bahara sağ çıxarsın
O, qoyunu, quzunu...

1986

QARA GÜNƏŞ

Səhərdən bəri
Közərir ocaq.
Ocağın üstə
Saca bax, saca!

Üstündə bişir
Nəpnazik yuxa.
Qalmışiq saca
Biz baxa-baxa.

Onun şəfəqi
Üzlərə düşdü.
Sac elə bil ki,
Qara günəşdi...

OVDAN

Bir payız günü
Gəlirdim ovdan,
Qarşıma çıxdı
Gözəl bir ovdan.

Pillələr ilə
Endim aşağı,
Üzümə düşdü
Suyun işığı.

Parçı doldurub
Çəkdim başıma.
Nə yaxşı, ovdan
Çıxdı qarşıma.

El arasında
Hörmət qazanıb,
Əli var olsun
Ovdan qazanın.

1986

ŞƏHƏR ÇİÇƏKLƏYƏNDƏ

Hər işığın başına
Neçə adam yığışır.
Qaranlığı əridir
Qızıl çiçək yağışı.

Lampaları saymaqla
Qurtarmaq
mümkün deyil.
Gecələr şəhərimiz
Çiçəkləyir elə bil...

QAZAXISTAN NƏĞMƏLƏRİ

QAZAXISTAN TORPAĞI

Bu torpaq çox genişdi,
Yox ucu, yox bucağı.
Ona ana deyənə
Açıq olub qucağı.

Bərəkət dənizidi
Dalğalanan zəmilər.
Üzür onun qoynunda
Kombaynlar – gəmilər.

Təzadlar diyarıdı
Əzəl gündən bu torpaq.
Dağı qardan üşüyür,
Təndir dərəsinə bax!

Bir tərəfində dəniz,
Bir tərəfində meşə.
Çəmənlərdə çiçəklər
Gəl-gəl deyir günəşə.

Bir tərəfdə quzular,
Bir yanda acgöz qurdlar.
Bir yanda göydələnlər,
Bir yanda qədim yurdlar.

Bir yanda bomboş səhra,
Bir tərəfdə çiçəklik.
Bir yanda uca zirvə,
Bir tərəfdə çökəklik.

Heç təəccüb eləmə,
Çaylar kükrəyib axsa.
Səhrayla gedən zaman
Qarşına göllər çıxs.

Bu torpaq çox genişdi,
Yox ucu, yox bucağı.
Ona ana deyənə
Açıq olub qucağı...

BAYÇİÇƏK

Ürəyim hey atlanır,
Əsir sərin küləklər.
Çəmən sanki dənizdir,
Ləpəsi ağ çiçəklər.

Qaçır qızlar, oğlanlar,
Yaman qovhaqov düşüb.
Bu dağlara, düzlərə
Elə bil qırov düşüb...

Yoxsa qar ələnibdir
Yol boyu sağa, sola?!
Adamlarçın darıxıb,
Çiçəklər çıxıb yola...

Bəlkə noğul səpiblər
Bu düzə, o yamaca?!
Maşından düşmək üçün
Tələsirəm yamanca.

Yol boyu işıq saçır
Çiçəklər çinqi-çinqi.
Ürəyimin başında
Bu nə od, bu nə yanğı?

Ləçəklərin zərifdi,
Nə qəşəngsən, ay çiçək!
Bizdə Novruzgülüsən,
Burda isə Bayçiçək.

1989

TƏKƏLİ

Cunqar Alatausu –
Cunqar ala dağları.
Ətəyində salınıb
Gözəl alma bağları.

Bir igid baş qoyubdur
O dağın dizlərinə.
Sevincindən ta heç nə
Görünmür gözlərinə.

O igid – bir şəhərdir,
Yaraşıqlı bir şəhər.
Şaxtaçılar qoynunda
İşləyir axşam, səhər.

Təkəli – dağ şəhəri,
Təkəli – bir tamaşa.
Evləri təkə kimi
Dırmanıb dağa, daşa.

1989

BƏŞBARMAQ

Bizi qonaq çağırıb
Evinə Beken dayı.
Ürəyi ovsunlayır
Dost sovqatı, dost payı.

Sevincindən uçur o,
Yer də tapmır özünə.
Qəlbi tək süfrəsi də
Açıqdı dost üzünə.

Xəmir yayılıb, sonra
Doğranıb yarpaq-yarpaq.
Üstünə ət döşənib,
Ətrinə, dadına bax?!

Hey buğlanır ortada
Süfrə şahı – Beşbarmaq.
–Çəngələ nə ehtiyac,
Əgər varsa beş barmaq?

Deyib gülür dostumuz, –
Di durmayın, tələsin!
Boşqablarda tiğlanır
Bir anda ət təpəsi.

Gülür:
–Bizdə məsəl var,
Qulaq asın diqqətlə:
«Qazaxla canavarı
Doydurmaq olmaz ətlə».

Zarafat zarafata
Qoşulur... Üzlər gülür.
Yan otaqdan tanburun
Qəlb açan səsi gəlir...

1989

ŞUBAT

Susamışdım yamanca,
Ondan bir fincan içdim.
Ürəyim rahatlandı,
Elə bil yangım keçdi.

Dedim: –Yağlı ayrandı,
Turşusa da, babatdı.
Güldülər: –Ayran nədi?! –
İçdiyiniz şubatdı.

Şubat dəvə südüdü,
Ayran hara, o hara?!
Biz onu içirdirik
Ən əziz qonaqlara.

ALATAU

Alatau, Alatau,
Ala dağsan, ala dağsan.
Mütləq səni görənlərin
Yaddaşında qalacaqsan.

Başından qar əskik olmur,
Ətəklərin gülür üzə.
Zirvələrin iynə-iynə,
Küknarların nizə-nizə.

Yağan qarı pambıq kimi
Şiş ucun didir, dağdır.
Sənin diş-diş zirvələrin
Elə bil yun darağıdır.

Alatau, mən boynuma
Ağır bir yük götürmüşəm.
Kəpəzimdən, Qoşqarımdan
Sənə salam gətirmişəm.

1989

MEDEO

Əvvəlcə güc ver dizinə,
Pillələrlə zirvəyə qalx.
Sonra ordan Medeonun
Qəlb oxşayan hüsnünə bax.

Ürək də bir dağa dönür
Baxanda bu qarlı dağa.
Söz acizdi, dil acizdi
Göz görəni danışmağa.

Buz meydança gəl-gəl deyir,
Sevincdən ürəklər əsir.
Medeo şamdır, oğlanlar,
Qızlar onun pərvanəsi...

1989

ALMA ƏTİRLİ ŞƏHƏR

Hey yol gedir ata, oğul,
Bitib tükənmir boz çöllər.
Ayaqlarda taqət yoxdur,
Dünyadan üzülüb əllər.

Birdən gözlərə nur gəlir
Görünəndə qarlı dağlar.
Bu dağların ətəyində
Gəl-gəl deyir yaşıllıqlar.

Oğul sevincə qışqırır:
–Alma, ata! Alma, ata!
O zamandan bu yerlərin
Adı qalıb Alma-Ata.

İnsanlar axışıb gəlir,
Ötür illər, qərinələr.
Alma bağları yanında
Salınır bir gözəl şəhər.

Alma-Ata, Alma-Ata,
Mənim işıqlı şəhərim.
Alma-Ata, Alma-Ata,
Alma ətirli şəhərim...

1989

YEDDİ ÇAY

Yeddi hörük, yeddi yol,
Yeddi damar – yeddi çay.
Əsrlərlə bu yerdən
Axıb, axıb getdi çay,
Yeddi çay.

Tanımadı deyəsən,
Yanımızdan ötdü çay.
Qayaların üstünü
Yorğan kimi örtü çay,
Yeddi çay.

El öyünər boyuyla,
Su həyatdı, suyuyla,
Bol sovqatı, payıyla
Hamını şad etdi çay,
Yeddi çay.

Düşdüm geniş çöllərə,
Salam verdim güllərə,
Təşnəyəm bu ellərə,
Köməyimə yetdi çay,
Yeddi çay.

1989

SEHRLİ ALƏM

AĞ YOLLARIN YOLÇUSU

Əlimdə quş tutmuşam,
Ona yaxşı baxın bir.
Dimdiyiylə dənəlmir,
Dimdiyiylə dən səpir.

Kim bilir Əlifbanı,
O dənləri «dənləsin».
Quşum mahnı oxuyur,
Onu hamı dinləsin.

Birdən dönür yolçuya,
Yeriyir, batmır qara.
Gedir, dümağ düzlərdə
İzi qalır qapqara.

Onun yolu dolama,
Onun yolu dimdikdi.
Ayağına fikir ver,
Elə bil ki, dimdikdi.

O səyyahın dalınca
Sən də gedəsən gərək.
O yolçu – karandaşdı,
Qarlı düzlər – ağ vərəq...

SEHRLİ VAĞZAL

Evimizin yanında
Sehrli bir vağzal var.
Cərgə-cərgə düzülüb
Qucağında qatarlar.

Neçə-neçə mənzilə
Düşər onların yolu.
Yükləri boşalsa da,
Vaqonlar qalar dolu.

Bu qatarın önündə
Yandırsan yaşıl işıq,
O, sənin həyatına
Olar bəzək, yaraşıq.

Bura kitabxanadı,
Adıca vağzal deyil.
Diqqətlə bax, hər kitab
Bir vaqondu elə bil.

Dayanıblar hamısı
Rəflərdə qatar-qatar.
Bu vaqonların yükü
Çatar, sənə də çatar.

Bu, sehrli qatardı,
Hamını inandırın.
Bu qatarın yolunda
Yaşıl işıq yandırın!

BU KİTABIN SƏTİRLƏRİ

Kitab yazıb insan oğlu
Dağlar, düzlər boyunca.
Sətirləri bircə-bircə
Calayıbdır uc-uca.

Keçir dərənin qoynundan,
Aşır dağın belindən.
Bu sətirlər bərk-bərk tutub
Bir-birinin əlindən.

Oxuyuruq bu kitabı
Əyləşərək məşində.
Bir şəhər var, bir bulaq var
Hər cümlənin başında.

Oxuyuruq: göz önündə
Neçə-neçə mənzərə.
Oxuduqca vuruluruq
Maralgölə, Xəzərə...

Haralara gedib çıxmır
Bu misranın bir ucu?
Onu hər gün əzbərləyir
Neçə-neçə sürücü.

Cümlələrə kölgə salan
Ağacları, kolları.
Bu kitabın sətirləri
Cığırlandı, yollardı...

1987

NƏNƏ QAPISINA QONAN SAĞSAĞAN

Dərs qurtarıb, Gurseli
Aparıram kəndə mən.
Hazırlaşır, baxıram
Dayanaraq gəndə mən.

...Gəlib çatdıq vağzala,
Qanadı yoxdur uça.
Oyuncaq da aparır
Özü ilə bir qucaq.

Qatar yola düşəndə
Oğlum sevincək dindi:
–Nənənin qapısına
Sağsağan qonub indi...

1986

İLK İMTAHAN

Biletlərə hazıram,
Niyə qorxuram axı?
Sabah ilk imtahandır,
Gözümə getmir yuxu.

Yorğanımın altında
Eləyirəm zümzümə.
Bildiyim qaydaları
Danışiram özümə.

Suallara cavabı
Verirəm bircə-bircə.
Səhər niyə açılmır,
Niyə uzanır gecə?!

«4» almaqdan qorxuram,
«3»dən danışma qəti.
Beşinciye «5» ilə
Keçmədin, nə ləzzəti?!

1989

ƏMİMGİLƏ GEDƏNDƏ

Mən papağımı
Başıma örtدüm.
Sözə baxmadım,
Hamını ötdüm.

Anam qışqırdı:
–Bizi də gözlə!
Qaçdım qabaqda,
Baxmadım sözə.

Birdən kükrədi
Hay-haray salıb,
Mənim başımdan
Papağı alıb,

Anama sarı
Qaytardı külək:
–Adam böyüyü
Gözləsin gərək!

1988

YUN ÇUBUĞU

–Əmi, əmi, yon çubuğu,
Düzəlt bizə yun çubuğu.
Qırxdırmışq şisəkləri,
Qalınladaq döşəkləri.
Yunu yuyub yerə sərək,
Sonra onu çırpacaq gərək.
Biz döydükçə çubuq ilə,
Yun yumşalıb olsun pilə.
Nənəm salsın yorğan-döşək,
İçi yumşaq, üstü qəşəng...
– Aysel, gəl səni də çırpacaq,
Həm qəşəng ol, həm də yumşaq.
–Əmi, mən yaxşı uşağam,
Özüm də ki, yupyumşağam...

1989

SACA TƏLƏSƏN XƏMİR

Nənə xəmir yoğurub,
Vurub ona acıtma.
Yazıq nəvə neyləsin,
Hey deyindir, acıb da!

Nənə deyir: –Tələsmə,
Hələ gəlməyib xəmir.
Teştin üstünü açıb,
Nəvə baxır arabir.

Üzünə sevinc qonur,
Qışqırır qaça-qaça:
–Oy, xəmir teştdən daşır,
Yəqin tələsir saca...

1989

HƏR ŞEYİ BİZDƏN SORUŞUR

İlk dəfə dərsə getsəm də,
Bacarıram oxumağı.
Bu «A», bu «B», bu da «V»di,
Burda çətin nə var axı?!

–Bu nə hərfidi? –Oğlandan,
Gah da ki, qızdan soruşur.
Bizim müəllim heç nə bilmir,
Hər şeyi bizdən soruşur...

1986, Moskva

KİTABLAR

Mənim kitab rəfimə
Gəlin bir az yaxın siz.
Bir-birinə söykənən
Qonşulara baxın siz.

Sözlə dolu olsa da
Hamısının sinəsi,
Sakitcə əyləşiblər,
Çıxmır birinin səsi.

Durub qaça bilmirlər,
Düşüb gəzə bilmirlər.
Yazıqlar bir-biriylə
Kəlmə kəsə bilmirlər.

Elə ki, götürürsən
Sən onları əlinə,
Dil çatdırmaq olmayır
Heç birinin dilinə...

1987

DAYANACAQ

Küçənin kənarında
Qondarıblar köşk kimi.
Nə qarda, nə küləkdə
Darda qoymaz heç kimi.

İstilərdə kölgəlik,
Yağışda çətir olar.
Maşınlar gələnəcən
Bizi qoynuna alar.

Əl qaldırma, onsuz da
Avtobus dayanacaq.
Bapbalaca vağzaldı
Sanki hər dayanacaq...

1987

CIĞIRDA YAŞIL İŞIQ

Meşə yolu qaranlıq,
Dovşan çaşdı bir anlıq.

Onun yolu üstündə
Nədir belə nur saçan?
İşıqfor qondarıblar
Bu cığırda bəs haçan?

Yaşıl işıq yandısa,
Deməli, yol açıqdı.
Bəs şələquyruq dovşan
Nə üçün yoldan çıxdı?

Dönüb geriye qaçdı,
Neyləsin yazıq dovşan?!
Çünki qurd gözləriydi
Cığırda parıldayan...

1987

KOR KÜLƏK

Ay külək, o yandan əs,
Ay külək, bu yandan keç!
Hara gəldi gedirsən,
Deyəsən görmürsən heç!

Gah daşa çırpılırsan,
Gah dağa çırpılırsan.
Gah da ki, qələməli
Budağa çırpılırsan.

Gözün görsəydi əgər,
Dayanıb bir anlığa,
Yolunu dəyişərdin,
Girməzdin tikanlığa...

1987

SAZ

Köklədi,

Sazı

Sazladı.

Aşığın

Sözü

Sazladı.

Qulaq asdıq

Telli saza,

Yaddan çıxdı

Çovğun, sazaq.

Saz dindi,

Sazaq əridi,

Qış çevrilib

Döndü yaza.

1988

YAŞIL QAYIQ

Budağa dırmanan zaman
Heç bilmədim necə oldu, –
Balası yıxıldı suya,
Yazıq ana haray saldı.

–Mənim balaca qarışqam
Gölməçədə əsr, kömək!
Dönüm gözünə, ay ağac,
Yarpağını əsirgəmə!

Ağac yamanca kövrəldi,
Tez suya bir yarpaq atdı.
O, boğulan qarışqanın
Vaxtında dadına çatdı.

Qalxdı yarpağın üstünə,
Qarışqa cəld çıxdı sudan.
Kiçik yarpaq gölməçədə
Dönüb oldu yaşıl ada.

Ana qarışqa indi də
Yaz mehini tutdu dilə:
–Ağrın alım, o yarpağı
Gətir yanıma, sahile!

Yaşıl ada qayıq oldu,
Yavaş-yavaş üzüb gəldi.
Qarışqa öz anasının
Ürəyini üzüb gəldi...

1987

AQŞININ TOPU

Atası top almışdı
Aqşın üçün təptəzə.
İstədik ki, oynayaq,
O, bərk təpindi bizə.

Dedi: –Tək oynayacam,
Topuma əl vurmayın.
Çıxın bizim həyətdən,
Qapımızda durmayın.

Balaca dostumuza
Cavabımız sərt oldu.
Hamımız üz döndərdik,
Aqşın yaman pərt oldu.

–Zarafat eləyirdim,
Uşaqlar, gəlin yaxın.
Topla tək oynamağın
Nə ləzzəti var axı?!

1986

YƏQİN

Bir gün Arzunu
Nənəsi öpüb,
Dedi: –Üstünə
Kim ətir səpib?

–Heç kəs, çəməndə
Uzanmışam mən.
Yəqin gül ətri
Gəlir üstümdən...

1986

XƏYYAMIN SALDIĞI ŞƏHƏR

Domino daşlarını
Xəyyam düzdü yan-yana.
Söylədi ki, mənə bax,
Şəhər salıram, ana.

Axırncı «bina»nı
Ucaldanda, –nə işdi? –
Kimsə onun tikdiyi
Evləri ot tək biçdi.

Ehtiyatlı olsaydı
Əgər Xəyyam bir qədər,
Bircə daş aşmaq ilə
Uçmazdı bütün evlər...

1986

DƏNİZ NİYƏ DUZLUDUR

–Dəniz niyə duzludur? –
Fikirləş yaxşı-yaxşı.
–Sularına qarışıb,
Balıqların göz yaşı.

1986

BU HƏRFİ KEÇMƏMİŞİK

Gözləri ağnyırdı,
Baxıb yoxlamaq üçün
Apardılar Babəki
Göz həkiminə bir gün.

Qapayıb bir gözünü
Üyüdüb töküdü o.
Həkim göstərən hərfin
Adını çəkirdi o.

«Ş» hərfində duruxdu. –
Sənə nə oldu belə?
Dedi: –Həkim, bu hərfi
Keçməmişik biz hələ.

1989

AĞANIN GİLEYİ

Çantamda dəftər, kitab,
Ay ana, yaman çoxdu.
Məktəbə çörək, meyvə
Götürməyə yer yoxdu...

1986

SAMOVAR AŞIRAN QIZ

Samovarı aşırıldı,
Üstünə su çiləndi.
Nigar haray qopardı,
Gözündən yaş ələndi.
Qaçıb gəldi bibisi,
Qaçıb gəldi xalası.
Düşməyibmiş qaynara
Nə yaxşı ki, hələ su.
Qəm buludu çökmüşdü
Qonaqların üzünə.
Başlandı dava-dərman,
Uşaq gəldi özünə.
Birdən soruşdu Nigar:
–Sınmadı ki, samovar?
Hamı güldü, üzlərdə
Təbəssüm çiçək açdı.
Nigar qalxıb ayağa
Evdən həyatə qaçdı...

1988

ADAM DIŞLƏYƏN STUL

Bağda köhnə stul var,
Ora-bura laxlayır.
Bilmirəm ki, heç atam
Onu niyə saxlayır?
Cırıldayır, səs salır,
Elə bil ki, kişnəyir.
Əyləşəndə üstünə
O, adamı dişləyir.

1988

AYSELLƏ ZARAFAT

–Aysel, Aysel, indi səni
Diri-diri yeyəcəyəm.
–Əmi, boğazın ağrıyar,
Bişməmişəm, hələ çiyəm.

1989

DEMƏ HA!

–Gətirmişəm evə böcək,
Bilsə, anam hirslənəcək.
Bax, qutumun içindədi,
Ağ qutumun içindədi.
Sənə göstərim, ay qağa,
Ancaq heç kəsə demə ha!
–Ağ qutuda saxladığın
Böcəyi deyirsən, qağa?!
Qorxma, demərəm heç kəsə.
Anam tərs-tərs baxdı bizə.
Sonra dedi gülə-gülə:
–Baş tutmadı sizin kələk.
Açıb mənim ağ qutumu
Böcəyi buraxdı çölə.

1988

ƏKS-SƏDA

Saç-saqqalı ağdı bu,
Dağdan ağır dağdı bu.
Adama söz qaytarır,
Elə bil uşaqdı bu...

UŞAQ KI, UŞAQ

Samirin nitqi,
Sözü səlistdi.
Bu kiçik oğlan
Xorda solistdi.

Qurtaran kimi
Öz sözlərini,
Yana gəzdirdi
O, gözlərini.

Unutdu bütün
Səhnədədir o.
Hamı gülürdü, –
Hara gedir o?

Samir kənarda
Görüb oyuncaq.
Qaçıb oynayır, –
Uşaq ki, uşaq...

CANLI TƏSBƏH

Sanki təsbəh sapıdır
Qapımızdakı məftil.
Üstündəki sərçələr
Muncuqlardır elə bil.

Bacıma dedim: –Bunlar
Muncuq deyil, quşdular.
İnanmadı sözümə,
Bir daş atdım, uçdular...

SÜDLÜ AĞAC

Əncir dərdim ağacdən,
Təəccübləndi Aslan.
Əncirin saplağında
Dedi, süd var, anacan.
Baş açmıram doğrusu
Bu ağacın işindən.
Sanki o da süd verir
Əncirlərə döşündən.

XƏYYAM

İt hürəndə deyir Xəyyam:
–Ana, qorxma, yanıdayam!

«C» HƏRFİ

Gecə göylərə baxır
Cəmil gözündə maraq.
Ayparanı göstərib
Deyir: – «C» hərfinə bax!

Anası gülüb deyir:
–«C» hərfi qanad açıb.
Sənin adından çıxıb,
Gizlicə göyə qaçıb...

1983

QIZIM MAHNI OXUYUR

Elə bil kəpənəkdir
Lentlər onun telində.
Bir dəstə gül tutubdur
Çiçək balam əlində.
Qönçə-qönçə mahnılar
Çiçək açır dilində.
Gülür, axır kədərini
Gülüşünün selində...

1976

EYNƏK

Gözümdə gün eynəyi var,
Oğlum mənə macal vermir.
Gileylənir öz-özünə,
Deyir: –Ata, gözüm görmür.

Soruşuram: –Gözün hanı?
Qəsdən qaşını göstərir.
Qulağını soruşuram,
Mənə başını göstərir.

–Yaxşı, götür eynəyimi. –
Qanad verir ona sözüm.
–Hə, necədi?
Oğlum gülür:
–Ta hər şeyi görür gözüm!

1984

İKİ BAĞÇA

Uşaqlar bağçaya gedir,
Böyükler isə işə.
Quzunu bağçaya otür,
Qoyunları örüşə...

GÜNAYIN CAVABI

Ağacları göstərib,
Sual vermişəm ona:
–Niyə bunlar hamısı
Əyilibdir bir yana?

Fikirləşib neçə gün,
Fikirləşib neçə ay.
Axır ki, cavabını
Tapıb balaca Günay.

Üzü gülür gör necə,
Danışmağa tələsir.
Deyir: –Burda küləklər
Çox vaxt bu yana əsir.

BUĞDA QOVURANDA

Tərsinə qoyub sacı,
Buğda qovurdu bacı.
Gördü ki, iş xarabdı,
Qovrulacaq istidən;
Tullanıb yerə düşdü
Buğda sacın üstündən...

1987

BAĞÇADA QALAN KUKLALAR

Atalar, analar gəlib
Aparırlar uşaqları.
Müəllimlər çıxıb gedir,
Söndürürlər işıqları.

Sən gələndə neçə kukla
Həsərət-həsərət mənə baxdı.
Ana, bəs bu yazıqların
Atası, anası yoxdu?

Hamı gedir, kuklaları
Bağçamızda saxlayırlar.
Yəqin onlar qaranlıqda
Səhərəcən ağlayırlar...

GÜNAY NİYƏ AĞLAYIR

Nənə işə gedəndə
Günay yatmışdı hələ.
Nənə işdən zəng edib,
Danışdı ana ilə.
Ana çağırırdı:
–Qızım!
Günay dilləndi:

–Nədi?
–Tez ol gəl dəstəyi al,
Zəng eləyən nənədi.
Günay dəstəyi aldı,
Üzünü bulud aldı.
Birdən yanaqlarına
Göz yaşı axdı dən-dən.
Ağladı ki, nənə, çıx
Telefonun içindən...

1983

GÜNƏŞ NİYƏ BÜTÖVDÜ

–Niyə Ay para olur,
Gün bütövdü həmişə?
–Xırdalanmaq, kiçilmək
Yaraşmır ha Günəşə...

Ona görə bütövdü,
Ona görə uludu.
Şəfəqləri qılınc tək
Parçalayır buludu...

EVƏ QONAQ GƏLƏNDƏ

Sevincimi artırır
Qapının hər döyüşü.
Evə qonaq gələndə
Buynuzlarım geyişir.

Ancaq məndən qorxmayın,
Gedib durmayın gəndə.
Buynuzum yarpaq açır
Evə qonaq gələndə.

Hamı məni axtarır
Çəkilsəm də bir küncə.
Geyinib bəzənirəm
Gələnlərin zövqüncə.

Qonaqlar gedən kimi
Qərubsəyirəm yaman.
Darıxmasın neyləsin
Bomboş qalan asılqan?!

1987

GECƏ QATARI

Gecə qatar keçəndə
Evimizin yanından,
Bilmir ki, nə eləsin
Adam həyəcanından.

Bina sanki vaqondu,
Kupedi mənzilimiz.
Qatarlara qoşulub,
Sanki yol gedirik biz...

İSTİ QAR

Qovağın budağından
Qopan tozlara baxır,
Gursel deyir: –Uşaqlar,
Ora bixin, qar yağır.

–Bu istidə qar olar?
Oğlan yenə kirimir.
Deyir: –Bu isti qardı,
Ona görə ərimir...

ÜZƏN KÖRPÜ

Bacarmırsan
Üzməyi sən,
İstəyirsən
Çay keçəsən.

Kirpi lələ,
Kirpi lələ,
Hardan alaq
Körpü, lələ?

Yenə yalvar
Tısbağaya,
Səni keçirsin
O taya.

Yaxşılıq et
Bu dünyada. –
Razılaşdı
Tısbağa da.

Neyləyəcək
Kirpi ona?
Oldu üzən
Körpü ona...

ZINQIROV

Qulunum hey qaçırdı,
Deyirdi: –Mən də atam!
Bir gün onun boynundan
Zınqırov asdı atam.

Zəng səsindən diksindi,
Ürküb qaçdı qulunum.
Zınqırov zınqıldadı,
Qanad açdı qulunum.

Var gücüylə qaçdı ki,
Uzaqlaşsın bu səsdən.
Ancaq səs kəsilmədi,
O, kəsildi nəfəsdən.

Çəmənliyə çatanda
Dayandı nəfəs dərə.
Zınqırovun səsinə
Nə oldu birdən-birə?

Anasının yanına
Qulun qayıtdı birbaşa.
O, zınqıltı səsinə
Öyrəndi yavaş-yavaş.

Dərədən duman qalxdı,
Bürüdü dağı, düzü.
Duman elə qalındır,
Görə bilmir göz gözü.

Qulunum harda qaldı?
Heç belə də iş olar?
Gecə kövşəndə qalıb,
Qurda, quşa tuş olar.

Dağlara düşdü qırov,
Zıncırov, ay zıncırov.
Zıncılda, qulunumun
Yanından qurdları qov!

Mən axtardım kövşənin
Hey sağını, solunu.
Zıncırovun səsinə
Gedib tapdım qulunu...

BABAMIN MİNDİYİ AT

Eh, günlərlə gəzmişəm
Öz kəndimi, obamı.
Atamla çox getmişəm
Qəbri üstə babamın.

Qalır xoş xatirəsi
Köçüb getsə də insan.
Öz əslini, kökünü
Gərək unutmayasan.

Babamın adı düşmür
Adamların dilindən.
Keçib ömrünün çoxu
Köhlənlərin belində.

Dillərdə dastan olub
Sarı ürgənin adı.
Heç kəs minə bilməzmiş
Babam mindiyi atı.

Bilmirəm necə oldu,
Özüm də qalmışam mat. –
Soruşdum ki, dururmu
Babamın mindiyi at? –

Atam güldü, utandım
Verdiyim boş sualdan.
Ancaq ayrılmamışam
Düşüncədən, xəyaldan.

Niyə əbədi deyil
Canlıların həyatı?
Qəbri olsaydı əgər
Babam mindiyi atın,

Aparardım üstünə
Bir dəstə çiçək dərib.
Sarı ürgə yollara
Baxmazdı qərib-qərib.

Atam baxır üzümə,
Utanıb pörtmüşəm mən.
Ürəyimdən keçəni
O, duydu mu görəsən?!

İKİ BİBƏR

Dərmişəm eyni koldan,
Elə bil cüt bacıdı.
Balaca bibər şirin,
Böyüksə apacıdı.

İrisini yemişəm,
Gözlərim yaşla dolub.
Vaxtında dərməmişik,
Hirsindən acı olub...

DƏLƏDƏN İNCİMƏ, MARAL

Qulaqları yarpaq maral,
Buynuzları budaq maral.
Sən gəl incimə dələdən,
Qaçıb getmə uzaq, maral.

Bil ki, onda günah yoxdu,
Meşələrə payız gəlib.
Başına hoppanan dələ
Buynuzunu budaq bilib...

DƏLƏ QAÇIR

Dələ qaçır, dələ qaçır,
Baxıb sevinir uşaqlar.
Dələ qaçır, gözlərinə
Görünür uca budaqlar.

Dəmir qəfəs hey fırlanır,
Dələsə düşmür həvəsdən.
Qaçır, uzaqlaşa bilmir
Fırlanan dəmir qəfəsdən.

Qəlbindəki həyat eşqi
Onu döndərib ağ yelə.
Bu da qaçmaq azadlığı:
Qaçır, qaçır, qaçır dələ...

QULAQLI PAPAQ

—Əynini qalın elə,
Hava yaman soyuqdu.
—Qulaqlı papağım var,
Soyuqdan qorxum yoxdu.
Vecimə də almıram
Nə qorxu, nə sazağı.
Qulağımın üstünü
Örtür onun qulağı.

GEÇƏ KÖÇÜ

—Qanadlar işə düşüb,
Quşlar düzülüb səfə.
Tələsirlər, onları
Gözləyir uzaq səfər...

—Axı köçəri quşlar
Niyə gecə köçürlər?
Qaranlıqda görəsən
Yolu necə seçirlər?

—Gündüz köçsələr əgər
Düşər nəsil qırğını.
Əlindən qaçmaq olmaz
Çalağanın, qırğının.

Gecə səhərə kimi
Durnalar oyaq olur.
Onların yolu üstə
Ulduzlar mayak olur...

ÜZƏN YUVA

Anqut yaman sevinir,
Salamat çıxıb qışdan.
Yuva qurub özünə
Su otundan, qamışdan.

O yuvanı tap görüm,
Tələsmə, düşün bir az.
Anqut kolda, ağacda,
Torpaqda yuva qurmaz.

Axtarıram, gəzirəm
Mən onu bir həftədi.
Yuvası bu gün burda,
Sabah o tərəfdədi.

Gəzəyəndi bu yuva,
Qoşulur əsən yelə.
Üzür belədən elə,
Üzür elədən belə...

KÜSƏN HƏRFLƏR, NADİNC HƏRİFLƏR

Məktəbdən qayıdanda
Quzu dönüb şir olub.
Divar yazı taxtası,
Şüşə tabaşir olub.

Ev tikən, suvaq çəkən
Əllər inciyib, kəsüb.
Öz nadinc övladından
Əllər inciyib, kəsüb.

Əlifba peşimandı:
–Gör kimlə dost olmuşam?!
Az qalıram hönkürüm,
Bulud kimi dolmuşam.

Binalar nə kökdədi,
Suvaqlar cızıq-cızıq.
Hərflər dörd tərəfdən
Boylanır yazıq-yazıq.

Gör nə kökə düşüblər? –
Hamısı əyiş-üyüş.
Divarlarda yazılıb
Ədəbsiz kəlmə, söyüş.

Böyük-küçük görəndə
Alışirlar, yanirlar.
Yazanın əvəzinə
Hərflər utanirlar...

ƏMİ, SƏN NEYLƏYİRSƏN?

Getdim qardaşımgilə,
Aytən yanıma qaçdı.
Uzaqdan məni görüb,
Sevincdən qanad açdı.

Bu mehriban qızcığaz,
Sanki quş olub gəldi.
Qonşunun uşağı da
Ona qoşulub gəldi.

Öpdüm ikisini də,
Aytən hirsə açdı dil:
–Əmi, sən neyləyirsən,
Bu bizim uşaq deyil...

ƏVƏZ-ƏVƏZ

Atımı çapdım, çapdım,
Ondan tər damcıladı.
Gördüm qaçır yavaşca,
Atımı qamçıladım.

Dönüb girdi pöhrəyə,
Şəkləndi qulaqları.
Qamçı tək dəydi mənə
Kolların budaqları.

AXŞAMDAN

–Kırpiklərin açılmır,
Bu nə işdi, ay Səhər?
Deyəsən heç üzünü
Yumamısan bu səhər.

–Dünən dərsə gecikdim,
Danladılar üzümü.
Ona görə axşamdan
Yumuşam əl-üzümü...

NƏ TAPDIN?

Aysel qaçıb yığıldı,
Aysel dizini çapdı.
Qoymadıq ağlamağa,
Dedik: –Bacı, nə tapdın?

Ufuldadı yamanca,
Söylədi ki, daş tapdım.
Dizimdə möhkəm ağrı,
Gözlərimdə yaş tapdım...

SƏS

–Qaranlıq düşən kimi
Söylə görüm, ay Əvəz,
Nəyə görə uzaqdan
Eşidilir asta səs?

–Gecələr qorxusundan
Səs yüyürür uzağa.
Ağızdan çıxan kimi
Qaçıb girir qulağa...

YENƏ DİŞLƏ

Mən Ayseli oxşayıram,
Aysel şirni həvəsində.
Dişləyib bir qulağını
Konfet verdim əvəzində.

Gözləri qalıb cibimdə,
Şirələnib inci dişlər.
Yaxın gəlib deyir: –Əmi,
Qulağımı yenə dişlə!

BALIĞA DE...

Atıb çəkir qarmağını,
Oğlum yamanca tələsir.
Bir az durub gözləməyə
Gəlmir onun hövsələsi.

Mən balıq tutduqca deyir
Əl qolunu ata-ata:
–Sən balığa de, mənim də
Qarmağıma düşsün, ata!

AKVARİUM

Bir televizorum var,
Bir cüt göz gərək baxa.
Ehtiyac yoxdur onu
Cərəyana qoşmağa.

Ela-belə işləyir,
Gündüz olsun, ya gecə..
Ekrandakı balıqlar
Görün gözəldir necə?!

Dörd tərəfdən görünür,
Hardan baxırsansa bax.
Təkcə balıq göstərir
Bu televizor ancaq...

POEMALAR – NAĞILLAR

QIRXINCI QAPI

Afərim nənəmin əziz xatirəsinə

Qapıların əlçatmazı,
Qapıların ünyetməzi.
Sənə doğru yol gəldikcə
Açıldı bəxtimin üzü...

Nənəm nağıl danışdıqca
Qar yağırdı narın-narın.
Söylədiyi nağıllarda
Söz açdığı qapıların

Otuz doqquzu bir yana,
Qırxıncısı bir yanaydı.
Xoş gördük, qırxıncı otaq,
Xoş gördük səni, günaydın!

Sənin qapın açılmasa,
Müəmmalar açılmazdı.
Sənin qapın açılmasa,
Ömrümə nur saçılmazdı.

Ay dolandı, il dolandı,
Uzandı arzumun əli.
Döndü qırxıncı qapıya
Ömrümün qırxıncı ili.

«Açma qırxıncı otağı!» –
Qulağıma bir səs gəldi.
Qollarıma gizli qüvvət,
Ürəyimə həvəs gəldi.

Durdum qapıyla üz-üzə,
Gözlərimdən çay açıldı.
Hönkürdüm, qırxıncı qapı
Birdən taybatay açıldı...

Girdim nağıl dünyasına,
Bir az irəli yeridim.
Ömrüm də bir nağıl oldu,
Nağıl içində əridim...

...Əhmədə bax, Əhmədə bax,
Oxxayın gözündən qaçıb.
Özünü verib irəli,
Qırxıncı qapını açıb.

Qara pərdəyə tutulub
Başdan-başa evin içi.
Otaqda bir qız ağlayır,
Üzü quylu, için-için.

—Ay gözəl, kimsən, nəçisən?
Niyə könül dağlayırsan?
Nədən ötrü qara geyib
Gecə-gündüz ağlayırsan?

—Oğlan, sənə agah olsun,
Mən sehrbazın qızıyam.
Atam olsa da, Oxxayın
İşlərindən narazıyam.

Neçə-neçə başlar kəsib,
Qanlar töküb mənim atam.
Hələ qurtula bilməyib
Tələsindən bircə adam.

Qırır, çatır, gözü doymur,
Daha kişi ağ eləyib
Etiraz etdiyim üçün
Məni də dustaq eləyib.

Sən igidsən, etmisənsə
Qırxıncı otağa səfər.
Bəni-insana açıram
Sırrımı birinci dəfə.

Çoxlu cadu öyrənsən də,
Adicə paltar geyərsən.
Atam səndən nə soruşsa,
Yadımdan çıxıb, —deyərsən...

Bilsə sehrbaz olmusan,
Gözlərini ovar atam.
Əgər səni əfəl sansa,
Məmləkətdən qovar atam.

«Bildim» deyə lovğalanıb,
Ölənlərin sayı çoxdu.
Özünü vur əfəlliye,
Başqa çıxış yolun yoxdu...

Qoçaq Əhməd qulaq asdı
Deyilənin hamısına.
Qırxıncı otaq onunçün
Döndü nicat qapısına.

Öldürdü qorxunc Oxxayı,
Qızını arvad elədi.
Daşa, quşa dönənləri
Tilsimdən azad elədi...

Yenə nənəm dilə gəldi,
«Ax-vax» nağılı başlandı.
Yenə mənim həsrət gözüm
Uzaq yollara tuşlandı...

Səlim qırxıncı otaqda
Bu dünyanı dərk elədi.
Cavan getdi, qoca kimi
O qapını tərk elədi...

Qırxıncı qapıdan çıxan
Ah elədi, vah elədi.
Qırxıncı qapı dünyanın
Sırrını agah elədi.

Qırxıncı qapıdan heç vaxt
Əskik olmayıb qada, qan.
Can atmışığı ona doğru,
Açmaq olsa da qadağan...

Nağıl dinlədiyim anlar
Ən müqəddəs anım oldu.
Sirdaşım qırx keçə papaq,
Qırx incəbel xanım oldu.

Dost sandığım qəhrəmanlar
Ən ağır yolları seçdi.
Səadətın çətin yolu
Qırxıncı qapıdan keçdi...

...Zaman minib öz atını,
Hey qovur, dördnala çapır.
Mən də onun tərkindəyəm,
Yol üstə qırxıncı qapı...

Uşaqlığın, cavanlığın
Dizini qatlayıb gəldim.
Qırx arşınlıq hasar kimi
Qırx yaşı adlayıb gəldim.

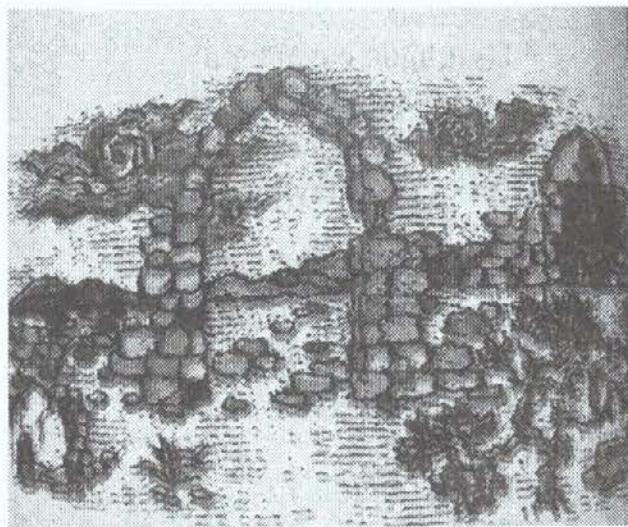
Dost-tanışın üzü gülür,
Hamının eyni açıqdı.
Açıldı qırxıncı qapı,
İçindən bir ayna çıxdı.

Durub onunla üz-üzə
Öz-özümə salam verdim.
O aynanın qarşısında
Qırx illik ömrümü gördüm...

İllər ötdü, aylar ötdü,
Arzularım yaşa doldu.
Axır ki, qırxıncı qapı
Ömrümün ünvanı oldu...

Qırxıncı qapı – dünyada
Tanınan, seçilən qapı.
Qırxıncı qapı – nağıldan
Həyata açılan qapı...

1990

AĞIL DÖYÜŞÜ

Nağıl – poema

Düşmən qoşunu
Hay-haray salıb,
Üzük qaşı tək
Dövrəyə alıb

Bizim dağları,
Bizim düzləri.
Dolub qızların
Ala gözləri.

Atalar məhzun,
Analar qəmli.
Göllərimzdə
Sonalar qəmli.

Qırılsaq belə
Son nəfərdək,
Düşmənin önündə
Sınmayaq gərək.

Bir himə bənddi
Bizim səbrimiz.
«Vətən torpağı
Olsun qəbrimiz!» –

Deyib dartınır
İgidlərimiz.
Gərək dinləyək
Ağsaqqalı biz.

Vuruşmaq üçün
Oğul gərəkdi.
Qələbə üçün
Ağıl gərəkdi.

Ağsaqqal deyər
Sonuncu sözü.
Uzaqgörəndir
Ağsaqqal gözü.

Pəşiman olmaz,
İşi olar haqq,
Böyük sözünə
Qulaq asan xalq.

Ön plandadır
Ağıl döyüşü.
Sonrakı işdir
Oğul döyüşü...

Düşmənin elçisi
İstehza ilə
Süzərək bizi
Söyləyir belə:

– Sualımıza
Bilicilər tək,
Ya cavab verin,
Ya da döyüşək!

Ya da ki, susun
Yoxsa bir əlac.
Bizim qoşuna
Verin bac-xərac.

...İgidlər ilə
Dolubdur meydan,
Bir lal sükuta
Dalıbdır meydan.

İslanmışların
Axı yağışdan
Nədir qorxusu?
Havadan gəlir.
Tufan qoxusu.

Hövsələmizə
Düşmən bələddi.
Əsəblərimiz
Bir himə bənddi...

Ancaq susuruq,
Dinən ürəkdi.
Havayı qırğın
Kimə gərəkdi?

Çıxmamalıyıq
Böyük sözündən.
Yoxsa düşərik
Elin gözündən.

...Düşmən elçisi
Qoşuna baxır.
Qırx dəliqanlı
Meydana çıxır.

Elçi danışır:
—Bir gəlin yaxın!
Bu igidlərə
Diqqətlə baxın!

Oğlanı qızdan
Seçə bilsəniz,
Baş əyəcəyik
Qarşınızda biz...

Çaşıb adamlar:
Burda qız hanı?
İndi onları
Oğulsan tanı.

Bərələ qalıb
Bizim gözümüz.
Ağsaqqal gülür:
—Sözdü sözümüz!

Uzaq yollardan
Gəlib qonaqlar.
Əvvəl birlikdə
Edərik nahar.

Sonra seçərik
Qızı, oğlanı...
Ay uşaq, mənim
Şagirdim hanı?

Bir gözəl oğlan
İrəli çıxdı,
Müəlliminin
Üzünə baxdı.

Dərhal anladı
Deyilən sözü.
Qocanın isə
Gülürdü gözü...

—Oğlum, arıfsən,
Nə deyim daha?
Get su hazırla
Əl-üz yumağa.

Baş əyib getdi
Ədəblə ordan,
Bir azdan yenə
Qayıtdı oğlan.

Dedi: —Müəllim,
Yaxına gəlin.
Su töküm, yusun
Qonaqlar əlin.

Əvvəl yuyundu
Həmin ağsaqqal,
İşin sehrini
Anladı dərhal.

Sonra da növbə
Çatdı elçiyə.
Oğlan bildi ki,
O, susur niyə.

Su isti idi,
Əli yanırdı.
«Yandım» deməyə
O, utanırdı...

Bu su deyil ki,
Alovdu, közdü.
Bütün oğlanlar
Birtəhər dözdü.

Su töküləndə
Kim ki, əl çəkdi,
Oğlan ayırıb,
Bir yana çəkdi.

Dedi elçiyə:
–Bunlar qızlardı.
Hamı mat qaldı,
Elçi qızardı...

Ağsaqqalınsa
Gülürdü üzü.
Daha elçinin
Qalmadı sözü.

Qayıdıb getdi
Düşməni çar-naçar.
Əriyib itdi
Qara buludlar.

Ancaq keçməmiş
Aradan bir az,
Yenə qayıtdı
Həmin yaramaz.

Dedi: –Bu dəfə
İşiniz pisdı.
Suyunuz olsun
Soyuq, ya isti

Vecimə deyil. –
Verin bac-xərac.
Çörək yemərik,
Deyilik ki, ac?!

Daha yumarıq
Əllərimizi,
Xar eləmərik
Ellərimizi.

Güldü ağsaqqal:
–Sualın nədir?
Elçi əmr etdi
Öz mehtərinə:
–Atları gətir!

Meydana üç at
Gətirdi onlar.
Elçi söylədi:
–Yaş fərqləri var

Bir boy-buxunda
Olan atların.
Gözləri göydə
Qalan atların.

Əgər onların
Bilsəz yaşını,
Geri çəkərik
Biz də qoşunu.

Hamı qaldı mat,
Hamı qaldı çaş.
Yenə gözlərdə
Gilələndi yaş.

Şahə qalxaraq
Kişnədi atlar.
Göydə sıxlaşdı
Qara buludlar.

Bir cavan oğlan
Çıxdı irəli.
Düşmənin gözü
Qaldı bərəli.

Oğlan meydanda
Nə etdi görün?
Əmr etdi: –Mənə
Bir qab süd verin.

Bir qab da arpa
Gətirin, – dedi.
Bir bağ yaş yonca
Yetirin, –dedi.

Hazır olan tək
Süd, arpa, yonca,
Atlar dartındı
Meydan boyunca.

Sonra da oğlan
Onları açdı.
Üçyaşar köhlən
Arpaya qaçdı.

İki yaşlının
Yeməyi yonca.
Bir yaşlı içdi
Süddən doyunca.

Oğlan atların
Yaşını dedi.
Çəkin geriye
Qoşunu! – dedi.
Çox incitməyin
Qonşunu! – dedi.

Dostlar sevindi,
Düşmən xar oldu.
Tufan çəkildi,
İlk bahar oldu.

Düşmən qayıtdı
Suyu süzölmüş.
Bacdən, xəracdan
Əli üzölmüş.

Dolandı illər,
Dolandı aylar.
Yenə bulandı
Yurdumda çaylar.

Düşmən elçisi
Gəldi yenidən.
Saçlarımıza
Düşdü yeni dən.

Sakit günlərin
Səfi dağıldı.
Coşdu igidlər:
–Bu, lap ağ oldu!

Yenə ağsaqqal
Yetdi haraya.
Dedi: –Gedirsiz
Axı haraya?

Bir sakit olun,
Bir qulaq asın.
Üzü bəridir
Çiçəkli yazın.

Başımızdaykən
Ağımız hələ,
Niyə vuruşaq
Top-tüfəng ilə?

Sakitleşdilər
Dəliqanlılar.
Elçi söylədi:
–Suahımız var

Yenə də sizə,
Bir gəlin yaxın.
Bu üç almaya
Diqqətlə baxın.

Eyni boydadır,
Eyni rəngdədir
Bunların üçü.
Hünəriniz var
Gəlib onları
Ayırın, seçin...

Bir ayrı igid
Çıxdı meydana.
Hamı diqqətlə
Göz qoydu ona.

Oğlan düşündü,
Daşındı bir az.
Söylədi: –Qıfıl
Açarsız olmaz.

Əmr etdi: –Mənə
Su verin üç qab.
Verim düşməyə
Layiqli cavab.

Üç vedrə dolu
Su gətirdilər.
Adamlar baxıb
Köks ötürdülər.

Gənc, almaları
Tez suya atdı.
Bir alma üzdü,
O biri batdı.

Gah batdı, gah da
Çıxdı üçüncü.
Gah endi, gah da
Qalxdı üçüncü.

Oğlan söylədi:
–Hörmətli cənab,
Vedrelərə bax,
Hazırdır cavab.

Mənim sözümdən
Pərişan olma.
İnişilkidi
Batmayan alma.

Ağır şey suyun
Üzündə qalmaz.
Onunçün batdı
Bu ilki alma.

Bildirki isə
Batıb-çıxandı...
Elçi hirsindən
Alışdı, yandı.

Dedi: –Ta mənim
Sualım yoxdu.
Hər bir kəlməniz
Qılıncdı, oxdu.

Ağılda imiş
Əsl güc-qüvvət.
Qəlbimdə sizə
Yarandı hörmət.

Burda zəkali
İgid çox imiş.
Bilikli xalqa
Zaval yox imiş...

Düşmən elçisi
Qayıdıb getdi.
Qələbəsinə
El bayram etdi.

Hamı sevindi,
Güldü ürəklər.
Qönçələdilər
Güllər, çiçəklər.

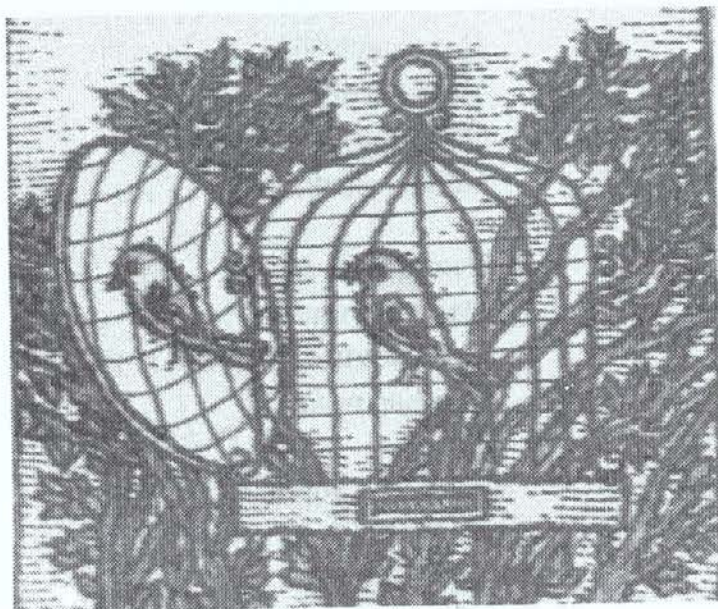
Əsər qalmadı
Daha qoşundan.
Qada sovuşdu
Elin başından.

Kilid vurulmuş
Dillər açıldı.
Güllələr susdu,
Güllər açıldı...

1990

GÜL VƏ BÜLBÜL ƏFSANƏSİ

Bir şah vardı, qəzəbli şah,
Gözünün ağı, qarası
Bircə dənə qızı vardı,
Qız da nə qız, ay parası!

Təbəssümü dörd tərəfə
Nur saçdı çıraq kimi.
Danışanda, dinləyənlər
Titrəyirdi yarpaq kimi.

Baxışıyla çalınardı
Ürəklərin sarı simi.
Ay buludda gizlənərdi
O gözəli görən kimi.

Qan damardı yanağından,
Nur yağardı gülüşündən.
Cığrlar məst olardılar
O gözəlin yerişindən.

Onun gümüş topuğunu
Çəmənlər öpərdi ləzzətlə.
Bağban oğlu bu gözələ
Göz qoyardı məhəbbətlə.

Gecələr ay işığında
Dilə gələrdi tütəyi.
Eşidəndə ney səsinə
Əsərdi qızın ürəyi.

Aradakı keçilməz sədd
Əriyərdi, puç olardı.
Qəlbindəki arzuların
Qönçələri açılardı.

...O yanıqlı tütək səsi
Qəzəbli şah da çatdı.

Duydu gəncin niyyətini,
Qəzəbi daha da artdı.

Titrədi əli, ayağı,
Alovlandı, alışdı o.
Çağırır bağban oğlunu
Hirsli-hirsli soruşdu o:

—Gecə-gündüz hey çalırsan,
Nədir bu yanıqlı hava?
—Şah sağ olsun, məhəbbətdən
Başıma gələcək hava.

Sözlərinə ara verib
Oğlan dərinədən ah çəkdi. —
Mənim burda nə təqsirim,
Günahkar sevən ürəkdi.

Şah bir az da qəzəbləndi,
Alov töküldü gözündən.
Dedi: —Yarın, ürəyini
Çıxarın bunun köksündən!

Cəllad çəkdi qılıncını,
Tez işi saldı yoluna.
Şahın qızı bir ah çəkdi,
Döndü qızılgül koluna.

O cavanın qızıl qanı
Çiləndi bu kolun üstə.
Can vermək də səadətdir
Sevdiyinin qolu üstə.

Hardasa lap uzaqlarda
İnləyirdi yetim tütək.
Cəlladın qanlı ovcunda
Çırpınırdı sevən ürək...

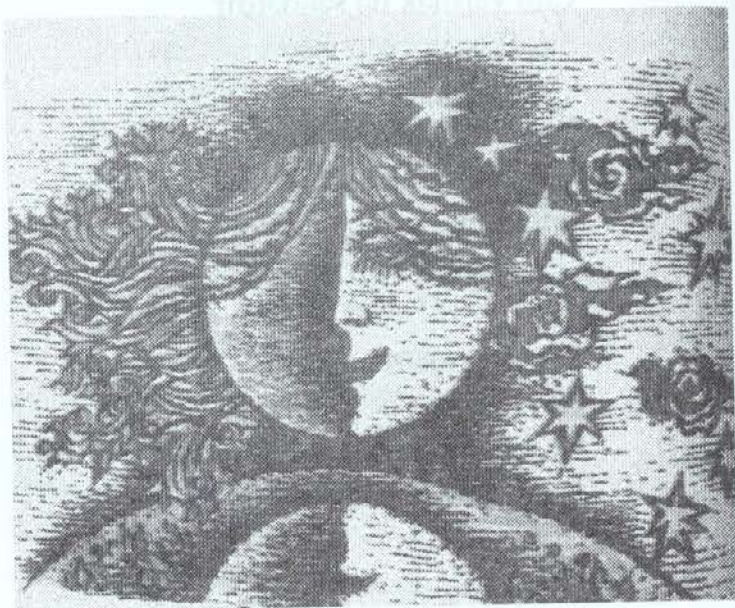
Birdən möcüzə yarandı,
Əl uzatcaq padşah ona.
Ürək bülbülə çevrildi,
Uçub qondu gül şaxına.

Onun yanıqlı nəğməsi
Götürdü dərəni, düzü.
Oxşadıqca qızılgülü
Adamların doldu gözü.

Zaman çapdı öz atını,
İllər döndü bir ağ yelə.
O zamandan sirdaş olub
Gül bülbülə, bülbül gülə...

1988

BACADAN YAĞAN QIZIL

Bir kişi otarırdı
Elatın qoyununu.
Bezmişdi çobanlıqdan,
Yormuşdu qoyun onu.

Elə hey deyiniirdi:
–Evdən çıxıb o başdan,
Gecəyarı gəlirəm, –
Çörəyim çıxır daşdan.

Bu nə işdir, sürüdən
Gündə bir qoyun itir.
İtirib sayıqlığı
Deyəsən qoyun iti.

...Bir günorta sürüdən
Bir şişək çıxıb təzdi.
Çoban onun dalınca
Dərəni, dağı gəzdi.

Gördü ki, qoyun qaçıb
Girdi bir mağaraya.
Sanki ona dedilər:
–Sən də gir mağaraya!

Bir kor qurd yaşayırmış
Bu zağada, işə bax.
Durub heyvətlə baxdı
Çoban çiyində çomaq.

Özü öz ayağıyla
Ölümə gəlib davar.
Gəlib ki, ac qalmasın,
Bu qoca, kor canavar.

Çoban baxıb gördü ki,
Xeyli sümük var burda.
Demə gündə bir qoyun
Yem olurmuş kor qurda.

Baxdı qurda, qoyuna
İnanmadı gözünə.
Çoban getdi xəyala,
Düşündü öz özünə:

Bu sürünün əlindən
Nə vaxt qurtarar yaxam?
Ruzusu haqdan gələn
Kor canavarcan yoxam?

Allah yerə salmasın
Qoy mənim də arzumu.
Bacamızdan göndərsin
Azuqəmi, ruzumu.

Çoban qayıtdı kəndə,
Pənah umdu Allahdan.
Dedi ki, özünüza
Çoban tapın sabahdan.

Adamlar söylədilər:
–Bir düşün yaxşı-yaxşı.
Tərslik etmə, yerə tök
Ətəyindən bu daşı.

Arvadı da yalvardı,
Yox deyib durdu çoban.
Həyətdə də çıxmadı,
Evdə oturdu çoban.

Günlər döndü həftəyə,
Həftə ötdü, ay gəldi.
Nə çoban peşman oldu,
Nə Allahdan pay gəldi...

Qoldan güc, gözdən işıq,
Təknədən un tükəndi.
Bir qalamlıq odun yox,
Buza dönübdür təndir.

Çoban susdu, arvadı
Od götürdü, alışdı.
Daha dözə bilmədi,
Dilə gəldi, danışdı.

Dedi ki, heç olmasa
Get bir az odun gətir.
Təndiri alışdırım,
Bişirim üç-dörd fətir.

Razılaşdı çar-naçar,
Çoban yola düzəldi.
Quşlar verib səs-səsə,
Meşə necə gözəldi!

Baltasını təzəcə
Endirəndə ağaca,
Gördü gövdənin üstdə
Bir deşik var balaca.

Gözünə inanmadı –
Koğuş dolu qızıldı!
Tez onları götürdü,
Ancaq kefi pozuldu.

Dedi: –Kor canavarca
Hörmətim yoxdur yəni?
Allah dövlət dalınca
Çöllərə salıb mənə.

Qaytarıb qızilları
Çoban yığdı yerinə.
«Bacamdan tökülməsə
Əl vurmaram birinə!» –

Deyib, qayıtdı kəndə,
Gördüyünü danışdı.
Arvad yandı, yaxıldı,
Alovlandı, alışdı...

Onların söhbətini
Eşitdi bir tamahkar:
–Aha, filan ağacın
Koğuşunda qızıl var!

Yola düşdü o saat,
Minib atını çapdı.
Çoban deyən ağacı
Axır ki, gəlib tapdı.

Gördü bir qızıl ilan
Girdi həmin deşiyə.
Aldadılmağı yaman
Yer elədi kişiyyə.

–Bir gör nələr gətirdi
O nadürüst başıma?
Gedib zəhər qataram
Mən də onun aşına.

Tez bir budağı kəsdi,
Haray düşdü meşəyə.
Çiv düzəldib tamahkar
Çaldı həmin deşiyə.

Üç qarış aşağıdan,
Üç qarış yuxarıdan
Ölçüb, ağacı kəsdi.
Qucağına götürüb,
Onu, kəndə tələsdi.

Gəlib çıxdı çobanın
Evinin damı üstə.
Ağacın deşiyindən
Çivi çəkib ahəstə

Silkələdi ki, ilan
Bacadan düşüb yerə
Gedib çobanı çalsın.
İstədi ki, bu yolla
Ondan intiqam alsın.

Qızılar töküldülər,
İlan koğuşda qaldı.
Qəflətən çıxıb, həmin
Paxıl kişini çaldı.

Bu vaxt çoban arvadı
Qışqırırdı ucadan:
–Ay kişi, gözün aydın,
Qızıl yağır bacadan.

Çoban yaman sevindi,
Qızılları götürdü.
«Allah, sənə min şükür», –
Deyib, köksün ötürdü.

Axır ki, göndərdin sən
Mənə dövləti, varı...
Sevincdən gözlərinə
Sürtü o, qızılları.

Arvadı qəhərləndi
Ərinin sözlərindən.
Birdən dünya qaraldı
Çobanın gözlərində.

Onun bəbəklərinə
Sanki qor doldurdular.
Demə, zəhərli imiş
Koğuşdakı qızıllar.

Başdan aşdı var-dövlət,
Çoban olmadı xoşbəxt.
Qızıllar gətirsə də
Şöhrət, yaraşıq ona,
Çoban həsrət yaşadı
Dünyanın işığına...

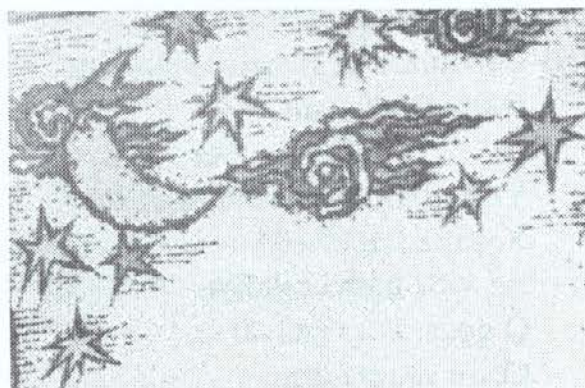
Yaylaqlar, biçənəklər
Xəyalından ötüşdü.
Bir vaxt həsəd çəkdiyi
O qoca, kor canavar
Gəlib yadına düşdü.

Eh, necə xoş, qayğısız
Gözəl günlər var idi...
Sürünü otaranda
Necə bəxtiyar idi!

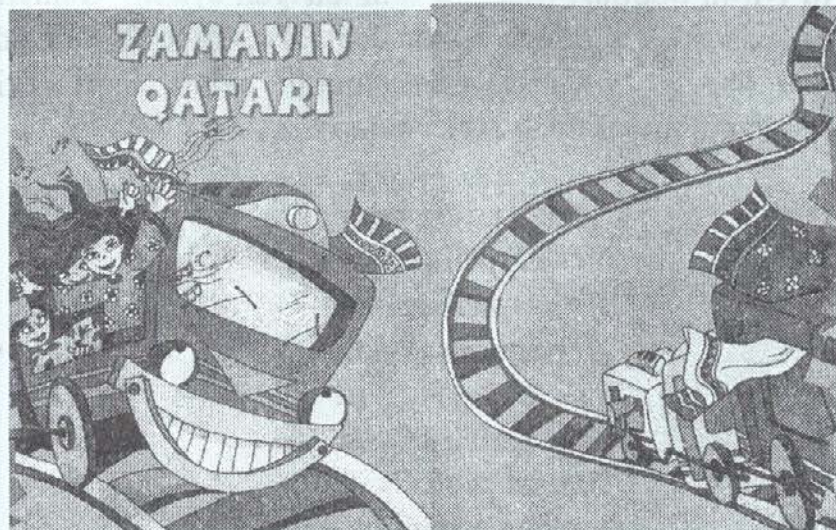
Şöhrətdən, var-dövlətdən
İyrənib, bezib daha.
Gecə-gündüz ah çəkib,
O, yalvarır Allaha.

Deyir ki, Pərvərdigar,
Qaytar o sürünü ver.
Qızıllarını apar,
Gözümün nurunu ver...

19-20. 12. 1981

ZAMANIN QATARI

ÖN SÖZ - PROLOQ

Bu dünyada möcüzəli bir qatar var. Dünya yaranan gündən üzü gələcəyə yol gedir bu qatar. Neçə-neçə sərnişinlər nəslə yola salıb o. Bir nəsil düşəndə başqa bir nəsil əyləşib bu qatara...

Hərənin ömründə bir tale dayanacağı olur. Zamanın qatarı həmin dayanacağı çatanda insanın ömür yolu tükənir. Əbədiyyət qatarı isə dayanmadan yol gedir – keçmişdən üzü gələcəyə...

Hər il bir qatarə bənzəyir. Hər fəsil bu qatarın bir vaqonudu: bahar, yay, payız və qış. Hər vaqonun üç kupesi var. Hər ay bir kupedi. Hər kupədə iyirmi səkkiz, ya iyirmi doqquz, otuz, ya otuz bir gün əyləşir. Günlərin içində saatlar, saatların içində dəqiqələr, dəqiqələrin içində saniyələr yol gedir. Zamanın qatarı ayları, illəri çəkib dünyanın bu başından o başına aparır...

Yerində dura bilmir
Yer körpəlik çağından.
Hey yapışb fırlanır
Günəşin saçağından.

Gah qarlı qışa düşər,
Gah da çiçəkli yaza...
Yaydan qopub ox kimi
Süzər üzə payıza...

Günəşin baxışından
Ləzzət alar, nurlanar.
Yoxdu gecə-gündüzü,
Fırlanar, hey fırlanar...

Gecə-gündüz yol gedər,
Nə dincələr, nə yatar.
Hər fəsil bir vaqondu,
Zaman sehrli qatar...

Gah qarlı dağdan aşar,
Gah da çiçəkli düzdən...
Rahatca üzüb keçər,
Okeandan, dənizdən...

Bir sehrli quşdu o,
Sakitcə qanad açar...
Durna qatarı kimi
Uçar, uçar, hey uçar!

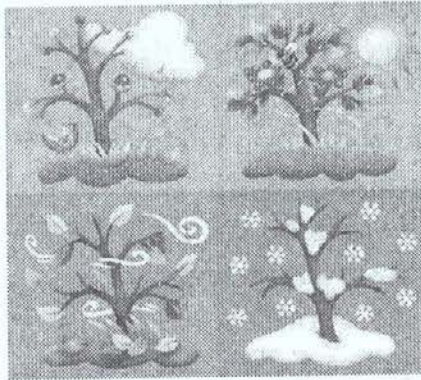
O qatar dinc dayanmaz,
Ömürdən keçib gedər.
Ayları biçib gedər,
İlləri biçib gedər.

Məhəl qoymaz göylərin
Qarına, yağışına...
Dünyanın bu başından,
Şütüyər o başına...

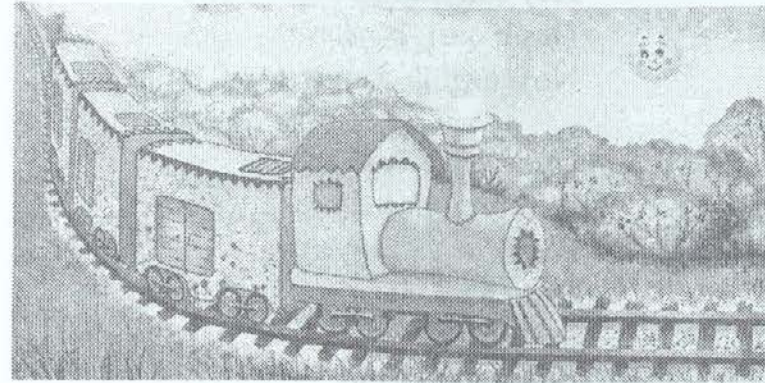
O qatar nəsilləri
Nizama düzüb gedər...
Keçmişdən gələcəyə
Ox kimi süzüb gedər...

DÖRD QARDAŞ

Yol üstündə dörd qardaş,
Tapdılar dörd karandaş.
Qırmızını Yay seçdi,
Yaşıl rəngi Yaz aldı.
Ağ rəngi Qış götürdü,
Sarı Payıza qaldı...

BİRİNCİ VAQON – BAHAR

Bu vaqonun birinci kupesində Mart, ikinci kupesində
Aprel, üçüncü kupesində isə May əyləşib... Qatar getdikcə
Bahar vaqonunun sənişinləri yaz nəğmələri oxuyurlar.

ŞÜTÜYƏR YAZ QATARI

Martın öz gözəlliyi,
Aprelin öz yeri var.
Mayda şahlıq taxtına
Əyləşər gözəl bahar...

Şütüyər yaz qatari,
Buludlar köks ötürər.
Qupquru yamacları
Muradına yetirər...

Qış uzunlu yatanlar
Hey can atar günəşə!
Deşib qarı, boylanar
Novruzgülü, bənövşə!

Qönçələr gülə dönər,
Tumurcuqlar çiçəyə!
Böcəklər can söyləyər
Əsən isti küləyə!

Baharın gəlişinə
Sevinməsək, ar olar!
Çəməndə bəxtəvərdir
Kəpənəklər, arılar!

Çiçək açar badamlar,
Çiçək açar alçalar.
Şütüyər yaz qatarı,
İldırımlar əl çalar!

Gün qızdırar torpağı,
Çəkilər saxta, sazaq...
Dağların sinəsində
Şəlalə dönər saza!

Güllərin qoxusundan
Ətirlənər yamaclar.
Yenə verər səs-səsə
Torağaylar, turaclar...

Yaz şəhi çiçəklərin
Gözlərində bərq vurur.
Qızılgüllər açılar,
Bülbüllər cəh-cəh vurur...

Çiçəklər çəmənlərdə
Dönər şama-çırağa.
İlk baharın əlində
Lalə dönər bayrağa!

Yamyaşıl dünyamıza
Baxmaqla doymaz gözlər!
Dağlar yolunu gözlər,
Düzlər yolunu gözlər...

Şütüyər yaz qatarı
Ötər bağçadan, bağdan.
Keçər selli dərədən,
Aşar şimşəkli dağdan...

Qoca dünya gəncleşər,
Hamı rahat yaşayar!
Şütüyər yaz qatarı
Hey gül-çiçək daşıyar...

QOY GƏLSİN BAHAR

Dağa yağıb qar,
Düzə yağıb qar.
Qoy gəlsin bahar,
Ərisin buzlar.

Dağda da çiçək,
Düzdə də çiçək.
Dərsin sevincək
Oğlanlar, qızlar.

Dağda da yonca,
Düzdə də yonca.
Gəlib doyunca
Yesin quzular.

Dağda da yellər,
Düzdə də yellər.
Qoy gəlsin bahar,
Sevinsin ellər, –
Gülsün arzular!...

BAHAR GƏLƏNDƏ

Bahar gəlibdir, tez ol,
Tıq-tıq, tıq-tıq.
Evindən eşiyə çıx,
Tıq-tıq, tıq-tıq. –
Xoş xəbəri meşəyə
Deyirdi ağacdələn.
Sanki ağacı deyil,
Baharın qapısını
Döyürdü ağacdələn.

BAHARIN XALÇASI

Ötdü turac, açdı çiçək, gəldi yaz,
Dur çəmənə seyr eləyək, ay Niyaz!
Lalə, bənövşə səpilib hər yana,
Düzlərə bax, azca qalır çöl yana!
Xalça hörürmü görəsən ilk bahar?
Hər ilmədə min çiçəyin rəngi var.
Lalələrin hər biri şəh dolçası,
Gör nə qəşəngdir baharın xalçası!

BU DA BAHAR

Hələ qar əriməyib,
Quzum tapsın ot harda?

Kövşənlərdə ot azdı,
Yağış yağa, ot arta!

– Bu da bahar, quzunu
Apar çöldə otar da!

YAĞIŞ YAĞANDA

Dağların üzərindən
Bir top bulud ötürdü.
Birdən gurladı şimşək,
Düzənlərə, dağlara
Bahar sevinc gətirdi.
Yağış yağdı inci tək.
Çiçəklərin əlində
Elə bil ki, çətirdi
Göbələk...

BAHARDA

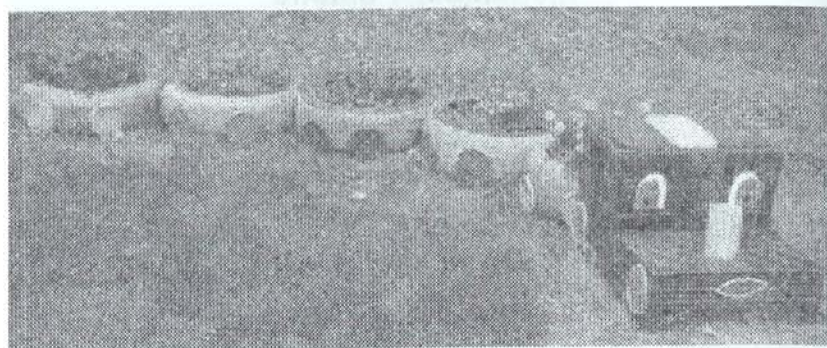
Şimşəklər buludu
Qamçılar,
Buluddan ayrılar
Damcılar.
Buludlar torpağa
Pay atar,
Torpaqdan çiçəklər
Boy atar...

YAĞIŞDAN SONRA

İlk bahar yağışıyla
Çimib çöl, çimib çəmən.
Ətrafı seyr edirəm
Öz kiçik pəncərəmdən.

Yağış kəsir, buludlar
Tərk edir göy üzünü.
Çiçəklər, yasəmənlər
Günə verir özünü.

İKİNCİ VAQON – YAY

Bu vaqonun birinci kupesi İyuna, ikinci kupesi İyula, üçüncü kupesi isə Avqusta məxsusdur. İstidən nəfəs almaq mur. Ona görə də pəncərələrin hamısı açıqdır... Yay isə isti nəğmələr oxuyur...

YAY QATARI

Yazı qoyduq arxada,
Yay da bizi haqladı...
Şütüyən qatarımız
Sərin yer soraqladı.

Bürkü bizi təntidib,
Aranda bərk isdidi.
Təmiz dağ havasında
Sərinləmək istədim.

Ayaqlar öz-özünə
Gedir bulağa sarı...
Şütüyür yay qatarı
Üzü yaylağa sarı...

Göydən sanki od yağır,
Dözə bilmirəm daha!
Yay arana gələndən
Yaz köçübdür yaylağa...

Qoyun quzu sürüsü
Yamaclara yayılıb...
İsti paltarımızı
Soyunduran yay olub.

Bizi qovuran günəş,
Bir az insafa gəlsin!
Açın pəncərələri
Qoy bir az hava gəlsin!

Şütüyür yay qatarı
Kömək eləyin bizə.
Ürəyimiz can atır
Okeana, dənizə...

Yay gözəllik taxtına
Qalxdısa, iş düzəldi!
Şütüyür yay qatarı,
Dünya necə gözəldi!

YAY NƏĞMƏSİ

Od tökülür dilimdən,
Yayam, yayam, yayam mən!
Oxlarım qızmar şüa, –
Bir çəkili yayam mən.
Gərək qoyun-quzunu
Yaylaqlara yayam mən.
Mən gələndə dağlara
Sanki xalı sərilər.
Çiçəkli yamaclara
Bəzək olar sürülər.
Mən olmasam, yanına
Gəlməzsınız dənizin.
Ləzzətini, dadını
Bilməzsınız dənizin.
İnsan həniri üçün
Yaylaqlar qəribsəyər.
Meşələr qəribsəyər,
Oylaqlar qəribsəyər.
Bilin mənim qədrimi,
Kef eləyin, dincəlin.
Gözəlliyin önündə
Kobud qəlblər incəlidir.
Tanrının göndərdiyi
Sovqatam mən, payam mən,
Yayam, yayam, yayam mən...

YAY YAĞIŞI

Quraqlıqdan torpağımın
Dodaqları olub çat-çat.
Rəngi solğun ağacların,
Çiçəklərin dadına çat!
Yaradanın buludlardan
Göndərdiyi pay yağışım, –
Yay yağışı.

Göz işığı gözləyən tək
Gözləyirik biz yolunu.
Suya həsrət yamaclardan,
Dağlardan sal öz yolunu.
Gözümüzü yolda qoyma,
Darıxmışığ, ay yağışım, –
Yay yağışı.

Dərman kimi, məlhəm kimi
Dərələrə, dağlara yağ.
Kövşənlərə, zəmilərə,
Çəmənlərə, bağlara yağ!
İslanmış torpaq ətrini
Hər tərəfə yay, yağışım, –
Yay yağışı!

YAY KÜLƏYİ

Ləpələri sahillərə
Çiləyir ki, sərin olsun.
Ağacları yelpik kimi
Yelləyir ki, sərin olsun.

YAY

Qupqurudur, çat-çat olub dağ-dərə,
Od ələnir sanki günəşdən yerə.
Harda qalıbdır baharın leysanı?
Qorxuda bilməz od-alov insanı.
Göstərəcəkdir el üçün hey hünər,
Od qabağında çalışan fəhlələr.

Nə olsun ki, gəlir yay,
Kəndimizdən axır çay.
Heç nə vecimə deyil,
İsti olsa, çimərəm.
Gəl sən də çim, ay oğlan,
Qorxma, evdə demərəm...

Yayda insanlar istidən qorunmaq, dincəlmək üçün yaylaqlara, dağlara üz tuturlar. Yay insanların paltarını əynindən soyundurur. Onlar dəniz sahilində istirahət edir, dalgaların qoynunda çimməkdən ləzzət alırlar... İstirahət bəlkə də isti, rahat sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib...

GƏLİRƏM, DƏNİZ, GƏLİRƏM

Gen aç dalğa qollarını,
Gəlirəm, dəniz, gəlirəm.
İçimdə bir fırtına var,
Mən səndən ötrü ölürəm.

Dalğalar diş tək ağarır,
Dəniz, gülürsən deyəsən?!
Məni balıq etmək üçün
Sən də ölürsən deyəsən...

SAHİLDƏ

Əyləşib ləpədəyəndə
Oğlum kəsibdir səsinə.
Heyran-heyran dinləyirik
Biz dənizin nəğməsinə.

Ağ dalgalar elə bil ki,
Pianonun dilləridi.
Onları çalan küləyin
Görünməyən əlləridi...

DƏNİZİN NƏBZİ

Gün çıxır, ləpələr
Qızıl don geyinir.
Dalğalar dənizin
Nəbzi tək döyünür...

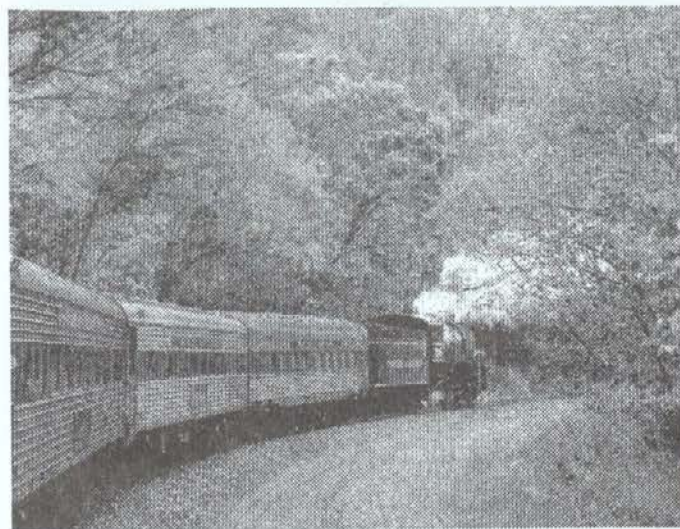
QIZIL ŞƏFƏQLƏR ALTINDA

Qızıl şəfəqlər altında
Qızılı qumlar saralır.
Günün fırçası sarıdı,
Niyə belimiz qaralır?!

ÇİMƏRLİKDƏ

Uzanmışam sahilə
Kiçik qızım Həlimə
Balıqqulaqlarını
Düzür mənim belimə.
Danışır, qulaq asın
Onun şirin dilinə.
Deyir: -Banka salıram
Mən atanın belinə...

ÜÇÜNCÜ VAQON – PAYIZ

Birinci kupədə Sentyabr, ikinci kupədə
Oktyabr, üçüncü kupədə isə Noyabr əyləşib. Qatar
getdikcə kövrək payız nəğmələri səslənir...

PAYIZ QATARI

Günəş qızdıra bilmir
Əzəlki tək torpağı...
Başlayır saralmağa
Ağacların yarpağı...

Yazda, yayda yamyaşıl
Olan budaqlara bax!
Rəngləriylə seçilir
İndi budaqda yarpaq.

Biri narıncı olur,
O birisi saralır.
Bəziləri qızarır,
Görən məəttəl qalır.

Təkcə yarpaqlar deyil,
Meyvələr də fərqlidir! –
Siz bu barlı-bəhərli
Budaqlara baxın bir!

Hər meyvənin öz rəngi,
Öz dadı, öz qoxusu.
Lalxlayıb tökülür
Budaqlardan çoxusu.

Daha zərif saplaqlar
Tab etmir ağırlığa...
Gərək bağban onları
Vaxtında dəre-yığa...

Baxıram bağ-bağçaya
Köks ötürüb dərindən.
İndi bütün ağaclar
Seçilir bir-birindən...

Düşündükcə, adamın
Birə düşür kürkünə...
Hamı-hamı qayıdır
Öz əslinə-kökünə...

Hələ öyrəşməmişik
Bu çiskinə, yağışa...
Payız gəlir, təbiət
Başlayır yır-yığışa...

Göyə bax, qatarlanıb
Quşlar düzülür səfə...
Baxan tək hiss olunur
Uzağadır bu səfər...

PAYIZ

Çən yığılıb indi uca dağlara,
Gəldi payız bağçalara, bağlara.
Çöldə çiçəklər saralıb soldular,
Bağda xəzəllər nə qədər boldular!
Yarpağını tökdü ağaclar yerə,
Sapsarı paltar geyinib dağ-dərə...

NİFTALI

Payız yetişən kimi
Gedir bağa Niftalı.
Səhərdən axşamacan
Yığır ərik, şaftalı.

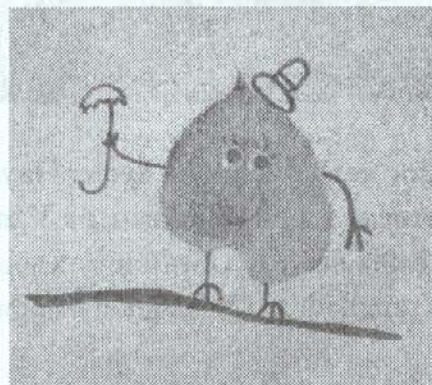
Gör nə zirək uşaqdır,
Əlini olmur görmək.
O, məhsul yığımına
Ürəkdən edir kömək.

PAYIZDA

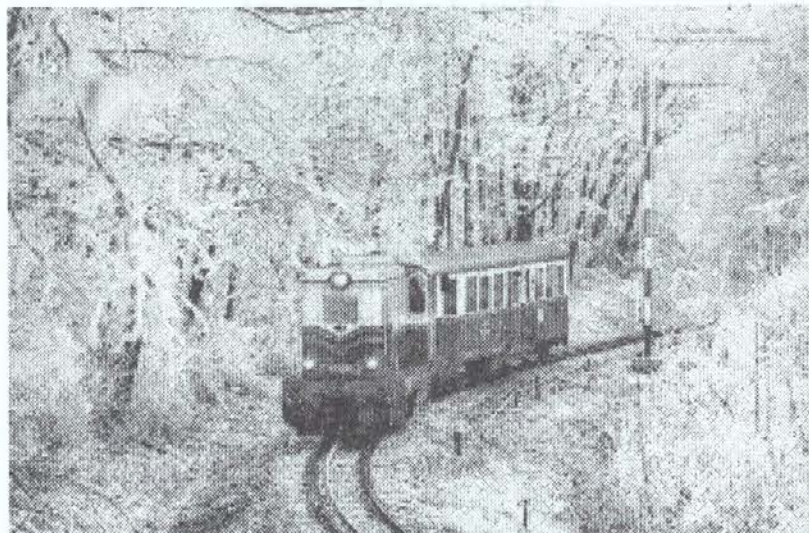
Uşaqların hamısı
Yollandılar meşəyə,
Meyvə yığsınlar deyə.
Əzgil ağacına bax,
Üstündə yox bir yarpaq.
Ancaq budaqlarında
Nə qədər əzgil qalıb.
Hamı dərib payını,
Balaca Yazgül qalıb...

TƏBİƏTİN RƏNGLƏRİ

Atam deyir ki, payızdı
Fəsilərin qəşəngi, –
Seyr edəndə sevinirsən
Meşələri, bağları.
Ancaq daha təbiətin
Qurtarıb sarı rəngi,
Sabah ağla bəzəyəcək
Düzənləri, dağları...

DÖRDÜNCÜ VAQON – QIŞ

Qatar qarlı düzlərdən keçir. Hava bərk soyuqdu. Ancaq bu nə Dekabrın, nə Yanvarın, nə də Fevralın vecinə deyil... Dördüncü vaqon – qış bəmbəyaz rəngdədi... Qış nəğmələri adama ləzzət eləyir...

QIŞ QATARI

Qış qatarı yol gedir,
Payızdan üzü qışa...
Dönüb bəyaz nağıla
Təbiət başdan-başa...

Qış qəribə bir quşdu,
Görünməsə də gözə,
O, çırpıb lələyini
Qar səpir çölə-düzə...

Dağlar gedib mürgüyə,
Yuxu görür dərələr...
Gözlərimi üşüdür
Bu qarlı mənzərələr...

Qış qatarı şütüyür
Cığırılar, izlər itir...
Qış yatan təbiətin
Üstünə yorğan örtür...

Zərrəcə fərq qoymur o,
Yatan dostu- düşməni.
Sakitcə layla çalır
Təbiətə qış nəni...

Qoymur açıq yer qala,
Hər yeri pərdələyir.
Sözə baxmayanları
Çovğunla hədələyir...

Nadinc şələlələrə
O, gözünü ağardır.
Qapqara dünyamızın
Qış üzünü ağardır...

Bu qatar yorulmadan
Bəmbəyaz qar daşıyır...
Bənövşələr, nərgizlər
Qar altında yaşayır...

Ağ yorğanın altında
Xeyir-bərəkət yatır...
Bu qatar hey şütüyüb,
Çiçəkli yaza çatır...

QIŞ NƏ VAXT GƏLƏCƏK

–Ata, qar niyə yağmır?
–Oğlum, qışda yağacaq.
Yenə də çöllər, düzlər
Geyinəcək ağappaq.
Qarla oynayacaqsan
Sən də əlində əlcək.
Oğlum deyir: –Ay ata,
Bəs qış nə vaxt gələcək?

BİR GECƏNİN İÇİNDƏ

Qış dəcəldir yamanca,
Yerə vurur keçəni.
Axşam belə deyildi,
Kim ağardıb küçəni?

Dağlar da ağ geyinib,
Yamaclar da, düzlər də.
Bu gün çoxlu sevinc var
Baxışlarda, üzlərdə...

Məni heyran qoyubdur
Qarlı qışın hünəri.
Bir gecənin içində
Ağardıbdir hər yeri...

QIŞ QIŞ KİMİ KEÇMƏSƏ

Qışın varı – qarıdı,
Yazın varı – barıdı.
Yelli qış, dumanlı yaz
Olanda üzlər gülər.
Qış qış kimi keçməsə,
Bahar neyləyə bilər?
Ağacların budağı

Qırov tutubsa əgər,
İl bərəkətli gəlir,
Bol olacaq bar-bəhər.
Əyilməsə budaqlar
Qarın ağırlığından,
Payızda əyilərmə
Barın ağırlığından?

ULDUZ YAĞIŞI

Lopa-lopa qar yağır,
Uşaqlar göyə baxır.
İşıqlanır dağ-dərə,
Çöllər, düzlər ağappaq.
Gursel deyir: – Ay ata,
Ulduz yağır, göyə bax!

QAR YAĞANDA

Yağır sahilə,
Yağır dənizə.
Elçin balkondan
Baxır dənizə.

Sahilə yağır,
Sahil ağappaq.
Dənizə yağır,
Əriyir ancaq.

Götür-qoy etdi
Elçin bir qədər.
Torpaq dənizdən
Soyuqdur məgər?!

PƏNCƏRƏDƏN BAXIRAM

Pəncərədən baxıram,
Lopa-lopa yağır qar.
Sanki ağ kəpənəklər
Uçub yerə qonurlar...

NİYƏ YAĞIR, NİYƏ ƏRİYİR?

Qar yağır ki, hər tərəf
Ağ olsun, təmiz olsun.
Əriyir ki, suyundan
Çay dolsun, dəniz dolsun.
Qar yağır ki, sürüşək,
Şənlik edək, gülüşək.
Əriyir ki, yerində
Bitsin əlvan gül-çiçək.

BUZ

Şaxta şiddət elədi,
Buz çoxaldı, buz artdı.
Qış yağışın yerinə
Qar ələdi, buz atdı.
Adamı çirpır yerə,
Elə bil ki, buz atdı!
Çıxdım onun üstünə,
Məni yerə uzatdı...

QAR YAĞIR

Qar yağır narın-narın,
Qar yağır xırda-xırda.
Ayağımın altında
Başlayır xırthaxırta...

Qar yağır noğul-noğul,
Qar yağır ulduz-ulduz.
Bir qar topu düzəltdim,
Əllərim oldu bumbuz.

Qar yağır inci-inci,
Qar yağır lopa-lopa.
Yağır Şaxta babanın
Saqqalından, üzündən,
Gözündən qopa-qopa.

Qar ələyir Qış nənə,
Dağı, düzü bəzəyir.
Meşədə yolkaları
Onun özü bəzəyir.

Qar yağır ələk-ələk,
Qar yağır xəlbir-xəlbir.
Düzənlərin, dağların
Sən də seyrinə gəl bir!

Bax, çöllər yazılmamış
Varaq kimidir elə.
Təzə il qüdrətini
Göstərməyibdir hələ.

Təzə il dağ qoyacaq
Uca dağın üstünə.
Yazacaq öz sözünü
Ağ varanın üstünə...

QAR ADAM

Ay qar adam, qar adam,
Gəl incimə Qaradan.
Mən çöldə üşüyürəm,
Əriyirsən evdə sən.
İkimizin dostluğu
Tutmayacaq deyəsən...

ŞƏHƏRƏ QAR YAĞIR

Buludlar aramsız
Yerə qar səpələr.
Ağ geyib dərələr,
Ağ geyib təpələr.
Maşınlar şütüyür
Belədən beləyə.
Alovlu nəfəslər
Qarı su eləyər.
Yağsa da səhərdən,
Qar qalmır şəhərdə...

ŞAXTA BABA VƏ ÇAY

O qədər atılıb düşdü ki,
Fasilədə çay istədi
Şaxta baba.
Əgər içsən, əriyərsən,
Çay istidi, Şaxta baba.

SON SÖZ – EPİLOQ

Zamanın qatarı bir an da olsun dayanmır. Bu qatar ox kimi şütüyərək gah gül-çiçəkli yazın, gah qızmar yayın, gah qızıl pyızın, gah da qarlı-şaxtalı qışın içindən keçir. Fəsillər dəyişdiyi kimi nəsillər də dəyişir, Elə buna görə də dünya gündən-günə təzələnir, gözəlləşir...

TƏBİƏTİN DÖRD KEŞİKÇİSİ

–Gülləri, çiçəkləri
Niyə qəmgin edirsən?
Səndən ki, doymamışıq,
Bahar, hara gedirsən?
–Gedirəm ki, yay gəlsin,
Qızlar çıxsın yamaca.
Çimərliklər, yaylaqlar
Qəribsəyib yamanca.
Ələnsin çölə, düzə
Günəşin gur işığı.
Buz bağlamış dağların
Açılsın qırışığı.
–Təzə qızıb canımız,

Hara gedirsən, a yay?
 –Gedirəm payız gəlsin
 Əlində yüz sovqat, pay.
 Qızillansın ağaclar,
 Meşə kövrəlsin bir az.
 Həmişə deyib-gülmək,
 Çalib-oynamaq olmaz.
 –Saralmış yarpaqları
 Hey yığib, yığıdırıb,
 Payız, hara gedirsən?
 –Astanada qış durub...
 Gedirəm ki, o gəlsin,
 Hər yana qar ələsin.
 Təbiəti ağappaq
 Bir örtüklə bələsin.
 Torpaq yorulub yaman,
 Dincəlməkçün gələn yaz,
 Qar yorğanın altında
 Yatıb dincəlsin bir az.
 –Ay qış, hara gedirsən? –
 Soruşub köks ötürdüm.
 Gedirəm bahar gəlsin,
 Mən növbəmi bitirdim...
 Bahar, Yay, Payız və Qış –
 Biz dörd qardaş, dörd fəsil,
 Keşiyini çəkirik
 Təbiətin müddəsil...

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

Uşaq dünyası – işıq dünyası

Bərəkət bayrağı.....	3
Dünyamız.....	5
Macal.....	5
Zəmi.....	6
Gül ətri qonaqlığı.....	7
Ana şəkli.....	9
Ananın sözü.....	10
Mənim oyuncaqlarım.....	11
Tar, kaman, saz, balaban.....	12
Dəniz darıxacaq.....	13
Sual-savab.....	14
Qayalar.....	14
Arı və mən.....	15
Gəmiyə qonan durna.....	17
Dağda bulaq gəzirik.....	17
Suyu quruyan çay.....	18
Qaya kölgəsində göl.....	19
Gəminin yolu.....	21
Şəbnəm.....	22
Ovcumda qar üşüyür.....	23
Çəməndə qonaqlıq.....	24
Güzgü qanadlar.....	25
Kəpənək.....	26
Buxarlanan qış.....	26
Qərrib külək.....	27
Yasamal.....	27
Yuxu.....	27
Küçük.....	28

Gəl suyun «qazını al».....	29
Kola.....	29
Canavarın cavabı.....	30
Quzum dönüb qoç olub.....	30
Top niyə qaçdı.....	31
Ehtiyat.....	31
Sarımlı niyə deşdim.....	32
Azadlığa çıxan nəfəs.....	33
Adsız beytlər.....	34
Dağlara güvənənlər.....	35
Günəşə sarı.....	36

**Tariximdən gələn səslər,
Mənə doğma olan kəslər**

Çanardağ.....	38
Bu qobu daşlı qobu.....	39
Örənqala.....	42
Əmiqaya.....	43
Xocamsaxlı qalası.....	44
Qubadlı.....	45
Dədə-baba torpağından didərgün düşənlərə.....	46
Jzaqdan gələn nəğmə.....	47
Daş hasar.....	48
Qorqud baba.....	49
Fayton.....	49
Bu yollar, təzə yollar.....	50
Utar.....	51
Qaval daş.....	52
Bu daş mənə tanış gəlir.....	53
Aşıq.....	53
Bu saz.....	54
Buqovuşan.....	54

Şəhid, şahid.....	55
Yaylın atəşi.....	56
Nabran.....	56

Şuşa nəğmələri

Vurulmuşam Şuşaya.....	57
Zəngülə.....	60
Burda səs səsə söykənir.....	60
Xarı bülbül.....	61
Şuşada bitən çiçək.....	61
Cıdır düzü.....	62
Qotur su.....	63
Bu dərədən baxıb gördüm.....	63
Natəvan bağında.....	64
Məşəyə qayıdan ağaclar.....	65
Çöpü qalan şir.....	66
Tərəkəmə.....	66

**Havam, suyum, torpağım,
Otum, gülüm, yarpağım**

Bir ay, bir də çay.....	68
Dəyirmanın nəğməsi.....	69
Bulağın evi.....	70
Xocamsaxlı şalaləsi.....	71
Qara göl.....	72
Məşədə yarış.....	73
Bərgüşad.....	74
Dağ çayının nəğmələri.....	74
Çay aşağı.....	75
Çəməndən ayrılan çiçək.....	76
Pəyhan bulağı.....	78

cə yağış yağanda.....	79
icərdən baxan budaq.....	80
əyin xahişi.....	81
dağa qonan bulud.....	82
tük pilləkən.....	83
laca qarışqa və buğda ilə dolu zənbil.....	84
yadan atılan su.....	85
ıraq bulağı.....	86
mdir qapını döyən.....	87
izərən yarpaqlar.....	88
lən bahara kimi.....	89
raşüt.....	91
k ağac.....	91
çu və turac.....	92
irli qıf.....	93
liz.....	94
kanlar.....	95
ılı cığır.....	95
əcə lövhəsi.....	96
üşüb qalmışam yollarda.....	96
ilüşmüşük dünyanı.....	97
ğırlar.....	98
ğaca nə bəla gəlsə.....	98
ırmızı zanbaq.....	99
ülək kitab oxuyur.....	100
ar əskik olmur bağdan.....	101
ı çiçəklər üşümürmü.....	102
aşı soyuq dağ.....	102
əcə qalacaq.....	103
əmən çiçəyi bilər.....	104
u dağın o tərəfində.....	104
axşı bulaqlar.....	105
ağ sanki bir gözəldir.....	105

İşığa doğru.....	106
Çimən ay.....	106
Odlu yumaq.....	107
Həmərsin kolları.....	107
Ağ bayraq.....	108
Günəş qürub edəndə.....	108
Fəvvarə qurşağı.....	109
Daşlı dərə.....	110
Dələnin quyruğu.....	110
Qayğıkeş qonşular.....	111
Çiçəklərin nəğməsi.....	112
Aranda, dağda.....	112
Azarsan ha.....	114
Ağ günə çıxan ağaclar.....	114
Ağacların çiçəyi.....	115
Qovaq.....	116
Ağaçay.....	116
Yonca.....	117
Tumurcuq.....	117
Şabalıd ağacı.....	118
Məhəbbət ağacı.....	119
Təki ağac sağ olsun.....	120
Sarmaşılıq ağac.....	121
Səxavətli ağac.....	122
Ağacın nəğməsi.....	123
Qoca ağac.....	123
Hec belə yarpaq olar.....	124
Yağış.....	124
Xoş halına.....	125
Adını bilmədiyim güllər.....	126
Arıların iş yeri.....	126
Qarğagözü.....	127

Fəsilər və nəsilər

Yaşıl işıq.....	128
Zoğal çiçəkləyəndə.....	129
Sehrli qazan.....	130
Beş-on günə.....	131
Orabana yaz gəlir.....	132
Ağacın yaşıl donu.....	133
Yaşıl alov.....	133
Payız-«pay üz».....	134
Yaşıl ümid.....	135
Gəlib səni də kəsər.....	136
Ağ körpü.....	136
Çiçəyin içindən keçir.....	137
Yaylaqda.....	137
Öz içində.....	138
Balaca əsgər.....	138
Nənəm böyüyəndə.....	139
Mən nənəmin gözüyəm.....	140
Payız lövhəsi.....	140
Dənizi oyadan qız.....	141
Yuxuya həsrət ana.....	142
Yağış, mən və çiçəklər.....	142
Külək.....	143
Otlar niyə saralmayıb.....	143
Gecə nənə.....	144
Dəniz çiçəkləyib.....	144
Dəniz harda çimir.....	145
Nə üçün payızda solur yarpaqlar.....	145
Payızdan xəbəri olmayan ağac.....	146
Qısa hazırlıq.....	147
Qışın sovqatı.....	147
Qar üstündə yazılar.....	148

Yurduma bahar gəlib.....	148
Bir cüt tumurcuq.....	149
Mənsuriyyə.....	150
Tülkü baharı niyə sevmir.....	151

Sizdən hərəkət, Bizdən bərkət

Tez boy at.....	152
Dəmir yumaqlar.....	153
Kaktus.....	153
İstixana.....	154
Ağac boş qaytarmadı.....	155
Yeraltı əkinçi.....	155
Bu maşının yükü çiçək.....	156
Bulağa baxan acac.....	157
Yolayıcı.....	157
Yelləncək.....	158
Vertalyot.....	158
Təkər.....	159
Sual-cavab.....	160
Böyüyə sarı.....	160
Ağacların şəhəri.....	161
Dulusçu nəğməsi.....	161
Ocaq.....	162
Yadigar.....	163
Bağda meyvə dərən qız.....	164
Yəqin.....	164
Kal.....	165
Taya.....	165
Qara günəş.....	166
Ovdan.....	167
Şəhər çiçəkləyəndə.....	168

Qazaxıstan nəğmələri

Qazaxıstan torpağı.....	169
Bayçıçək.....	171
Təkəli.....	172
Beşbarmaq.....	173
Şubat.....	174
Alatau.....	175
Medeo.....	176
Alma ətirli şəhər.....	176
Yeddi çay.....	178

Sehrli aləm

Ağ yolların yolçusu.....	179
Sehrli vağzal.....	180
Bu kitabın sətirləri.....	182
Nənə qapısına qonan saxsağan.....	183
İlk imtahan.....	184
Əmingilə gedəndə.....	185
Yun çubuğu.....	186
Saca tələsən xəmir.....	186
Hər şeyi bizdən soruşur.....	187
Kitablar.....	188
Dayanacaq.....	189
Cığırda yaşıl işıq.....	189
Kor külək.....	190
Saz.....	191
Yaşıl qayıq.....	191
Aqşinin topu.....	192
Yəqin.....	193
Xəyyamın saldıği şəhər.....	194
Dəniz niyə duzludur.....	194

Bu hərfi keçməmişik.....	195
Ağanın gileyi.....	195
Samovar aşırın qız.....	196
Adam dişləyən stul.....	197
Aysellə zarafat.....	197
Demə ha.....	198
Əks-səda.....	198
Uşaq ki uşaq.....	199
Canlı təsbeh.....	200
Südlü ağac.....	200
Xəyyam.....	200
«C» hərfi.....	201
Qızım mahnı oxuyur.....	201
Eynək.....	202
İki bağça.....	202
Günayın cavabı.....	203
Buğda qovrulanda.....	203
Bağçada qalan kuklalar.....	204
Günay niyə ağlayır.....	204
Günəş niyə bütövdü.....	205
Evə qonaq gələndə.....	206
Gecə qatarı.....	207
İsti qar.....	207
Üzən körpü.....	208
Zıncırov.....	209
Babamın mindiyi at.....	210
İki bibər.....	212
Dələdən incimə, maral.....	213
Dələ qaçır.....	213
Qulaqlı papaq.....	214
Gecə köçü.....	214
Üzən yuva.....	215
Küsən hərflər, nadinc hərflər.....	216

Əmi, sən neyləyirsən.....	217
Əvəz-əvəz.....	218
Axşamdan.....	218
Nə tapdın.....	219
Səs.....	219
Yenə dişlə.....	220
Balığa de.....	220
Akvarium.....	221

Poemalar – nağıllar

Qırxıncı qapı.....	222
Ağıl döyüşü.....	229
Gül və bülbül əfsanəsi.....	246
Bacadan yağan qızıl.....	250

Zamanın qatırı

Ön söz.....	259
Dörd qardaş.....	262
Birinci vaqon – bahar.....	263
Şütüyər yaz qatırı.....	263
Qoy gəlsin bahar.....	266
Bahar gələndə.....	267
Baharın xalçası.....	267
Bu da bahar.....	268
Yağış yağanda.....	268
Baharda.....	269
Yağışdan sonra.....	269
İkinci vaqon – yay.....	270
Yay qatırı.....	270
Yay nəğməsi.....	272
Yay yağışı.....	273

Yay küləyi.....	274
Yay.....	274
«Nə olsun ki gəlir yay».....	274
Gəlirəm, dəniz, gəlirəm.....	275
Sahildə.....	275
Dənizin nəbzi.....	276
Qızıl şəfəqlər altında.....	276
Çimərlikdə.....	276
Üçüncü vaqon – payız.....	277
Payız qatırı.....	277
Payız.....	279
Niftalı.....	280
Payızda.....	280
Təbiətin rəngdəri.....	281
Dördüncü vaqon – qış.....	282
Qış qatırı.....	282
Qış nə vaxt gələcək.....	284
Bir gecənin içində.....	285
Qış qış kimi keçməsə.....	285
Ulduz yağışı.....	286
Qar yağanada.....	286
Pəncərədən baxıram.....	287
Niyə yağır, niyə ərilyir.....	287
Buz.....	288
Qar yağır.....	288
Qar adam.....	289
Şəhərə qar yağır.....	290
Şaxta baba və çay.....	290
Son söz – epiloq.....	291
Təbiətin dörd keşikçisi.....	291

RAFİQ YUSİFOĞLUNUN ÇAP OLUNAN KİTABLARI

1. Yurdum-yuvam (şeirlər). Bakı, Gənclik, 1983.
2. Ətirli düymələr (şeirlər). Bakı, Gənclik, 1986.
3. Ocaq yeri (şeirlər). Bakı, Yazıçı, 1989.
4. Aylı cığır (şeirlər və poemalar). Bakı, Gənclik, 1992.
5. Qəm karvanı (şeirlər və poema). Bakı, Sumqayıt, 1997.
6. Həsərət köçü (şeirlər). Bakı, Sumqayıt, 1998.
7. Sladkiy dojd (şeirlər, rus dilində). Bakı, Şuşa, 1998.
8. Dünya xalqlarının nağılları (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, 1998.
9. Azərbaycan poeması: axtarışlar və perspektivlər (monoqrafiya). Bakı, Elm, 1998.
10. Xatirə kəcəvəsi (elmi-publisistik məqalələr). Bakı, Elm, 1999.
11. Bahar qatarı (hekayələr və nağıllar). Bakı, Azərbaycan, 1999.
12. Kitabı-Dədə Qorqud (komikslər). Bakı, İşıq, 1999.
13. Böyük arzuya gedən yol (şeirlər). Bakı, Azərbaycan, 2000.
14. Möcüzəli xəzinə (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, 2000.
15. Təzə sevdalara doğru (şeirlər və tərcümələr) Bakı, Şuşa, 2000.
16. Çiçək yağışı (şeirlər və poemalar). Bakı, Şuşa, 2000.
17. Ədəbiyyatşünaslığın əsasları (dərslük). Bakı, Sabah, 2001.
18. Söz çəmənisi (şeirlər). Bakı, Azərbaycan, 2002.
19. Uşaq ədəbiyyatı (dərslük). Bakı, Təhsil, 2002.
20. Ayrılığın qəm hasarı (şeirlər). Bakı, Təhsil, 2002.
21. Günlərimiz, aylarımız (şeirlər). Bakı, Azərbaycan, 2000.
22. Bir sevdalı ürəyim var (məqalələr). Bakı, Çarşıoğlu, 2003.
23. Ədalətli hakim (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, 2004.
24. Şirin yuva (hekayələr və nağıllar). Bakı, Azərbaycan, 2004.
25. Müasir ədəbi proses və ədəbi tənqid (dərslük). Bakı, Çarşıoğlu, 2004.
26. Min dovşan otaran çoban (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, 2005.
27. Zamanın qatarı (şeirlər). Bakı, Azərbaycan, 2005.

28. Həsərət sazağı (şeirlər). Bakı, Şirvanəşr, 2005.
29. Ədəbiyyatşünaslığın əsasları (dərslük). Bakı, Şirvanəşr, 2005.
30. Dəniz səviyyəsi (nəsr əsərləri). Bakı, Şirvanəşr, 2005.
31. Meymunlar ölkəsi (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, 2006.
32. Yollar (şeirlər). Bakı, Azərbaycan, 2006.
33. Uşaq ədəbiyyatı (dərslük). Bakı, Şirvanəşr, 2006.
34. Daha uşaq deyiləm (şeirlər). Bakı, Şirvanəşr, 2006.
35. Sevdalı sabahlar (şeirlər və poema). Bakı, Şirvanəşr, 2007.
36. Namuslu oğru (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, 2007.
37. Ana dilim (şeirlər). Bakı, Azərbaycan, 2007.
38. Tanrının ömür payı (məqalələr). Sumqayıt, 2007.
39. İlahi qazlar (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, 2008.
40. Sehrli üzük (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, 2008.
41. Ana dili -1 (Əlifba, oxu) Birinci siniflər üçün dərslük. Bakı, Çarşıoğlu, 2008.
42. Eşqin qarlı yollarında (şeirlər). Bakı, ADPU, 2008.
43. Ana dili -1 (Əlifba, oxu) Birinci siniflər üçün dərslük. Bakı, Çarşıoğlu, 2009.
44. Dəniz, sən və mən (şeirlər). Bakı, ADPU, 2009.
45. Ədəbiyyatşünaslığın əsasları (dərslük). Bakı, ADPU, 2009.
46. Qızıl balıq (tərcümələr). Bakı, Lider-press, 2009.
47. Ulu yurd yerlərimiz (məqalələr). Bakı, Lider-press, 2009.
48. Azərbaycan dili – 2. İkinci siniflər üçün dərs vəsaiti. Bakı, Çarşıoğlu, 2009.
49. Çiçək yağışı (şeirlər). Bakı, Çarşıoğlu, 2009.
50. Pamela Trevers. Meri Poppins (tərcümə). Bakı, Çarşıoğlu, 2009.
51. Möcüzəli ağac (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, 2010.
52. Elm və helm (hekayələr və nağıllar). Bakı, Azərbaycan, 2010.
53. Qoruq və yasaqlıklarımız (məqalələr). Bakı, Azərbaycan, 2010.
54. Azərbaycan poemasının sənətkarlıq xüsusiyyətləri (monoqrafiya). Bakı, ADPU, 2010.
55. Qızıl saçlı gözəl (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, 2011.
56. Quşlar dünyası (şeirlər). Bakı, Azərbaycan, 2012.
57. Qurbaga libaslı gözəl (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, 2012.

58. Xoşbəxt günlər yolçusu (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, 2012.
59. Könül səltənəti (şeirlər və tərcümələr). Bakı, ADPU, 2012.
60. Tapmacalar ölkəsi (nağıllar və hekayələr). Bakı, Azərbaycan, 2013.
61. Həyat ağacı (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, 2013.
62. Kiçik siçanən böyük sərgüzəştləri (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, 2013.
63. Qızılı məktublar (şeirlər). Bakı, ADPU, 2013.
64. Müasir ədəbi proses və ədəbi tənqid (dərslər). Bakı, Çarşıoğlu, 2004.
65. Ağıl sınağı (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, 2014.
66. Arzular kəhkəşanı (şeirlər). Bakı, ADPU, 2015.
67. Xeyirxah ovçu (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, 2015.
68. Ədəbi-nəzəri fikrin inkişaf mərhələləri (monoqrafiya). Bakı, Elm və təhsil, 2016.
69. Sabahın sorasında (şeirlər). Bakı, ADPU, 2016.
70. Durna lələyi (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, 2016.
71. Bulud fayton (şeirlər). Bakı, ADPU, 2017.
72. Üçüncü qərinə. -Bakı, ADPU, 2017.
73. Gəzən balqabaq tağı: tərcümələr. Bakı, Azərbaycan, 2017.
74. Rain, flowers and I. Yağış, çiçəklər və mən. Şeirlər və kiçik hekayələr (ingilis dilində və originalda). Bakı, ADPU, 2017.
75. Bədii söz – məna ocağının közləri (ədəbi-tənqidi məqalələr). Bakı, ADPU, 2018.
76. Ağıllı dovşan (tərcümələr). Bakı, Azərbaycan, - 2018.
77. Bitdiliçə (hekayələr və nağıllar). Bakı, Azərbaycan, 2018,
78. Nağıl qapısı (şeirlər, poemalar və nağıllar). Bakı, ADPU, 2018.

Rafiq Yusifovlu

(Əliyev Rafiq Yusif oğlu)

NACİL QAPISI

(şeirlər, poemalar, nağıllar)

Bakı, ADPU nəşriyyatı, 2018

Rəssamlar: İlqar Tofiqovlu

Kübra Əkbərova

Korrektor: Günel Almaz

Arzu və təkliflərinizi bu ünvana göndərməyi xahiş edirik:

rafig_yusifoglu@mail.ru

Çapa imzalanmış 05.07.2018-ci il
Kağız formatı 60x84 1/16, çap vərəqi 20
Sifariş 251, sayı 300

ADPU-nun mətbəəsi
Bakı, Ü.Hacıbəyli küçəsi, 68
Tel: (+912) 493-74-10
Email: Poliqrafiya@mail.ru

